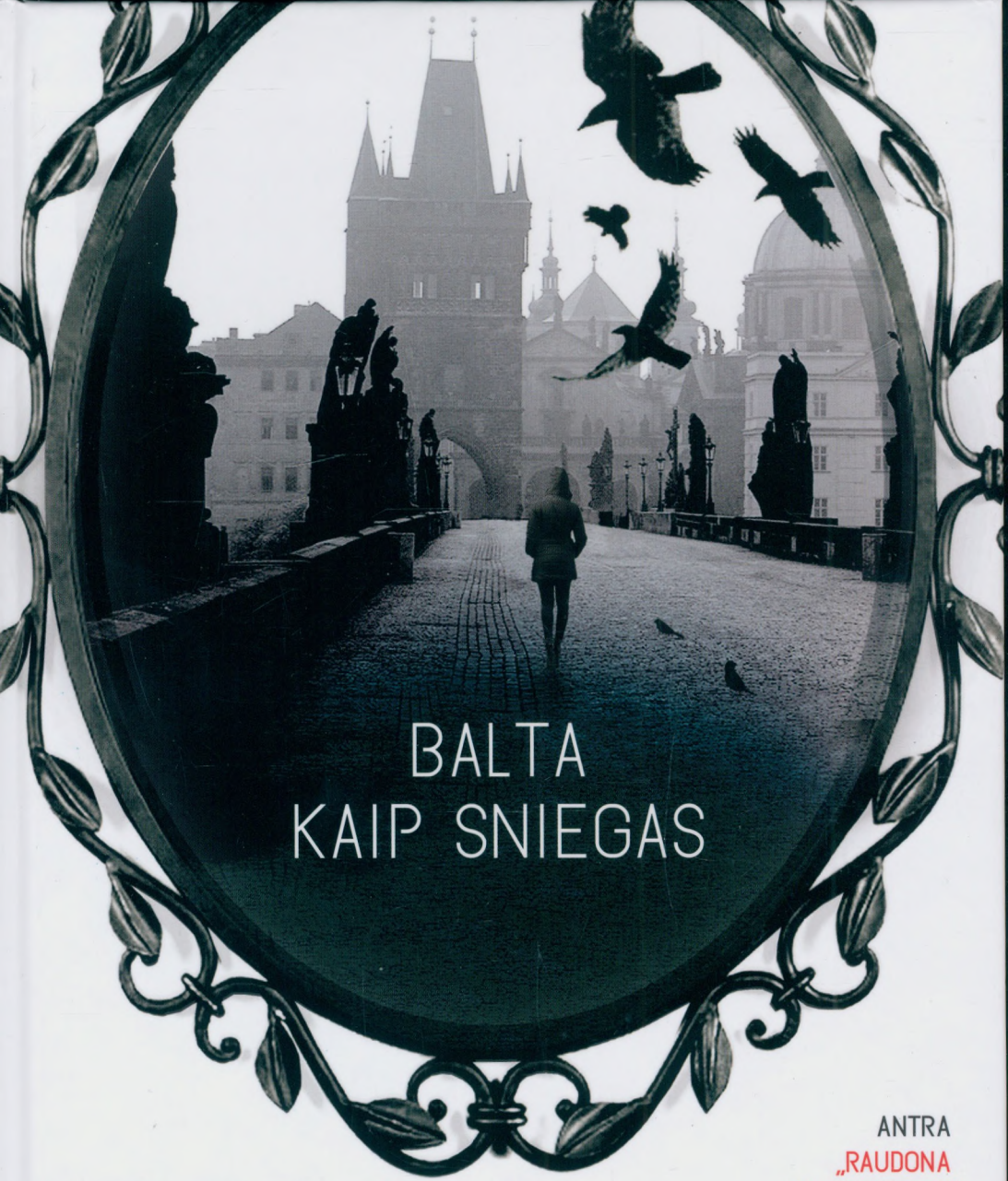

BALTA KAIP SNIEGAS

ANTRA „RAUDONA KAIP KRAUJAS" KNYGA

SALLA SIMUKKA

Alma littera

SALLA SIMUKKA

BALTA KAIP SNIEGAS

ANTRA „RAUDONA KAIP KRAUJAS" KNYGA

Romanas

Iš suomių kalbos vertė *Aida Krilavičienė*

Alma littera
VILNIUS / 2015

UDK 821.511.111-93
Si89

Versta iš:
Salla Simukka
VALKEA KUIN LUMI
Tammi Publishers, Helsinki, 2013

Šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, draudžiama mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Romane panaudotos citatos:
p. 64 – iš Edith Södergran eilėraščio *Landet som icke är*
p. 76 – iš Astrid Lindgren knygos *Ronja plėšiko duktė* (vertė Eugenija Stravinskienė)

ISBN 978-609-01-1518-3

Copyright © Salla Simukka, 2013
Original edition published by Tammi Publishers
Lithuanian edition published by agreement with Tammi Publishers and Elina Ahlback Literary Agency, Helsinki, Finland
Viršelio dailininkė Laura Lyytinen
Viršelyje panaudota nuotrauka, „Shutterstock“
© Autorės nuotrauka, Ida Saari, 2013
© Vertimas į lietuvių kalbą, Aida Krilavičienė, 2015
© Leidykla „Alma littera“, 2015

BIRŽELIO 16-OJI, KETVIRTADIENIS

1

Pro ausines sruvo Širlės Menson balsas. Ji tikino klausanti tiktai liūdnų dainų, ieškanti paguodos juodoje naktyje ir mėgstanti blogas naujienas. Visiškai giedrame danguje skaisčiai švietė saulė. Dvidešimt aštuonių laipsnių kaitra liete liejo prakaitą Snieguolės nugara. Rankos ir kojos buvo lipnios. Jeigu būtų palaižiusi plaštaką, būtų pajutusi druskos sūrumą. Kiekvienas sandalo dirželis veržė kaip nereikalingas. Pėdos ir kojų pirštai troško laisvės.

Atsisėdusi ant akmeninės tvoros Snieguolė nusiavė sandalus, susikėlė kojas ant tvoros ir ėmė krutinti pirštus. Būrelis japonų turistų ilgai žiūrėjo į ją. Pora jaunų moterų kikeno. Gal jos dar nemačiusios plikų kojų pirštų? Sveikos, aš iš mumių šalies. Mumiai irgi vaikšto basomis kojomis.

Nelijo. Nelijo jau penkta diena.

Aš laiminga tik tada, kai lyja. Snieguolė negalėjo pritarti Širlei, nes būtų melavusi. Švietė saulė, ji buvo laiminga. Jai nesinorėjo jokių sudėtingų dalykų. Ji nesijautė gerai, kai nesisekdavo. Niūrius jausmus Širlė gali pasilikti sau. Snieguolė spragtelėjo mygtuką, išjungdama muziką. Jai norėjosi girdėti vien turistų šurmulį.

Italų, ispanų, amerikietiškos tarties anglų, vokiečių, prancūzų, japonų, rusų kalbų... Jų maišalienėje buvo sunku išskirti pavienius žodžius, juo labiau sakinius. Tuo geriau – nereikėjo telkti dėmesio į beprasmybes, pokalbius, kartoti nuvalkiotų frazių. Snieguolė jau puikiai žinojo, ką didžiuma turistų sako, priėję šitą vietą.

Koks vaizdas!

Ir tai tiesa. Tuščia būtų ginčytis. Prahos panorama įspūdinga. Raudonų čerpių stogai, medžių lapija, bažnyčių bokštai, tiltai, saulėje žvilganti Vltavos upė. Žvelgiant į šitą miestą Snieguolei užimdavo kvapą. Per penkias dienas nepriprato prie jo vaizdo. Kasdien kopdavo į kokią nors aukštumą tik miesto pažiūrėti ir patirti nepaaiškinamos laimės.

Galimas daiktas, tai laisvės, savarankiškumo ir vienumos laimė. Snieguolė buvo pati sau viena. Niekam neprivalėjo atsiskaityti. Niekas jai neskambinėjo ir neklausinėjo, ką kada ketina veikti. Ji neturėjo jokių pareigų. Apie mokslus ir vasaros darbus pagalvos sugrįžusi į Suomiją.

Čia tėra tik ji, svilinantis karštis ir miestas, giliai alsuojantis istorija.

Buvo birželio 16-oji. Snieguolė dar savaitę bus Prahoje, paskui teks grįžti į Suomiją tradiciškai švęsti vidurvasario su tėčio giminaičiais, šįkart – vienoje saloje prie Turku. Negalėjo atsisakyti, nes tėtis nėmaž neabejojo, kad Snieguolė važiuos. Ką ji daugiau veiks? Gal su draugais išsinuomos vasarnamį? Gal planuoja ką nors ypatinga su kokiu nors ypatingu žmogumi?

Ne, ji nieko neplanuoja. Snieguolei labiausiai norėjosi praleisti Jonines vienai savo butuke, klausantis tylos. Ji nesiilgėjo linksmų nusikaušėlių dainų, šviežių bulvių ir silkės. Neturėjo jėgų persiimti doruolės mokinukės vaidmens, šypsotis ir kalbėti mandagiai, aptakiai atsakinėti į klausimus apie ateitį ar draugą, stumti nuo savęs pernelyg stipriai apsikabinančius dėdes, su kuriais nesiejo biologinė giminystė.

Vis dėlto ji suprato, kad tėtis nori ją vežtis kartu. Mama taip pat. Nuo tada, kai Snieguolė gulėjo ligoninėje, prabėgo vos trys su puse mėnesio. Į ją paleista kulka kliudė šlaunį – laimei, tiktai drykstelėjo. Sunkesni buvo nušalimai, atsiradę gulint sniege. Aiškindamasi gimnazijos draugės Elisos tėčio verslo reikalus ir jos namų kieme numesto polietileninio maišelio su kruvinais banknotais paslaptį, ji įsivėlė į kvaišalų platintojų kilpas. Korumpuoto narkotikų kontrolės skyriaus policininko ryšiai Snie-

guolę galiausiai nuvedė į prabangų Baltojo Lokio pokylį. Ten paaiškėjo, kad iš tiesų Baltasis Lokys – tai dvi moterys, identiškos dvynės. Snieguolei iš pobūvio teko sprukti, nes ją atpažino ir ėmė persekioti Baltojo Lokio parankinis Borisas Sokolovas.

Po Snieguolės parodymų ir Sokolovas, ir Elisos tėtis atsidūrė už grotų, bet Baltojo Lokio pričiupti nepavyko. Vis dėlto po kovo pradžios įvykių Snieguolė nusprendė daugiau jokiu būdu į svetimus reikalus nesikišti. Ją vaikėsi nusikaltėliai, ji vos nesušalo negyvai, į ją buvo paleista kulka. Dėkui, užtenka. Jau gana kraujo. Gana įtampos ir lakstymų suledėjusiu sniegu slystančiais kerzais.

Mama su tėčiu norėjo, kad Snieguolė kurį laiką pagyventų namuose Ryhimekyje. Net ketino nutraukti Snieguolės buto nuomos sutartį, bet ji nesutiko. Pavasarį Snieguolė dirbo laikraščių išnešiotoja, kad išgalėtų sumokėti dalį nuomos, ir šitaip palenkė tėvus vieno kambario butuką toliau nuomoti, palaikyti tuščią „dėl visa ko“. Vis dėlto pirmosiomis savaitėmis negalėjo net svajoti, kad pabus savo butuke ilgiau nei valandėlę. Snieguolė su tuo sutiko ir į mokyklą Tamperėje važinėjo traukiniu. Pamažu vėl pradėjo nakvoti nuomojamame bute Tamelos rajone, po truputį susitempė ten savo mantą ir gegužės mėnesį tėvams galų gale pareiškė, kad namuose Ryhimekyje nuo tol apsistos tik kaip viešnia. Taškas. Tėvai neturėjo ką atsakyti. Kaip galėjo ją sulaikyti – suaugusią dukterį? Snie-

guolė išgalėjo sumokėti nuomą iš santaupų ir nedidelės stipendijos.

Pavasarį, pasibaigus mokslams, ji panoro atitrūkti nuo kasdienos. Užsisakė skrydį į Prahą, internetu susirado tinkamus pigius svečių namus susikrovė į kuprinę tik pačius būtiniausius daiktus ir iškeliavo.

Jau lėktuvui kylant pilvu pajuto palengvėjimą. Ji trumpam išsiplėšė iš Suomijos. Išsiplėšė iš tėvų slegiančio rūpinimosi. Iš gatvių, kuriose kartais dar nusigąsdavo tamsiai apsirengusių vyrų. Visą gyvenimą Snieguolė kovojo su baime. Ji negalėjo pakęsti baimės. Išlipdama iš lėktuvo Prahos oro uoste Snieguolė pajuto atsileidžiant sunkias grandines. Iš karto patyrė, kad nugara atsitiesė, žingsniai pasidarė tvirtesni.

Todėl Snieguolė jautėsi laiminga. Todėl atsuko veidą į saulę, užmerkė akis ir pati sau nusišypsojo. Traukė į save Vidurio Europos miesto kvapą. Išsiėmė iš kuprinės atviruką su naktyje apšviestu Karolio tiltu. Nusprendė parašyti kelias eilutes Elisai, tiesa, dabar ji vadinosi naujai – Jena, nes sykiu su savo mama po žiemos įvykių pasikeitė vardą. Narkotikų verslo žaidimas žiaurus, pavojai tokie dideli, kad taip buvo saugiau. Vis dėlto Snieguolė ją prisimindavo kaip Elisą.

Jiedvi su mama dabar gyveno Oulu mieste, kur Elisa mokėsi kirpėjos amato. Retkarčiais ji parašydavo Snieguolei, papasakodavo, kas nauja. Elisa rašė, kad galų gale

aplankė tėtį kalėjime. Ir kad nebuvo taip blogai, kaip iš anksto manė. Jai buvo svarbu pamatyti tėtį ir su juo pasikalbėti. Iš laiškelių atrodė, kad Elisa nepaprastai rami ir šiek tiek brandesnė nei anksčiau. Po žiemos įvykių ji irgi suaugo, pasidarė atsakingesnė. Jau nebegalėjo būti pobūvių princesė, tėtuko dukrelė, ir netikėtai paaiškėjo, kad dabartinis vaidmuo jai labiau tinka. Snieguolė džiaugėsi, kad, atsižvelgiant į aplinkybes, Elisai puikiai sekasi.

Tiesą sakant, Elisa suteikė Snieguolei galimybę leistis į šią kelionę. Ji atsiuntė Snieguolei tūkstantį eurų iš tų trisdešimties tūkstančių, kurie su maišeliu buvo numesti jos namų kieme. Tėvams Snieguolė pasakė, kad pinigų kelionei susitaupė pati. Ji išties turėjo santaupų, bet, gavusi Elisos dovaną, jų nelietė. Buvo smagu išleisti tuos krauju suteptus pinigus. Laikant juos slaptame komodos stalčiuje graužė sąžinė.

Staiga jai prieš akis radosi šešėlis. Įprastą miesto kvapą nustelbė kažkoks smilkalų dvelksmas, sumišęs su vos vos užuodžiamu kanapių muilo aromatu. Snieguolė atmerkė akis. Šalia stovėjo dvidešimtmetė mergina su balto lino kelnėm ir laisva to paties audinio palaidine ilgom rankovėm. Jos rudi plaukai buvo supinti į dvi kasas ir vainiku sukelti ant galvos. Pilkos akys žvelgė su abejone. Mergina čiupinėjo nedidelės, nunešiotos, konjako spalvos odinės rankinės dirželį.

Snieguolė mažumėlę suirzo.

Taip, ji buvo sutikusi merginą ir prieš porą dienų. Mergina nužiūrinėjo Snieguolę, veikiausiai manydama, kad toji nepastebi. Jos vis atsidurdavo tose pačiose turistų lankomose vietose, vaikštinėdavo po jas vienu metu. Mergina buvo maždaug pora metų už ją vyresnė, irgi visur ėjo viena. Tikriausiai kokia hipė, išvažiavusi į kelionę neturi su kuo pasėdėti parke, išgerti šilto pigaus raudonojo vyno ir pasišnekėti apie stiprų ryšį su universumu.

Nieko čia tokio, bet Snieguolė į Prahą atvažiavo tik todėl, kad norėjo pabūti viena. Jai nereikia naujų pažinčių.

Kai mergina prabilo, Snieguolė jau buvo sugalvojusi, kaip greitai, mandagiai ir su deramu šaltumu ją atstumti. Šaltumas visada suveikia.

Kai mergina tai pasakė, Snieguolei nugara nuėjo pagaugais ir oda pašiurpo, nors svilino karštis.

– *Jag tror att jag är din syster.**

---

* Man atrodo, aš tavo sesuo (*šved.*).

Aš – tavo kraujas. Aš – tavo kūnas. Tu – mano kraujas. Tu – mano kūnas.

Mes – viena šeima. Mes – motinos ir tėvai, gimdytojai ir vaikai, seserys ir broliai, tetos ir dėdės, dėdžiai ir pusbroliai. Mūsų gyslomis teka vienas kraujas ir vienas tikėjimas, tvirtesnis už kalnus ir gilesnis už upes. Dievas sukūrė mus kaip vieną šeimą, kaip vieną bendruomenę.

Paimkime vienas kitą už rankos. Seserys ir broliai, mūsų laikas greitai ateis. Jėzus kviečia mus ir mes nedvejodami eisim pas Jį. Mes nebijome. Mes tvirtai tikime.

Mūsų tikėjimas baltas kaip sniegas. Švarus ir skaistus. Jame nėra vietos abejonei. Mūsų tikėjimas kaip šviesa, nuo jos stiprumo apaks nusidėjėliai. Mūsų tikėjimo karštis sudegins juos.

Mes – šeima, kuri visada laikosi išvien. Mes – Šventa Baltoji Šeima ir mūsų lūkesčiai greit bus pateisinti.

2

Merginos žvilgsnis klaidžiojo kavinės staliukais, pavėsingais skėčiais, nepažįstamais turistų veidais. Grakštūs balti pirštai greitai glostinėjo stiklinę su lediniu vandeniu, braukė dryžiais rasojantį stiklą. Ji tik vieną kartą gurkštelėjo vandens. Snieguolė spėjo išmaukti dvi dideles stiklines, kurias duoda prie kavos nemokamai.

Jos galiausiai atsidūrė beprotiškai brangioje turistų kavinėje pilies vidiniame kieme, nes netoliese nebuvo kitos dėmesio vertos vietos. Snieguolės mintys trūkčiojo tuščia eiga. Ji nesugalvojo, kaip suformuluoti tas kelias dešimtis klausimų, kurie grumdėsi jos galvoje.

– *Jag måste kanske försöka förklara...** – tyliu, netvirtu balsu pasakė mergina.

---

* Gal pabandysiu paaiškinti (*šved.*).

Gerai, dėkui.

Snieguolė tylėjo, nusprendusi leisti papasakoti jai pačiai.

Neuždavinėk patariamųjų klausimų.

– *Jag har... kan jag prata engelska? Min svenska är lite... dålig.**

Snieguolė tik linktelėjo galvą. Pastebėjo, kad mergina kalba su stipriu čekišku akcentu. Švedų kalba jai nėra gimtoji. Bet, matyt, ne šiaip sau užšnekino Snieguolę būtent švediškai.

– *My name is Lenka. I'm 20 years old* **, – pasakė mergina.

Snieguolė apžiūrinėjo jos pirštus, nervingai braukančius stiklinę su vandeniu. Ant dešinės rankos bevardžio buvo vos vos matomas įspaudas. Sakytum ji būtų ilgai nešiojusi, o paskui nusimovusi žiedą.

Lenka sakė visą laiką gyvenusi Prahoje. Vaikystėje ir jaunystėje – su mama, paskui, kai Lenkai buvo penkiolika, mama mirė. Per nelaimingą atsitikimą. Naktį įpuolė į upę.

Lenkos balsas pasidarė žemesnis. Ji minutėlę pažiūrėjo pro turistų galvas bažnyčios pusėn ir kalbėjo toliau:

– Paskui... manimi rūpinosi kiti. Dabar turiu naują šeimą.

---

* Man reikia... gal galiu kalbėti angliškai? Švediškai aš... nelabai moku (*šved.*).

** Vadinuosi Lenka. Man 20 metų (*angl.*).

– Tu ištekėjusi? – paklausė Snieguolė.

Lenka smarkiai papurtė galvą.

– Ne, ne, nieko panašaus. Atsirado žmonių, kurie mane priėmė. Ar tu tiki gerumu?

Mergina paklausė taip netikėtai ir rimtai, kad prieš atsakydama Snieguolė turėjo gurkštelėti kavos.

– Būna gerų darbų. Ir gerų ketinimų.

Lenka pažvelgė jai tiesiai į akis. Snieguolė jos žvilgsnio nesuprato. Susimąsčiusi ar pyksta? Snieguolė norėjo, kad Lenka pamažu eitų prie reikalo, bet neskubino jos.

Lyg perskaičiusi Snieguolės mintis, Lenka tarė:

– Kai buvau visai maža, mama nieko nepasakojo apie tėvą, nors klausimais ir zirzimu turbūt variau ją iš proto. Tu neturi tėvo, atsakydavo ji. Žinojau, kad meluoja. Visi turi tėvus. Kai sukako dešimt metų, mama pasisodino mane, norėdama pasikalbėti apie tėvą. Ji sakė, kad prieš vienuolika metų, vasarą, susipažino su turistu. Jis buvo iš Suomijos ir kalbėjo švediškai. Jis buvo vardu Peteris Andersonas.

Snieguolę vėl perėmė šaltis, nors karštas oras supstė jas kaip šildomas užklotas. Lenkos veide ji instinktyviai ėmė ieškoti tėvo bruožų. Ar tiesi, nedidelė nosis kuo nors panaši? O tamsūs antakiai? Smakro forma? Kartais priešais Lenkos veidą tarsi šmėsteldavo tėvo veidas, bet paskui pradingdavo.

– Pasak mamos, užsimezgęs ryšys buvo trumpas ir aistringas. Vyras turėjo žmoną Suomijoje. Aš, aišku,

buvau netyčiukė, bet supratusi, kad laukiasi, mama nusprendė mane pasilikti. Tam vyrui, vadinasi, mano tėvui, tuo metu nieko nesakė. Tik tada, kai buvau dvejų metų, mama nusiuntė mano nuotrauką tėvui.

Lenka minutę patylėjo, godžiai gurkštelėjo vandens. Snieguolei atrodė, kad kėdė linguoja. Ji girdėjo Lenkos žodžius, bet sunkiai suvokė jų prasmę. Tėvas turi dar vieną dukterį. Čia. Tai jos vyresnioji sesuo.

– Tėvas norėjo susitikti su manim, bet mama neleido. Ne vienus metus mamai rašė laiškus, siuntinėjo atvirukus, nuotraukas, dovanėles, pinigų. Mama jam nė karto neatsakė. Siuntiniai, aišku, ateidavo vis rečiau, nes mama neatsiliepė. Galiausiai nustojo ėję. Apie tėvą mama man papasakojo, bet apie jo siųstus laiškus nutylėjo. Radau juos pati, kai buvau dvylikos. Mama slėpė juos drabužių spintos stalčiuje, po paklodėmis. Spėjau peržiūrėti tik kelis laiškus ir dovanas, nes į kambarį įėjo mama ir pamačiusi supyko. Sakė, kad paslapčia rausiuosi po jos daiktus. Išplėšė stalčių man iš rankų ir, išvertusi jį į židinį, paleido ugnim. Verkiau visą vakarą.

Lenka kalbėjo abejingu, plonu balsu, tik drebančios rankos išdavė, kad tai pasakoti jai nelengva. Ji ilgai tylėjo, matyt, nežinodama, ką sakyti toliau.

Greta erzeliojo italų mokinukų grupė. Berniukai šliurpė kokakolą ir varžėsi tarpusavyje, kuris garsiau atsirūgs. Amerikiečių pora garsiai skundėsi, kaip sunku eurus versti į dolerius ir suprasti, kas iš tiesų pigu. Snieguolė

fiksavo viską, bet garsai sklido tartum iš tolybių, iš kitos dimensijos.

Lenkos pasakojimas buvo lyg dėlionės dalis, užpildanti spragą, kuri baltavo Snieguolės gyvenime, kiek siekė jos atmintis. Snieguolė visada žinojo, jautė ir numanė, kad šeimoje kažkas slepiama. Kažkoks svarbus dalykas, apie kurį jie nekalbėjo, bet sykiais jis užliedavo kambarius tokiu tirštumu, kad būdavo sunku kvėpuoti. Tėčio susikaustymas. Liūdnos, užverktos mamos akys. Pokalbiai, kurie nutrūkdavo, įėjus Snieguolei.

Vis dėlto jai buvo sunku įsivaizduoti, kad tėtis galėjo padaryti ką nors panašaus. Peteris Andersonas buvo labai santūrus, visuomet elgėsi korektiškai ir gebėjo tramdyti nervus. Daug kas turi viešąjį *aš* ir šeiminį *aš*, vienas nuo kito jie skiriasi tuo, kad šeiminis *aš* išdrįsta artimiesiems parodyti liūdesį, nuovargį, susierzinimą, kita vertus – ir šilumą bei žaismingumą. Snieguolei visada atrodė, kad tėtis turi tiktai viešąjį *aš*. Nes jis visur elgėsi vienodai. Buvo žmogus su kietu kiautu.

Ar tėtis galėjo užmegzti aistringus santykius Prahoje? Ar jis išvis gebėjo tokius santykius užmegzti? Tėtis nė žodeliu neužsiminė kažkada lankęsis šiame mieste. Tai ją stebino. Atrodė, jis galėjo Snieguolei patarti, kokias vietas vertėtų aplankyti, ką būtinai reikėtų pamatyti.

Lenka pasakojo apie tokį Peterį Andersoną, kurio Snieguolė nepažinojo. Bet kol kas jai šito nesakė. Labai galimas daiktas, kad tėvas turėjo daug Snieguolei nežino-

mų bruožų. Ar mes gerai pažįstame kitą žmogų? Net ir patį artimiausią?

– Kai mama mirė, maniau, kad daugiau nieko nesužinosiu apie tėvą. Juk žinojau tik jo vardą – Peteris Andersonas, ir kad gyvena Suomijoje, o kalba švediškai. Bet jo pavardė tokia dažna, kad visai nepajudėjau į priekį. Tada sutikau tave.

– Bet kaip tu supratai? – negalėjo nepaklausti Snieguolė. – Juk mes niekada nebuvom susitikusios.

Pirmąkart Lenkos lūpų kamputį mažumėlę kilstelėjo šypsena.

– Prieš mamai sudeginant tėvo laiškus ir kitus dalykus, spėjau pamatyti tavo nuotrauką. Toje nuotraukoje tu buvai aštuonerių. Kitoje jos pusėje perskaičiau *„Din lillasyster"**. Nuotrauka įsirėžė man į atmintį ryškiai, su menkiausiom detalėm. Kai pamačiau tave, pažinau iš karto. Buvai labai panaši į matytą nuotraukoje. Vis dėlto norėjau įsitikinti, todėl pasekiau porą kartų, stebėjau tave. Tikiuosi, nepyksti?

Snieguolė papurtė galvą. Parodė kažką neigianti, bet gerai nesuvokė, ką.

Suprato tik tai, kad nuo šiol viskas bus kitaip.

---

* Tavo mažoji sesutė (*šved.*).

3

Vienodas plaukų rudumas, veikiau su šalto pilkumo nei su šilto rausvumo atspalviu. Lenkos plaukai ilgi. Jei išsipintų kasų vainiką, tikriausiai siektų strėnas. Snieguolė plaukus apsikirpusi berniukiškai, kaip Kerė Maligan. Vis dėlto plaukų spalva ničnieko nesako. Šitokio rudumo plaukai turbūt būdingiausias Vidurio Europos moterų bruožas.

Akys pilkos. Lenkos truputį tamsesnės negu Snieguolės. Viršutinės lūpos išlinkis atrodo toks pat, jei įsižiūri atidžiau. Vis dėlto veido proporcijos skiriasi. Lenkos kakta tikrai aukštesnė, Snieguolės nosis trumpesnė ir mažesnė.

Jiedvi maždaug vienodo ūgio. Lenka gal centimetru aukštesnė. Kavinės moterų tualete jos kartu stovėjo priešais veidrodį ir apžiūrinėjo veidus. Lenka buvo apkabinu-

si Snieguolę per pečius. Ši jautėsi nejaukiai. Nemėgo svetimų prisilietimų. Savo erdvę ji saugojo net bendraudama su pažįstamais ir mažai ką prisileisdavo arčiau. Lenkos ranka glėbė stipriai, spaudė. Jos veido oda tokia pat balta, kaip rankų. Snieguolė buvo šiek tiek įdegusi.

Iš pažiūros jos galėjo būti seserys. Bet galėjo ir nebūti. Nė vienas bruožas prikišamai nerodė genetinės giminystės. Nė viena iš jų nebuvo itin panaši į Snieguolės tėtį.

Snieguolė pasilenkė prie kriauklės, nusiprausė veidą ir sprandą šaltu vandeniu. Vanduo ją sužvalino, mintys pasruvo greičiau. Be to, pasilenkdama nusikratė Lenkos rankos.

– Ką pasakysi? – paklausė Lenka.

Ji žvelgė į Snieguolę su lūkesčiu ir užsidegimu. Kaip mažas, pakasyti prašantis šunytis. Snieguolei nesinorėjo nieko sakyti. Per daug informacijos vienai dienai. Per daug naujienų. Per daug atskleistų paslapčių. Ji neturėjo kada svarstyti, kas bus toliau. Nei ką darys.

Nepakenčiama nežinoti, ką reikės daryti toliau.

– Šiandien sužinojau... iš karto per daug, – galų gale ištarė ji, šluostydamasi sprandą popieriniu rankšluosčiu. Viena vandens srovelė spėjo prasiveržt pro marškinių apykaklę ir dabar virveno nugarkauliu kaip bloga nuojauta.

– Suprantu. Aš tam įsisąmoninti turėjau daug metų. Tu tai išgirdai ką tik.

– Taip. Tėtis niekada nesakė... Aš nežinojau, kad tu esi. Tėtis...

Dabar Lenka uždėjo delną Snieguolei ant rankos. Abejonės priežastimi ji tikriausiai laikė užplūdusius jausmus. Ir jausmai užplūdo, bet Snieguolė dar kol kas nenorėjo daug pasakoti apie save. Ji pirmiau turėtų išsiaiškinti tiesą.

Lenka ir jos istorija atrodė kažkuo įtartina ir erzino. Sutapimai atrodė pernelyg aiškūs, kad būtų tikri. Ir vis dėlto detalės sutapo... Mintys šokčiojo kaip pašėlusios, Snieguolė negalėjo surikiuoti jų tvarkinga seka.

– Ar galiu tavęs kai ko paprašyti? Kol kas nesakyk šito savo tėčiui. Mūsų tėčiui. Nenoriu, kad jis apie mane sužinotų per kitą žmogų. Noriu pati jam pasakyti, kai ateis laikas, – tarė Lenka.

Snieguolė linktelėjo galvą. Tokį prašymą patenkinti lengva. Atvirai sakant, jai net į galvą nešovė pirmučiausia skambinti tėčiui ir klausti, ar jis tikrai turi dukrą Prahoje. Jų šeimoje šitaip niekas nesielgė. Jie paprastai eidavo ratais ir lankais, viską aiškindamiesi aplinkiniais keliais. Paslaptingoji šeima. Primena intriguojančios knygos jaunimui pavadinimą, bet iš tiesų tai lyg didžiulis akmens luitas, kuris spaudė jiems visiems pečius ir trukdė pažvelgti tiesiai vienas kitam į akis.

– Iš kur išmokai švediškai? – paklausė Snieguolė, pereidama į gimtąją kalbą.

Lenka droviai nusišypsojo ir atsakė – taip pat švediškai:

– Tikriausiai nuskambės kvailai, bet sužinojusi, kad tėvas kalbėjo švediškai, pradėjau tos kalbos mokytis

pati, iš interneto ir knygų. Žiūrėdavau *Youtube* vaikiškų laidų klipus švediškai ir mėgavausi tos kalbos žodžiais. Atrodė keistai pažįstami. *Smultron. Fånig. Längtan. Pannkaka.** Gal vis dėlto su genais perimame dalelę tėvų kalbos.

Snieguolei nesinorėjo atkirsti, kad toks įsitikinimas veikiau primena „Naujojo amžiaus" paistalus, neturinčius nieko bendra su genetika ar žmogaus raidos psichologija. Tegul tiki, kuo nori.

Į tualetą užėjusi vokietė turistė keistai pasižiūrėjo į jas. Lauke pasigirdo Šv. Vito bažnyčios varpų skambesys. Jis skelbė, kad stojo antra valanda dienos. Lenka sustingo vietoje.

– Ar jau dvi? – paklausė ji.

Snieguolė linktelėjo. Lenkos akys ėmė klydinėti, pirštai griebėsi trūkčioti rankinės dirželį. Mergina buvo panaši į medžiojamą žvėriuką. Prieš akimirką nuo jos sklidusi šiluma, net šioks toks laisvumas dingo akimirksniu.

– Man reikia eiti, – pasakė ji. – Pasimatysime rytoj. Dvyliktą.

– Čia?

Lenka apsižvalgė.

– Ne. Ne čia. Čia negerai. Ar žinai Vyšehrado pilį? Iki jos galima nuvažiuoti metro. Pasimatysime tenai.

---

* Žemuogė. Kvailė. Nuobodi. Blynas. (*Šved.*)

Snieguolė nespėjo nieko atsakyti, nespėjo pasiūlyti susitikti kur nors arčiau, nei paklausti, kur Lenka taip skuba. Ši jau buvo išlėkusi iš tualeto, o Snieguolė, likusi viena, stebeilijo į save veidrodyje su kaktoj įsirėžusia raukšle.

Moters pirštai barbeno į stalą. Stalas buvo ąžuolinis, vos prieš mėnesį nušlifuotas ir nulakuotas, neliko nė menkiausio įbrėžimo. Jos akys slinko kambario sienom. Štai jie. Diplomai, garbės raštai, iškarpos iš laikraščių – didžiausi jos karjeros pasiekimai ir reikšmingiausių akimirkų spalvingas rinkinys, – kiekvienas tokio pavydėtų. Jai šito negana. Nieko negana, taip ir turi būti. Šiame versle turi amžinai jausti alkį. Turi be paliovos norėti didesnio, geresnio, baugesnio, triukšmingesnio, jausmingesnio, tūžmingesnio, mylimesnio. Turi trokšti nauja. Neatsilikti nuo laiko ar veikiau jį aplenkti, smogti tuo metu, kai niekas nesitiki.

Apie tai turėjo kalbėti. Visi. Čia. Dabar. Rytoj.

Moters ranka čiupo telefoną, atidarė, išėmė SIM kortelę, pakeitė ją kita.

Vėl įjungė telefoną. Niekas nežinos ją skambinus numeriu, kurį surinko.

Vyriškas balsas atsiliepė greitai.

– Ar jis jau paruoštas? – pasiteiravo vyras.

– Dar ne.

– Neužmiršai, kad jam nevalia sužinoti per daug?

– Aišku, neužmiršau. Ne pirmą dieną tai darau, perpratau modelį. Jis turi žinoti kuo mažiau. Tada jo reakcija bus tikra. Nes mums reikia to, kas tikra. Reikia tikrų jausmų.

– Tikiuosi, supranti ir tai, į kokį baisų pavojų jis paklius? Gali susižeisti, gali žūti.

– Reikia rizikuoti. Juk kankinio mirtis – ne visai prastas scenarijus. Prisimenu vieną istoriją, kurią visi ilgai prisiminė kaip tik dėl kankiniškos mirties.

Juokas.

– Nepasakok man tokių dalykų. Aš galiu įsižeisti.

– Pasikliauju tavo juodu humoru.

– Aš neturiu nieko juoda – tik humorą. Vadinasi, viskas vyksta pagal planą?

– Taip.

– Gerai. Jau turiu baigti. Dievo palaimos.

Moteris šyptelėjo sau išjungdama telefoną. Dievo palaimos jai dabar nereikia. Bet daug kam jos tikriausiai reikės.

Žmonės trokšta legendų apie didvyrius. Jie nori matyti, girdėti, skaityti, kaip gėris įveikia blogį, Dovydas – Galijotą, Jėzus – Šėtoną, mažieji hobitai – galingąjį Sauroną. Jie nori patirti, kaip didvyris įveikia neįveikiamąjį, sumuša nesumušamąjį, sunaikina nemirtingąjį. Jie trokšta legendų, kuriose bebaimis ir teisingas didvyris tai, kas neįmanoma, paverčia įmanoma.

Didvyris turi būti simpatingas ir toks, su kuriuo galima susitapatinti. Jis turi būti artimas liaudžiai ir mažumėlę pakilęs virš jos. Jis negali būti nenugalimas. Jis turi kovoti, varžytis, patirti skausmą ir sunkumus. Turi būti bemaž pribaigtas, idant dar stipresnis pakiltų į paskutinį mūšį. Be to, didvyris turi būti sužeidžiamas. Turėti tokių silpnų vietų, į kurias galėtų smogti priešas.

Lygiai toks pat svarbus, netgi svarbesnis nei didvyris, legendoje jo priešas. Blogis. Galinga, nesuvokiama, žiauri, šiurpi piktybė, kuri traukia žmones tarsi magnetas. Žmonės norėtų išsiginti blogio, bet jis žavi. Žmonės traukia savin blogį, kol jiems pasidaro negera. Jie trokšta, kad kas nors sunaikintų blogį. Jie trokšta turėti didvyrį.

Vis dėlto legenda apie didvyrį nebus paveiki be pašalinių aukų. Kas nors turi žūti, idant išgelbėtieji labiau pajustų savo vertę.

Tik per mirtį sukuriama tikra legenda apie didvyrį.

BIRŽELIO 17-OJI, PENKTADIENIO RYTAS

4

Lubose tamsavo skylė. Ji stebeilijo į Snieguolę kaip juoda, ničnieko nereginti akis. Snieguolė žiūrėjo į skylę. Buvo visai išsibudinusi.

Pro plonas užuolaidas į svečių namų kambarį skverbėsi gelsva gatvės žibintų šviesa. Parke palei viešbutį lojo šuo. Buvo antra valanda nakties. Atrodė, kad dienos kaitra neatlėgo net naktį, nes Snieguolės paklodė nuo prakaito buvo šlaput šlaputėlė. Ji atsikėlė ir atidarė langą. Plėšė iš visų jėgų, kol išbrinkę lango rėmai su trenksmu pasidavė ir atsidarė. Į kambarį kartu su karštu drėgnu oru pasruvo tolydus transporto ūžesys, automobilių stabdžių žviegimas ir signalų pypsėjimas. Vienas didindamas greitį spiegiančiais ratais nulėkė tolyn. Iš baro grįžtanti smagi kompanija užplėšė dainą. Kiek buvo galima suprasti iš nedarnių balsų, dainavo prancūziškai.

Snieguolė atsirėmė į palangę. Iš lauko veržėsi tokia pat šiluma, kokia tvyrojo kambary, bet švelnus vėjelio dvelksmas džiovino prakaitą. Magėjo nusiprausti po dušu, bet pagalvojo, kad neverta, nes iš ryto vėl reikės lįsti po dušu, be to, nesinorėjo prižadinti sumigusių svečių namų gyventojų. Valandėlę svarstė, kad būtų gerai ką nors sukimšti, bet greitai atmetė tą mintį. Turėjo tiktai vakar nusipirktų sausainių – skirtingų pavidalų, pažiūrėti gardžių, bet iš tikrųjų vienodų tešlainių su kiek kitoniškais pagardais. Vieni buvo sūrūs, kiti – saldūs. Ir nuo vienų, ir nuo kitų gomurys apsitraukdavo riebia plėvele.

Snieguolę išbudino karštis arba košmaras. O gal ir viena, ir kita. Gal košmarą pakurstė drėgnos paklodės, prilipusios prie kūno. Sapnas buvo pažįstamas, bet nesapnuotas daugelį metų. Kai pradėjo eiti į mokyklą, jį išstūmė sapnai, susiję su patyčiom. Košmarai, kurie tęsdavosi ir dieną, kartodavosi be paliovos, todėl tikrovė ir sapnai susiliejo, susisluoksniavo ir ji ne visada atskirdavo, kas tikra, kas susapnuota.

Vis dėlto šitas košmaras buvo ankstesnis. Iš tų metų, kai ji dar nebijojo.

Sapne Snieguolė stovėjo priešais didelį veidrodį. Buvo maža, maždaug dvejų metukų. Iš pradžių matė veidrodyje tik save ir tamsų kambarį. Ji pakėlė ranką ir atvaizdas veidrodyje padarė tą patį. Ji nusišypsojo ir atvaizdas išsišiepė. Veidrodis viską kartojo. Paskui pamatė, kaip jai už nugaros kambario tamsumoje pasirodo kita mergaitė.

Truputį vyresnė už Snieguolę, bet šiaip jau labai panaši. Jos netgi vilkėjo vienodas baltas sukneles.

Mergaitė uždėjo delnus Snieguolei ant pečių. Jos rankos buvo šiltos, patikimos. Tada mergaitė pasilenkė ir sušnibždėjo jai į ausį:

– *Du är min syster alltid och alltid och alltid.**

Snieguolė atsisuko į mergaitę. Kodėl, velniai griebtų, košmare ji kaskart atsisuka, nors žino, kad tai neišeis į gera? Iki tol jai buvo malonu ir šilta. Tuo metu pasidarė šalta. Mergaitės Snieguolei už nugaros nebebuvo. Tamsiame kambaryje ji stovėjo visai viena. Atsisukusi vėl pasižiūrėjo į veidrodį. Ten mergaitė tebestovėjo. Ji paglostė Snieguolei galvą ir ši pajuto švelnų prisilietimą. Norėjo atstumti ranką, bet pamėginus ranka nėrė į tuštumą.

– *Vill du inte leka med mig?*** – liūdnai paklausė mergaitė iš veidrodžio.

Snieguolė stipriai papurtė galvą. Ji tenorėjo, kad mergaitė dingtų. Mergaitė buvo netikra ir Snieguolei pasidarė baisu.

– *Jag blir så ledsen****, – tarė mergaitė.

Tada ji pravirko. Snieguolė nenorėjo šito matyti. Jai norėjosi stipriai užmerkti akis. Bet nematyti negalėjo. Nors ji suvokė. Suvokė nenorinti matyti mergaitės ašarų.

---

* Tu visada buvai, esi ir būsi mano sesuo (*šved.*).

** Ar nenorėtum su manim pažaisti? (*Šved.*)

*** Man taip liūdna (*šved.*).

Jos ašaros buvo raudonos. Dideli kraujo lašai sruvo mergaitės skruostais, nuo smakro lašėjo ant baltos suknelės, margino ją raudonai. Galų gale atplėšusi nuo jos akis, Snieguolė nudelbė žvilgsnį ir pamatė, kad pačios suknelė taip pat jau ne balta. Ji nutaškyta raudonu krauju.

Tada Snieguolė pabudo. Ji visada pabusdavo tuo pačiu metu.

Snieguolė nenumanė to košmaro priežasties. Gal mažumėje netyčia pažiūrėjo kokį baisų filmą? Gal kuris iš didesnių vaikų darželyje ar kieme papasakojo jai istoriją apie vaiduoklius?

Buvo aišku, kodėl košmaras sugrįžo būtent dabar. Kad tai suprastum, nereikia būti miego terapeutu. Snieguolės ir Lenkos atspindys veidrodyje. Lenkos tikinimas, kad jos vieno tėvo. Kad jos – seserys. Sutapimai rėkte rėkė, reikėjo užsikimšti ausis, kad jų negirdėtum. Snieguolę šiurpino ne tai, kad košmaras vėl atsikūrė po daugelio metų. Ji šiurpo pagalvojusi, kad sapnas galbūt nebuvo tiktai sapnas.

Vis dėlto tai nesąmonė. Jeigu Lenka sakė tiesą, o šito Snieguolė bent kol kas negalėjo įsisąmoninti, – jos anksčiau nebuvo susitikusios. Vadinasi, iki mokyklos metų Snieguolei atmintyje paprasčiausiai negalėjo susikurti jos, stovinčios prieš veidrodį su seserim, vaizdas.

Pranašingais sapnais Snieguolė netikėjo. Laikė juos niekalais ir paistalais.

Vadinasi, tai turėtų būti atsitiktinumas. O gal ji išgirdo vieną kitą žodį per kokį mamos ir tėčio kivirčą, šiaip jau apdairiai slepiamą ir jų pagrindu sukūrė trapų vaizdinį, kuris vaiko galvelėje nusidažė kitokiom spalvom, išsikreipė ir virto košmaru. Toks paaiškinimas jai atrodė įtikimesnis.

Snieguolė traukė į save nakties orą lėtai ir giliai. Košmaro gniaužtai atsileido. Naktinė Praha dvelkė viltimis ir netesėtais pažadais. Miestas dvelkė istorija, gatvės dulkėmis, sūrumu ir saldumu sykiu.

Snieguolė nusprendė palikti langą atdarą ir pamėginti užmigti, negirdėdama naktinio erzelio ir transporto garsų. Ji žengė nuo lango lovos link, bet staiga pasigirdo toks baisus beldimas, kad ji pamanė senas duris išvirsiant iš staktos.

Snieguolė nutraukė nuo lovos paklodę, susisupo ja, prisidengdama nuogumą. Kaip gynybinį ginklą čiupo arčiausiai gulėjusį daiktą. Tai buvo pustuštis vandens butelis. Šitaip apsiginklavusi galėjo stoti į kovą. Įsitempusi visu kūnu ji stebeilijo į duris. Jeigu įsibrovėlis jas atidarys, spirs durimis į veidą. Į vidų atsiveriančios durys – jos sąjungininkės. Netikėtumas – juo labiau.

Snieguolė laukė tylutėliai. Šitai ji mokėjo. Buvo tikra meistrė.

Kumštis, besiveržiantis vidun, vėl pabeldė, šį kartą – dar smarkiau.

Snieguolė pagalvojo, kad vandens butelis taip pat paveikus, smogus į reikiamą vietą. Iš pradžių – durimis, paskui – buteliu. Šitoks buvo iki galo nušlifuotas jos planas.

Kaip tik tą akimirką už durų pasigirdo girtas jaunų vyrų žvengimas ir nemokšiškas mėginimas užtraukti dainą.

– *We like to party, party! We like to party! Come on, man! There's no time to sleep!**

Snieguolės pečiai atsipalaidavo. Ranka su buteliu nusileido. Ji suprato pirmiau nei vienas iš gaujos:

– *Oh shit! We got the wrong door. It's not 206 but 208.***

Snieguolė nuslinko į lovą, kai linksmuoliai rėksmingai plyšodami ėmė bildinti gretimo kambario duris. Staiga gatvės ir koridoriaus lalesio kakofonija užmerkė jai akis ir Snieguolę pasičiupo gilus, gražus sapnas.

Vyras nemiegojo. Jis dažnai nemiegodavo paryčiais, kai visi namo gyventojai dar pūsdavo į akį. Piemuo sergi savo bandą. Juk šitaip jie mintija ir taip mintydami neklysta. Tai jo banda, kurią jis užaugino ir gano jau seniai, daugiau kaip dvidešimt metų. Jis buvo kantrus ir nuolaidus. Vyras ne kartą sau sakė: turėk kantrybės ir sulauksi atlygio.

---

* Mes mėgstam vakarėlius! Mums patinka linksmintis! Nagi, vyruti! Nėra laiko miegoti! (*Angl.*)

** Po galais! Apsirikom, ne tos durys. Čia 208-as, o ne 206-as (*angl.*).

Jis ėjo iš vieno kambario į kitą minkštais, begarsiais žingsniais. Kambariai šiek tiek dvokė dulkėm, pelėsiais, kupini miegančiųjų alsavimo ir sapnų. Jis žiūrėjo į ramius miegančiųjų veidus. Vienas buvo kiek pražiojęs burną, kitas tvirtai glėbė pagalvę lyg seniausiai išsiilgtą mylimąją. Jie tokie maži ir silpni – net ir suaugę vyrai. Kaip drugeliai čia pat, po ranka. Jis gali sumaigyti juos pirštais, persmeigti adatom ir susidėlioti kolekciją, nugnaibyti sparnelius, aprūkyti ar neleist įkvėpti deguonies.

Savo rankose laiko jų gyvenimus.

BIRŽELIO 17-OJI, PENKTADIENIS

5

Jiržis Hašekas išspaudė į stiklinę dviejų apelsinų sultis ir maktelėjo vienu gurkšniu. Burną apėmė saldus gaivumas ir jis kone jautė, kaip kraujotakos įtraukti vitaminai duoda akstiną veikti. Jis žvelgė pro langą į rytinio bruzdesio pažadintą miestą ir iš šilumos jautė, kad ši diena taip pat svilins karščiu. Dangų traukė geibus, miglinas aukštas debesis, bet saulės kaitrą jis malšino taip pat, kaip nuometas šiltą nuotakos žvilgsnį į savo jaunikį.

Jiržis šypsojo sau svarstydamas, kaip jis atrodo žvelgiant iš šalies. Vaikinas tamsiomis, tiesaus kirpimo kelnėmis ir baltais marškiniais, pažiūrėti gana dailus, juodais, klasikiniu stilium apkirptais plaukais. Savo mansardiniame bute jis geria ką tik išspaustas apelsinų sultis. Kaip reklamoje. Sėkmės ir gyvybingumo įsikūnijimas.

Net juokas suėmė. Jam tik dvidešimt penkeri. Turi darbą, apie kurį svajojo. Visi ženklai rodo, kad jis kopia aukštyn pašėlusiu greičiu. Televizijoje rengia tiriamosios žurnalistikos laidas ir, galimas daiktas, taps žiniasklaidos žvaigžde. Galėtų sukurti savo laidą dar nesukakęs nė trisdešimties. Nėra užmezgęs pastovių santykių, bet ne dėl to, kad niekas nesisiūlė, o kad pats negali išsirinkti. Kol kas dar nenori rimtai įsipareigoti. Nori paflirtuoti, paieškoti nuotykių, pasimėgauti pasiūla ir įvairove. Po kelerių metų jis apsiramins, surimtės ir ves, kai ras ganėtinai įdomią ir patrauklią moterį.

Jiržis Hašekas gyveno visai taip pat, kaip svajojo ir mylėjo kiekvieną akimirką – įžūliai ir begėdiškai. Jis nebuvo tikras, kad yra vertas turimų pareigų ir gyvenimo, bet nieko neketino dėl to atsiprašinėti.

Būdamas jauniausias iš penkių vaikų šeimoje Jiržis mokėjo apsiginti puolamas ir čiupdavo saldainį, jei kas nors duodavo. Jau mokykloje suprato, kad klasėje nėra gabiausias, bet smalsesnis nei kiti ir geba surasti kaip tik tokią informaciją, kuri padeda judėti į priekį. Sykiais ta informacija būdavo naudinga jam, bet žalinga kitiems. Perpratęs istorijos dėstytojo ir matematikos mokytojos pavaduotojos santykius, kurių požymių buvo pastebėjęs ir anksčiau, o galutinai įsitikino, atidaręs kopijavimo kabineto duris, – porelės atžvilgiu netinkamu, o sau visai palankiu metu, – Jiržis nesvarstė nė akimirkos. Pareika-

lavo aukštesnių tiek istorijos, tiek matematikos pažymių ir, aišku, gavo.

Reikiama informacija atveria duris, kurios šiaip jau būna užrakintos. Jiržis labai greitai suprato turįs uoslę, kurią galima pavadinti ir naujienų ar net sensacijų uosle. Ir stojo mokytis žurnalistikos.

Jiržis mąstė apie straipsnį, kurį kaip tik dabar rašė. Stuburu nuslinko jaudinantis kutulys. Jis suvokė, kad straipsnis bus tikra bomba. Štai tada jis prasilauš. Tuomet žmonės įsimins jo vardą ir veidą.

Tai visai kas kita nei kiek išsivadėję, iš pareigos sukurpti straipsneliai apie protesto maršus prieš vyriausybę, euro krizės poveikį paprastų žmonių gyvenimui, verslininkų keliamas maisto produktų kainas, istorinių pastatų restauravimo klaidas ir taip toliau. Jiržis visuomet rašė tokius straipsnius, kokių buvo paprašytas. Jis stengėsi būti rūpestingas, išradingas ir pažvelgti į problemą kokiu nors nauju žvilgsniu, kaip dar niekas nesusiprato pažvelgti. Bet į jokį kitą darbą jis nebuvo taip nuoširdžiai ir karštai įsitraukęs, kaip į šitą.

Tai buvo stipru. Jaudinama ir žmogiška. Baisu ir demaskuojama.

Jiržis neveidmainiavo. Jis pripažino, kad į priekį jį gena žinių troškimas, bet ne mažiau ir noras padaryti įspūdį bei tapti didvyriu. Jis nebuvo vienas iš tų užkulisiuose triūsiančių darbštuolių, kuriems ganėjo, kad tiesa iškiltų aikštėn. Jiržis troško būti matomas. Jis troško garbės.

Žmonės turi prisiminti jo vardą ir veidą, ne tik atskleistą informaciją. Jiržiui atrodė, kad tiesa ir garbė viena kitai netrukdo. Tai dvi monetos pusės. Tiesos sakymas augina garbę. Garbės siekis kursto motyvaciją dirbti ir skleisti tiesą.

Jiržis pirmą kartą gyvenime rengė tikrai prasmingą straipsnį, turintį patraukti daugybės skaitytojų dėmesį. Jis kelis mėnesius praleido tyrinėdamas bažnytines metrikacijos knygas ir registrų išrašus. Po kelis sykius perskaitė policijos ataskaitas, ieškodamas jose detalių ir klaidų. Rengė interviu su žmonėmis, kurie taip bijojo, kad nesutiko rodyti veido. Jiržis suvokė, kad jo rankose medžiaga su labai galingu užtaisu ir kaip tik todėl pavojinga ir vertinga.

Dieviška, pasakytų kas nors. Šėtoniška, pasakytų jis.

Dabar atėjo laikas Jiržiui brautis dar arčiau tamsybių esmės ir žengti konkrečius žingsnius. Jis turi rasti žmogų, sutiksiantį kalbėti prieš kamerą, kad ir tamsoje, kaip anonimas pakeistu balsu. Be to, turi pats viską pamatyti savo akimis.

Karštis buvo grėsmingas, slogus. Oras pranašavo griaustinį, netgi audrą, bet danguje jų nebuvo matyti nė ženklo.

Jiržis mažumėlę parąžė rankas, apsivilko švarką, užsimetė ant peties naujumu kvepiančią, elegantišką juodą kuprinę, į kurią tilpo plonytėlaitis nešiojamasis kompiuteris ir paprasti užrašų reikmenys. Žinojo, kad kartais nedi-

delis bloknotas ir pieštukas per interviu skatina reikiamą patikimumą ir pasitikėjimą. O nešiojamojo kompiuterio barškėjimas kalbinamą žmogų dar labiau atitolina nuo žurnalisto. Interviu turi atrodyti natūraliai. Žurnalistui nevalia nei pirštis, nei rodyti entuziazmą. Reikia sugebėti ramiai išklausyti. Užduoti protingus klausimus, rodyti susidomėjimą, bet neįkyrėti.

Norint parengti gerą interviu galima taikyti moters suviliojimo taisykles.

Jiržis pagavo save niūniuojant. Jis kniurzė erzinamai užkrečiamą Karli Rei Džepsen dainelę:

*Hey, I just met you. And this is crazy. But here's my number. So call me, maybe?**

Baigęs darbą galėtų nueiti pasėdėti į kokį restoraną po atviru dangumi. Gurkti šaltą kaip ledas alų, pašaudyti akimis į jukias turistes, išmėginti su jomis teisingo interviu techniką. Jiržis pasižadėjo taip ir padaryti, jei šiandien neblogai pasistūmės su savo didžiuoju straipsniu.

---

* Ei, aš ką tik sutikau tave. Ir tai beprotiška. Štai mano numeris. Gal man paskambinsi? (*Angl.*)

Taisyklės turi įtakos saugumui. Taisyklės sukuria namus. Taisyklės lemia šeimos kasdienybę. Jeigu nesilaikytume taisyklių, pavirstume savo norų blaškomom sparnuotom būtybėm, kurias traukia tamsa ir chaosas.

Todėl mums reikia taisyklių. Taisyklės – tai mūsų angelai sargai.

Svarbiausioji taisyklė: šeima yra šventa. Šeimos reikalai yra šventi. Į šeimos reikalus pašaliniams kištis nevalia! Todėl nevalia apie juos niekam pasakoti. Todėl nevalia apie juos kalbėti. Kam nors paklausus apie šeimos reikalus, privalu tylėti.

Visi žinome: tas, kuris nusižengs mūsų svarbiausiai taisyklei ir mūsų šventajai šeimai, neliks nenubaustas. Mes nutildome kiekvieną, kuris per daug kalba. Mes užgniaužiame žodžius to, kuris gali sutepti šventąjį baltumą.

Vienam prabilus, mums visiems iškyla pavojus.

Vieno nario valia negali nustelbti visos šeimos valios.

6

Snieguolė manė, kad prie to vaizdo pripras ir vėliau pažvelgus jai neužims kvapo, bet klydo. Iš viršaus žiūrint Praha atrodė stebuklingai. Aišku, viskas gražiau atrodo žiūrint iš viršaus, kai gali žvilgsniu aprėpti kraštovaizdį ligi pat horizonto. Snieguolė svajojo kada nors gyventi tokiame bute, pro kurio langus matyti miestas. Koks tai bus miestas, dar nebuvo sugalvojusi. Šiomis dienomis Prahoje ji vis stipriau jautė, kad jis nebūtinai turėtų būti Suomijoje. Vidurio Europa tikrai patrauklesnė. Gatvės čia alsuoja istorija. Žmonių žingsnių ritmas laisvesnis, jų daugybėje lengviau ištirpti ir pradingti.

Vyšehrado pilį Snieguolė laikė viena gražiausių Prahos vietų. Ji jau visai neirzo dėl to, kad Lenka pasiūlė ten susitikti. Toji kalva sutraukia ne mažesnes turistų minias nei

miesto centras ar Prahos pilis. Transporto triukšmas jos nepasiekia. Čia ramu, šilta, žalia.

Atsisėdusi ant medinio, saulėj įšilusio suolo, Snieguolė traukė orą visais plaučiais ir juslėm. Užmerkė akis. Dėl jos laikas galėjo sustoti akimirką, padaryti pertraukėlę. Kad ji galėtų būti tiktai čia, vasaros vidury, tą akimirką nesiilgėdama jokio krašto, nė žmogaus, jei neduos mintims valios. Valandos plauktų prošal nejučia, rytas pereitų į popietę, popietė – į vakarą. Snieguolė nusnūstų valandėlę, o vėl pabudusi galėtų žvelgti į kraštovaizdį, kurio akys neatsižiūrėjo, kuriame atrasdavo vis naujų detalių.

Snieguolė pajuto Lenką, šiai dar neištarus nė žodžio, nepasigirdus jos žingsniams smėlėtame take. Ji užuodė tą patį kvapų mišinį, kaip aną dieną, tik dabar persmelktą kažkokio aitrumo. Prakaito? Ir prakaito, bet tokią karštą dieną prakaitas teka gausiau ir vandeningiau, jo kvapas ne toks stiprus. Tai buvo kažkas kita.

Nuo Lenkos trenkė baime.

Ji atsisėdo prie Snieguolės. Ši neatmerkė akių ir Lenka minutėlę tylėjo. Snieguolė mėgino perprasti savo jausmus. Ar ji jaučiasi taip, lyg sėdėtų šalia sesers? Ar ši mergina jai pažįstama kokiu nors gilesniu lygmeniu? Ar sėdėti šalia tylomis lengva ir paprasta?

Ne.

Lenka atrodė baugšti, nervinga. Ir Snieguolė buvo įsitempusi. Vis dėlto ji suvokė, kad tai ničnieko nesako. Jos susitiko tiktai antrą kartą. Snieguolė tikrai nemanė, kad

genetinė seserystė kaip nors jaučiama. Iš tiesų jos viena kitos dar visai nepažįsta.

Gyvenime ji buvo sutikusi tik vieną žmogų, kuris pažįstamas ir artimas pasirodė taip greit, kad iki šiol neatsistebi.

– Nebuvau tikra, kad ateisi, – pradėjo Lenka.

Snieguolė atmerkė akis. Porą sekundžių saulė švietė pernelyg skaisčiai.

– Aišku, atėjau, – atsakė ji.

Šiaip jau Snieguolė stengėsi į svetimus reikalus nesikišti. Vis dėlto tai buvo jos reikalas. Užvis labiausiai jos.

– Manau, turėčiau tau papasakoti apie dabartinę savo šeimą, – tarė Lenka.

Ji dvejojo tardama kiekvieną žodį. Rodės, tarti juos nemalonu arba skausminga. Tarė juos tartum karštų žarijų pilna burna. Ir žvalgėsi aplinkui dar dažniau negu aną kartą. Snieguolei ji priminė baugštų triušį, kuris baiminasi bet kurią akimirką pakliūti lapei ar medžiotojui. Arba atsidurti spąstuose. Snieguolė įsivaizdavo, kaip spąstai prispaudžia triušio koją ir pro baltą kailį sunkiasi raudonas kraujas. Ji prisiminė savo sapną. Kaitros glėby ją pradėjo krėsti šaltis.

– Po mamos mirties pirmą kartą išgirdau, kad Prahoje turiu giminių. Mama apie juos nepasakojo. Nesuprantu, kodėl. Jie – geri žmonės.

Vėl tie žodžiai. „Geri žmonės“. Snieguolei jie skambėjo kažkaip keistai. Tik negalėjo sučiuopti, kodėl.

– Kaip tu juos suradai? – paklausė Snieguolė.

Lenka papurtė galvą, vos šyptelėjo.

– Nesuradau. Jie mane surado. Kitą dieną po nelaimės atėjo pas mane ir pasakė pasirūpinsią manim. Pasirūpinsią viskuo. Taip ir darė. Rūpinosi mamos laidotuvių reikalais, visokiais dokumentais ir pareigūnų leidimais. Pranešė buto savininkui ir mokesčių inspekcijai, ir visiems kitiems, su kuriais pati nebūčiau susipratusi susisiekti. Be jų nebūčiau apsiėjusi. Jie išgelbėjo mane.

Šypsantis Lenkos veidas tarsi išsklido. Lyg keistai nušvito. Snieguolei dingtelėjo, kad jos veidas lyg ne šio pasaulio gyventojo. Antra vertus, po tokio išgyvenimo žmogus tikrai jaučiasi išgelbėtas. Lenka buvo porą metų jaunesnė nei dabar Snieguolė, kai mirė jos mama. Snieguolė pagalvojo, kaip jaustųsi, jeigu netikėtai numirtų jos tėvai – abu vienu metu. Jei koks žmogus ateitų ir pažadėtų pasirūpinti viskuo, Snieguolė irgi tikriausiai jį garbintų. Bent jau kurį laiką.

– Ar tai vyras ir žmona?.. – paklausė ji.

Snieguolė dar nesuprato, kiek žmonių turi galvoje Lenka, vartodama daugiskaitą.

– Ne, jie...

Lenka nutilo ir Snieguolė pamatė, kad nušvitimo šypseną jos veide keičia išgąstis, net siaubas. Lenka žvelgė Snieguolei per petį. Ši grįžtelėjo ir pamatė barzdotą vyrą su tamsiais akiniais ir šviesiais linininiais drabužiais. Snieguolė nespėjo geriau į jį įsižiūrėti, nes Lenka stipriai suė-

mė ją už rankos, atsistojo nuo suolo ir šiurkščiai trūktelėjo paskui save.

– Bėk! – sušnypštė Snieguolei į ausį ir pati pasileido bėgti.

Snieguolė neklausinėjo, metėsi iš paskos. Jos bėgo akmenimis grįsta gatve prie pilyje stūksančios Šv. Petro ir Povilo bažnyčios. Aptakūs akmenys apgaulingai sprūsčiojo po kojom. Snieguolė kelis kartus vos nesuklupo. Lėkdama ji greitai dirstelėjo atgal. Atrodė, niekas jų neseka. Lenka buvo stebėtinai greita ir Snieguolė turėjo kaip reikiant pasistengti, kad neatsiliktų. Lenka nešėsi taip, lyg būtų pratusi gelbėtis nuo pavojaus.

Prie bažnyčios Lenka galų gale sustojo ir Snieguolė ją prisivijo. Lenka smarkiai šniokštavo. Jos akys buvo kupinos siaubo.

– Tai turbūt buvo ne jis... – tarė. – Jis bėgo paskui mus. Gal tai koks kitas žmogus. Tamsūs akiniai ir visa kita. Sunku pasakyti.

Snieguolė nieko nesuprato.

– Būtų smagu, jei prieš kitą distanciją pasakytum, kas vejasi, – pasakė ji.

Lenka nusišluostė nuo kaktos prakaitą.

– Nieko čia bloga. Tik nenorėjau, kad jis šitaip sužinotų... Gal jam bus sunku suprasti. Bet tai buvo ne jis, todėl...

Lenka tai sakė pati sau, tarsi Snieguolės šalia nė nebūtų. Ši susierzino. Lenkos nuotaikos keitėsi taip greitai, kad nespėjo jų sekti.

– Apie ką tu kalbi? – šiurkštokai paklausė Snieguolė.

Tai paveikė Lenką. Ji atsitiesė ir šiek tiek atsitokėjo.

– Manau, turėtum susitikti su mano šeima. Atvirumas viską išspręs. Jie žinos, ką daryti.

Snieguolė nenumanė, kaip vertinti Lenkos žodžius.

7

Giedriausioj vasaros saulėkaitoj namas niūksojo niūrus ir miegūstas. Tai buvo senas medinis trijų aukštų pastatas su bokštu. Tiesą sakant, iš pažiūros jis labai priminė Tūlikės Pietilės mumių namo modelį. Ne tą paprastą kūgišką pastatą, pažįstamą iš japonų animacinio serialo ar Nantalio „Mumių pasaulio“, o kampuotą, labirintišką, terasomis aptaisytą statinį, kurį vaikystėje Snieguolė užvis labiausiai mėgo apžiūrinėti Tamperės centrinės bibliotekos Mumių muziejuje.

Mumių namelio paslaptingumas ir netikėti kampeliai maloniai jaudino ir kvietė į nuotykius, o Lenkos šeimos būstą gobė keistas liūdesys. Pirmučiausia turbūt dėl prastos būklės, apsilaupiusių dažų, surūdijusių nutekamųjų latakų, suklypusių balkonų, nevalytų langų vietomis įskilusiais stiklais. Suomijoje toks namas greitai būtų pripa-

žintas netinkamu gyventi. Sulaukėjusios gebenės godžiai ropštėsi sienomis, jau siekė namo stogą. Kitados pastatas tikriausiai buvo nudažytas kreminės spalvos dažais, bet dabar niūrojo nupilkęs dėmėm.

Ir kiemas atrodė tarsi nelabai prižiūrimas. Pievelė, aišku, buvo dailiai nupjauta, bet nugeltusi, vietomis nuskurdusi. Vienintelė estetiška detalė buvo baltų rožių krūmas palei namą. Bet ir jo žiedai jau metė žiedlapius, keletas liūdnai svarino galveles. Kiemo gale stovėjo keistas nedidelis akmeninis pastatėlis, kurio paskirties Snieguolė nenumanė. Kaip sodo įrankių sandėlis atrodė per siauras, ir į lauko tualetą nebuvo panašus.

Namas su kiemu atrodė tiesiog nesvetingai. Juolab kad jį supo juoda ir masyvi geležinė tvora. Aukštos ir grėsmingos tvoros aštrūs smaigai aiškiai sakė: nė nemėgink čia lipti. Didžiuliai sunkūs vartai buvo užrakinti.

Namas iš tiesų stovėjo ne pačiame miesto centre. Iš pradžių Snieguolę Lenka vežėsi metro, paskui – autobusu, galiausiai jos ilgoką gabalą paėjo pėsčiomis. Pastatas niūksojo nuošaliai. Gyvenamųjų namų aplinkui nebuvo matyti.

Lenka dvejodama žiūrėjo į Snieguolę.

– Ar tu tiki, kad esi mano sesuo? – paklausė.

Snieguolė suglumo.

– Nežinau, – po minutėlės atvirai atsakė. – Tai, ką pasakojai, įmanoma ir daug ką paaiškintų, bet...

– Negalėsi susitikti su šeima, jeigu netiki, – šiurkščiai nutraukė Lenka.

Kas per velnias! Nejaugi ji Snieguolę čia vežėsi tuščiai?

– Mes laikomės taisyklės pro šiuos vartus įsileisti tiktai gimines, – paaiškino Lenka. – Ir ta taisyklė besąlygiška.

Lenkos žvilgsnis staiga tapo nepaprastai ryžtingas. Ji tartum atgavo pasitikėjimą savim, kurį buvo praradusi. Sakytum namų artuma jai suteikė jėgų šiek tiek atitiesti nugarą, kalbėti tvirtesniu balsu.

Snieguolė svarstė, ką atsakyti. Teigti, kad tvirtai tiki Lenkos pasakojimu, negalėjo. Šitiek daug iš karto įsisąmoninti ji nepajėgė. Be to, gyvenime buvo girdėjusi tiek melo, kuris atrodė kaip tiesa, kad norom nenorom pasidarė nepatikli. Ji jau žinojo, kad kiekvienas, čia pat maloniai šypsojęs ir tikinęs esąs draugingas, netrukus gali spjaut į veidą.

Tos, kurios tyčiojosi mokykloje, ne kartą tikino, kad, pasidavusi jų valiai, smurto ir žeminimo Snieguolė daugiau nebepatirs. O taip nenutiko. Į savo intrigą jos įkinkė ir kitus mokinius, prisakydamos meluoti Snieguolei tai dėl šio, tai dėl ano. Tai kad kitos dienos fizinio pamoka atšaukta ar kad Snieguolę kviečia direktorius. Pažeminimo akimirkos, kai ji suvokdavo įkliuvusi į kilpą, ryškiai įsirėžė į atmintį.

Netikėk niekuo, jeigu tvirtai nežinai.

Namo langai žvelgė į Snieguolę lyg apsiblaususios akys. Ji palietė ranka geležinius vartus, saulėje įkaitusius iki nemalonaus kaitrumo. Snieguolė pasijuto atsiradusi kaip niekad arti šeimos paslapties. Jeigu dabar pasakytų netikinti, kad Lenka – jos sesuo, amžiams prarastų galimybę sužinoti galutinį atsakymą.

– Aš... – pradėjo Snieguolė.

Ir tą akimirką pamatė prie lango antrame aukšte stovintį vyrą ir iš viršaus žiūrintį į jiedvi su Lenka. Vyras buvo maždaug penkiasdešimties, nedidelio ūgio, siaurų pečių. Kaktoje rėžėsi gilios raukšlės, tamsios akys stebeilijo piktai. Snieguolė nejučia krūptelėjo. Lenka taip pat pasižiūrėjo aukštyn. Vyras greitai atsitraukė nuo lango. Lenka išsiėmė iš rankinės vartų raktą, pasvėrė delne. Ji laukė Snieguolės atsakymo.

Kaip tik tą akimirką namo durys atsivėrė ir pro jas greitai iššygiavo kokių šešiasdešimties metų moteris tokiais pat šviesiais lininiais drabužiais kaip Lenka. Su paprastu ilgu sijonu ir marškiniais ilgomis rankovėmis. Pražilusius plaukus moteris buvo tvarkingai susukusi į kuodą. Moteris jau iš tolo ėmė kažką greitai ir karštai tarškėti Lenkai čekiškai. Tarpais dvilktelėdavo į Snieguolę. Moters akys buvo kupinos piktumo, kaip ir vyro, pasirodžiusio lange. Lenka kažką atsakinėjo moteriai, iš balso tono buvo galima suprasti, kad teisinasi ir aiškinasi. Ji tvirtai suėmė Snieguolės ranką, iškėlė aukštyn lyg parodydama, kad jie-

dvi vieno kūno ir kraujo. Snieguolei magėjo ištraukti ranką iš Lenkos delno. Ji nenorėjo būti nesantaikos obuoliu.

Moteris neatlyžo. Jos balsas pakilo. Ji atidarė vartus ir suspaudė Lenkai ranką per dilbį taip stipriai, kad ta iš skausmo suriko ir paleido Snieguolės ranką.

– Šiandien negalėsi ateiti, – spėjo sušnibždėti jai Lenka.

Šitai Snieguolė ir pati suprato. Sutikimas nebuvo šaltas. Pačioj dienos kaitroj jis tiesiog stingdė ledu.

Moteris trūktelėjo Lenką už rankos pro vartus ir užtrenkė juos Snieguolei prieš nosį. Paskui dar mostelėjo ranka lyg nuvydama šalin ir sušnypštė kažkokį žodį, kuris atrodė vienų priebalsių. Be reikalo moteris taip nertėjo. Snieguolė susiprasdavo, kai būdavo nepageidaujama.

Lenka žengė nuolankiai nunarinusi galvą, kai moteris vedė ją namo link, tarsi žnyplėm suėmusi ranką. Ji staiga pavirto maža mergaite, kuri barama žino, kad netrukus teks iškęsti dar skaudesnę bausmę. Lenka neatsigręžė atgal. Snieguolę nukrėtė šiurpas. Padėtis atrodė labai keista. Suaugusi mergina akimirksniu paklūsta ir nieku būdu neprieštarauja, kad su ja taip elgiamasi. Snieguolė jau žinojo, kad Lenka daugeliu atžvilgių nėra paprasta, normali dvidešimtmetė, vis dėlto visiškas paklusnumas liudijo beprotišką valdžios naudojimą jos atžvilgiu.

Snieguolė negalėjo pakęsti žeminimo. Ją akimirksniu perimdavo siutas.

– *I morgon klockan sjutton i slottets trädgård!** – sušuko ji Lenkai, nuoširdžiai tikėdamasi, kad vyresnioji moteris nėra šiaurės šalių kalbų specialistė.

Lenka vis tiek neatsisuko, bet Snieguolė matė, kaip jos pečiai mažumėlę kilstelėjo. Snieguolės žodžiai ją pasiekė. Kai moteris su Lenka įėjo vidun ir durys užsitrenkė, Snieguolė dar kiek pasižvalgė į namą. Jis atrodė toks pat slapus, kaip pirmą sykį pažvelgus. Snieguolė nusprendė iki kelionės pabaigos įsigauti pro vartus ir duris į vidų ir išsiaiškinti to namo paslaptis.

---

* Rytoj penktą vakaro rūmų sode! (*Šved.*)

BIRŽELIO 18-OJI, ŠEŠTADIENIS, PO VIDURNAKČIO

8

Snieguolė jautė iš nugaros ant pečių nusileidžiant rankas. Ji nesujudėjo, nepratarė nė žodelio. Tai buvo žaidimas, kurį jos vadino „būk lyg nebūtum“. Jį žaidžiant, svarbiausia kuo ilgiau ištylėti, neatsigręžti, laikytis pasyviai. Tos, kuri pradės judėti, gestus galima kartoti, bet pačiai jokios iniciatyvos rodyti negalima. Kol išsilaikys pasyviai.

Šilti delnai glostė jai pečius. Jie lėtai nuslinko rankomis žemyn ir vėl pakilo aukštyn. Snieguolė jautė, kaip su delnais sruvena šiluma. Delnai pasiekė jos nuogą sprandą, labai švelniai paglamonėjo. Čia šalti, čia karšti šiurpuliukai smilkčiojo Snieguolės stuburą. Ji jau norėjo atsisukti, bet prisivertė nesujudėti. Virpuliukai virto ugniniais srautais, kai Snieguolės sprandą pasiekė lūpos. Pro lūpas ėmė veržtis ilgesinga aimana, bet Snieguolė sukando dantis ir nutylėjo.

Delnai slinko Snieguolės šonais, lūpos gludo prie sprando kankinamai švelniai it plunksna. Delnai netikėtai nėrė pro marškinių apačią ir akimirką stabtelėjo ant pilvo tarsi svarstydami, kur link toliau sukti.

Nesustok, magėjo paprašyti Snieguolei. Slink aukštyn arba žemyn. Nesvarbu kur, tiktai nesustok.

Akimirką padvejoję delnai sliuogtelėjo aukštyn ir pasiekė nuogas Snieguolės krūtis. Tą pat akimirką sprando odą krimstelėjo dantys – iš pradžių švelniai, paskui mažumėlę stipriau. Snieguolė turėjo gerokai pasistengti, kad žaidimas tęstųsi toliau. Dar nenorėjo pasiduoti. Suprato, kad žaidimas juo toliau, tuo bus aistringesnis.

Delnai iš pradžių glostė krūtis iš šonų, paskui ėmė stipriau, ryžtingiau glamonėti pačias krūtis. Pirštai siekė spenelių, kurie sukietėjo, aiškiai atskleisdami jos nusiteikimą. Lūpos nuslinko nuo sprando, bučiavo, siurbė, kandžiojo kaklą iš šono ir ji pajuto, kad pavirto tirpte ištirpusiu, garuojančiu, šviesiu, pulsuojančiu geismu.

Viena ranka toliau glamonėjo Snieguolei krūtinę, o kita pilvu slydo žemyn, nuo kelnaičių kraštelio – į tarpkojį, Snieguolei pro lūpas išsiveržė palaimingas riksmas ir ji suprato pralaimėjusi žaidimą.

Ir koks malonus, įstabus tai buvo pralaimėjimas.

Snieguolė pabudo nuo galvos iki kojų išpilta prakaito. Visa šlapia šlaputėlė. Pasižiūrėjo į laikrodį – buvo trečia nakties. Paklodė, kuria supstėsi, buvo drėgna ir Snieguolė

nubloškė ją į šalį. Pasidarė lengviau. Vasaros nakties karštis ir ką tik patirtas sapnas nepaleido jos iš savo glėbio.

Kodėl visa tai nesibaigia? Kodėl nepraeina?

Snieguolė neaimanavo dėl karščio. Jai buvo vis tiek. Bet kodėl nuo jos nesitraukia liūdesys? Kodėl kamuoja sapnai? Kodėl iki šiol dūsauja iš ilgesio, nors ilgėtis tikrai neverta? Nuo tada prabėgo jau visi metai. Ir tai truko tik vieną vasarą. Juk vienos vasaros prisiminimai jau turėjo išblankti? Bent jau skausmas turėjo atlėgti, būti lengviau pakeliamas?

Kai orai sušilo, kai prie durų atitykino ir į vidų šmurkštelėjo vasara, viskas iš tiesų tik pablogėjo. Šiluma pažadino kūną ir odą, sugrąžino prisiminimus. Švelnaus vėjelio dvelksmas per nuogą ranką rodės kaip glamonė. Saulė šildė kaip mylimosios žvilgsnis. Vasaros pabudintas kūnas ilgėjosi prisilietimo, kurį prieš metus patirdavo kasdien.

Jausmas, su kuriuo sunkiai susigyveno, buvo ilgesys. Jis užeidavo neprašytas. Jis nepaisė laiko ir vietos. Buvo neteisingas, reiklus, godus, savimyla. Jis temdė mintis ir nušviesdavo jas pernelyg ryškiai, pernelyg aštriai. Jis troško, kad ji atsiduotų besąlygiškai. Snieguolės kova su juo buvo beviltiška. Ji nenorėjo ilgėtis, bet vis tiek ilgėjosi. Ji nenorėjo prisiminti, bet sapnai ir kūnas prisiminė ir priminė nuolatos.

Liūdesį jautė fiziškai. Kaip svaigulį. Kaip pilvo gniaužimą. Kaip poreikį apsikabinti save rankomis lovoje, nes niekas kitas neapkabino. Jautė liūdesį pirštų galiukais,

kurie troško glostyti, liesti ir glamonėti. Iš liūdesio pirštai neramiai judėjo, čiupinėjo striukės užtrauktuką, džemperio raištelius, grabinėjo po ranka pasitaikančius nedidelius daiktus. Iš liūdesio dantys kramtė apatinę lūpą, kuri greitai suskeldėjo, ėmė kraujuoti. Ji suprato, kad elgiasi kvailai. Suprato, kad liūdėti bergždžiau negu bergždžia.

*Jag längtar till landet som icke är.**

Nes taip ir buvo. Snieguolė ilgėjosi to, ko jau nebuvo ir ko negalėjo pasiekti. Ilgėjosi žmogaus, kuris nenorėjo būti jos. Kuris išėjo iš jos gyvenimo nesigręžiodamas atgal. Kokia prasmė ilgėtis to, ko nebėra? Snieguolei buvo ilgu artumo, pasitikėjimo, ji troško visa kuo dalintis, nors jau iki tol turėjo skausmingai aiškiai suprasti, kad žmogus, kurio ilgisi, negali jai šito suteikti, galbūt niekada negalėjo.

Tik Snieguolė manė kitaip. Kitaip įsivaizdavo. Ji troško, kad taip būtų.

Liepsna. Taip ji atsakė, kai Snieguolė paklausė vardo.

– Visi mane vadina Liepsna.

– Visi?

– Visi.

Vardo klausimą išsiaiškino. O Liepsna jai tiko net labiau negu tikrasis vardas. Ir koks pagaliau buvo jos tikrasis vardas? Klausimas nebuvo toks paprastas ir vie-

* Aš ilgiuosi to krašto, kurio jau nebėra (*šved.*).

nareikšmiškas. Liepsna buvo verta savo vardo. Ji buvo ugninga, žioruojanti, nerimastinga, plastanti, nuolat keitė pavidalą, šildė, degino, buvo miela pažiūrėti, bet sykiu alsavo kažkokia grėsme.

– Tik nesakyk, kad turi kokią nors ypatingą ugnies ar liepsnos liežuvių tatuiruotę? – pasišaipė Snieguolė per pirmąjį pasimatymą.

– Blogiau.

– Negali būti.

– Tikrai. Aš išsitatuiravusi daugybę didžiulių gaisro ugnių.

Liepsna įdėmiai žvelgė į Snieguolę per kavos puodelį. Jos žydrų kaip ledas akių žvilgsnis buvo toks įtemptas, kad Snieguolė pajuto kaistant skruostus, nors nebuvo dėl ko. Gal tik tai, kad Snieguolė iš karto ėmė svarstyti, kur Liepsna galėjo išsitatuiruoti gaisro ugnis, jeigu jų nesimato. Ji vilkėjo berankovius marškinėlius, rankos buvo nuogos, tad matė, kad tikrai ne ant rankų. Ant nugaros, pilvo...

Liepsna nieko neatsakiusi plačiai nusišypsojo.

– Ko šaipaisi? – negalėjo nepaklausti Snieguolė.

– Iš tavo veido.

Snieguolė jautė, kad raudonis dar labiau kaitina skruostus. Nieko negalėjo padaryti, nors tai ją baisiai erzino.

Liepsna tįstelėjo per stalą ir nulenkė sprandą, kad Snieguolė pasižiūrėtų. Ji iš karto suprato.

– Dvynių žvaigždynas, – tarė.

Liepsna vėl atsilošė ir nustebusi pasižiūrėjo į ją.

– Iš kur žinai?

– Tai mano mylimiausias žvaigždynas, – atsakė Snieguolė.

Jos abi nuščiuvo. Atrodė, kažkoks keistas ryšys jas susiejo ir liudijo, kad kaip tik dabar vyksta kažkas nepaprasta, kažkas ypatinga. Ne dėl to, kad jos abi iš nežinių nusipirko po didelį puodelį juodos kavos ir abi avėjo raudonais medžiaginiais sportbačiais, ir ne dėl to, kad abiem patiko tas pats žvaigždynas. Jau tą akimirką Snieguolę apėmė nuojauta, kad Liepsna – galbūt tas žmogus, kuris ją supras iš pusės žodžio.

Pirmas toks žmogus jos gyvenime.

Nuojauta Snieguolės neapgavo.

Jos lėkte pralėkė per visus įprastus susipažinimo tarpsnius ir iš karto nėrė į tokį santykių gilumą ir intensyvumą, kad Snieguolė stulbte stulbo. Tikriausiai ją būtų pagavusi baimė, jei būtų spėjusi apie ją pagalvoti. Bet nespėjo. Viskas įvyko labai greitai. Atsiradus Liepsnai, jos apsauginis mūras subyrėjo akimirksniu. Rodės, kažkas jį susprogdino ir sulygino su žeme. Priešais Liepsną Snieguolė paliko nuoga ir pažeidžiama, ir viskas, ką Liepsna sakė ar darė, lėkė į Snieguolę kaip kulka, kuri akimirksniu įsiskverbdavo giliai ir sprogdavo lyg džiaugsmo, šilumos ir šviesos fejerverkas. Ji dar niekad nebuvo šito patyrusi. Tai ją glumino, gąsdino ir trikdė.

Jos daug ką žinojo viena apie kitą pirmiau, nei pasipasakojo. Žinojo nežinodamos. Jos atspėjo viena kitos mėgstamiausius patiekalus. Išvardijo viena kitos mėgstamiausias knygas. Viena žinojo, kada kita verkia iš džiaugsmo, kada – iš liūdesio. Jos vienu metu ištardavo tą patį žodį, užbaigdavo viena kitos sakinį, galvodavo tą patį vienu metu, abiem galvoje skambėdavo viena daina. Jos gyveno tokiu vienodu ritmu, kad Snieguolė niekada nemanė, jog taip gali būti. Tai buvo lyg antgamtiška. Lyg stebuklas.

Vis dėlto Snieguolė suprato, kad jų ryšys nėra antgamtiškas. Nuo pirmo susitikimo jos jautė stiprų tarpusavio panašumą, kuris traukė jas vieną prie kitos. Iš veido išraiškos, judesių ir išvaizdos jos galėjo suprasti tokius dalykus, kurių tą akimirką negalėjo nusakyti žodžiais, bet jie tarsi ugnimi išdegdavo sąmonėje ir gilino viena kitos pažinimą. Viskas, ką gyvenime buvo patyrusios, mačiusios, girdėjusios, jautusios, skaičiusios, ragavusios ir užuodusios, buvo likę jų širdies gilumoje. Ir visas potyrių pažinimas sluoksniais buvo nugulęs gilesniame lygmenyje. Todėl jos pastebėjo abipusį panašumą, sąsają, pajuto stiprų ryšį. Ir atsidūrusios viena priešais kitą, negalėjo išsilenkti. Turėjo susitikti.

Taip manė Snieguolė. Ji net nemėgino daugiau slapstytis. Ji atsivėrė Liepsnai. Leido jai ateiti, sušildyti, atiduoti savo karštį. Snieguolė nujautė, kad gali sudegti, bet rizikavo. Rizikavo nedvejodama nė akimirkos.

Iki jų susitikimo Snieguolė manė, kad dėl fizinio artumo kils daugiau sunkumų bendraujant. Ilgus metus mokykloje kentėjus prievartą, liko prisilietimo baimė, net pasibjaurėjimas. Snieguolė negalėjo pakęsti svetimo žmogaus buvimo savo asmeninėje erdvėje. Net gerai pažįstamo. Ji norėjo pati spręsti, kada, kas ir kaip gali ją liesti. Ji labai retai jautė norą pati liesti kitą. Ir kartais pagalvodavo, kad tikriausiai niekada negalės net bendrauti ir mylėti, nes dygisi mintimi prisileisti kitą fiziškai taip arti, kad ir pabučiuoti galėtų.

Bet kai dvasinio atstumo tarp jų su Liepsna nebeliko, fizinis atstumas greitai pasidarė nebepakeliamas. Snieguolė nustebo, kad poreikis būti šalia, prisiglaudus prie pat, gali būti toks skausmingas. Trečią kartą jos susitiko pas Snieguolę, vėl gėrė kavą, sėdėjo kaip vėliau daugybę sykių, kol draugavo, prie virtuvės stalo, šnekėjosi, juokėsi. Kava visada atšaldavo, kol ją išgerdavo.

Snieguolė spaudė puoduką delnais, tramdydama norą paliesti Liepsnos ranką, paglostyti skruostą, perbėgti pirštais per trumpai kirptus auksinius plaukus. Ji stipriai spaudė lūpas prie puodelio krašto, nors troško jomis paliesti Liepsnos lūpas. Ji dar niekada nebuvo to patyrusi. Pulsas mušė beprotišku ritmu. Ji virpėjo savyje visa, stengėsi tvardytis, kad drebulio nebūtų matyti iš šalies.

Mėgino toliau šnekučiuotis kaip niekur nieko. Vienu tarpu nesuprato, ką Liepsna jai sako. Pajėgė galvoti tik apie tai, kaip ją pabučiuos. Kaip suims jai smakrą švel-

niai, bet ryžtingai, pažvelgs giliai į melsvo ledo akis ir pabučiuos. Snieguolė dar nebuvo pažinusi bučinio, bet tą akimirką ją pagavęs noras ir poreikis buvo toks stiprus, kad ji net negalvojo apie tokius dalykus kaip sugebėjimas ar technika.

Jausmai neturėjo nieko bendra su technika. Jausmas tebuvo vien gaisras, ugnis.

Liepsna staiga nuraudo. Pašiaušė ranka plaukus, nusišypsojo savo berniokiška šypsena. Ir Snieguolė jau nebeištvėrė. Padėjo puoduką ant stalo. Kava suteliūskavo, pora šlakelių išsiliejo per kraštus. Po akimirkos jų kūnai susivijo – iš pradžių nepatogiai sėdomis ant kėdės, paskui stačiomis virtuvėje, kėdė nuvirto, pokštelėjo į grindis. Snieguolė prigludo prie Liepsnos visut visu kūnu, kiek tik galėjo. Jų lūpos buvo viena. Jos degė viena kitos šiluma. Jų rankos ieškojo neatrastų kūno plotelių, troško liesti, glostyti.

Tai atsitiko, ir tiek. Snieguolė buvo ir čia pat, kaip dalis to, kas vyko, ir sykiu tarsi žvelgė iš šalies. Ji nekontroliavo savo judesių ir geismo. Negalėjo liepti sau atsitraukti atokiau. Nebūtų nustojusi bučiuoti net tuo atveju, jeigu pasaulis aplinkui būtų sprogęs. Pasaulis aplinkui nesprogo. Sprogo Snieguolės viduje.

Jos turėjo skubėti ir sykiu turėjo visą pasaulio laiką. Bendru bežodžiu susitarimu ėjo žinodamos, kiek tęsis kelias. Jos traukė savin viena kitą, bet gebėjo pasitaupyti. Palikti dalelę jausmų kitam kartui. Ir dar dalelę – toles-

niam. Jos leidosi į ekspediciją, neturėdamos žemėlapio nei kompaso, ir nė viena nenorėjo, kad atradimai pasibaigtų per anksti. Viskam savas laikas.

Jos gulėjo gretimai ant Snieguolės čiužinio, ir alsavimui rimstant ji pagalvojo, kad kelionė tik prasideda. Ir jai rodės nuostabu, kad nežino, kuo ta kelionė baigsis.

Po visko ir šitai jai atrodė neprotinga. Jos su Liepsna nepabaigė kelionės. Snieguolė suprato, kad jos dar galėtų tiek daug parodyti, atskleisti viena kitai ir patirti drauge.

9

Snieguolė, aišku, žinojo. Nuo pat pradžių. Nuo pirmo susitikimo, kai jos žvilgsnį kankinamai ilgam patraukė Liepsnos žydros akys. Vėliau ji negalėjo įvardyti nė vienos detalės, iš kurios suprato. Iš smakro linkio? Iš pečių, nors ir tvirtų, bet nelabai plačių? Iš balso, žemo ir malonaus, bet vis dėlto ne itin žemo? Iš pirštų – gražių ir laibų? Iš eigasties, tarytum pernelyg laisvos, berniukiškos?

Tai nebuvo koks nors pavienis dalykas ar bruožas. Aišku, Liepsna buvo panaši į vaikiną. Ji buvo vaikinas.

Ir vis dėlto ne visai. Dar nebuvo. Jos fizinis kūnas buvo pakeliui į vienovę su vidumi. Snieguolė tai iš karto suprato. Ir jai tai nebuvo svarbu. Liepsna jai nuo pirmo žvilgsnio buvo Liepsna, ne vaikinas ar mergina pakeliui į virsmą vaikinu. Ir ne tarpinė esybė, o visa, visiškai visa, ir tik ji.

Todėl Snieguolė labai nustebo, kai Liepsna sunkiai, užsikirsdama ėmė pasakoti apie tai. Snieguolei norėjosi paprašyti, kad ji patylėtų, nes nėra ką pasakoti – jai tai nei paslaptis, nei naujiena. Snieguolei tokie žodžiai kaip transseksualas, lyties keitimas ar procesas buvo svetimi. Tie žodžiai jos nebaugino ir nešiurpino, – ne tai ją trikdė. O tai, kad jie radosi iš šalies, kitų apibrėžimų ar noro kategorizuoti ir diagnozuoti, nubrėžti ribas ir viską sudėlioti į tam tikras dėžutes.

Liepsna jai buvo Liepsna. Ir kartu Laura, šypsanti nuoširdžia septynmetės šypsena nuotraukose, kurias Snieguolė praėjusią vasarą rado Lauros tėvų vasarnamyje, kai jos ten dviese praleido visą savaitę.

Pamačiusi nuotraukas Liepsna susierzino.

– Padėk, kad nematyčiau. Nenoriu matyti prievarta supintų kažkokių kasyčių. Aš jų negalėjau pakęsti, norėjau visai trumpų plaukų.

– Tose nuotraukose tu atrodai miela.

– Ir taip pat nesuvaržyta kaip kambarinis pudelis su kaspinu, įrištu į gaurus. Mane tai žemino.

Snieguolė paslėpė nuotraukas. Bet jų vaizdai atmintyje išliko, todėl Liepsną ji matė ir kaip plačiai šypsančią Laurą su kasytėm.

Matė ją ir kaip Laurį, kuriuo Liepsna taps oficialiai, kai pasibaigs visos procedūros. Snieguolei nebuvo sunku ir jokių prieštaravimų ji nejautė, vadindama vieną žmogų

visais trimis vardais. Nebuvo keista, sudėtinga nei problemiška. Liepsnai tai atrodė nelabai paprasta.

– Aš nuo vaikystės jaučiausi lyg ne tokia, kokia turėčiau būti. Mano vardas buvo negeras, drabužiai negeri, aš atrodžiau negerai. Ir elgiausi negerai. Žmonės žiūrėjo į mane ir kažkuo mane laikė, o aš nesijaučiau ta, kuria jie mane laikė.

– Nevertėjo paisyti kitų.

– Pasakysiu tau naujieną: žinok, šiame pasaulyje gyvena ir daugiau žmonių. Ir su jais reikia kaip nors sutarti. Dirbti. Puoselėti pomėgius. Gyventi. Ir ne visi jie tokių plačių pažiūrų kaip tu. Maniau, tu tą žinai. Kas jau kas!

Liepsna žvelgė pro šalį. Snieguolė matė, kad jos žandikauliai įsitempė, nes sukando dantis. Nelabai protinga buvo užsiminti apie prievartą, kurią Snieguolė patyrė mokykloje. Juolab kad prievartą skatina ne pažiūrų platumas ar siaurumas, ne didžiulis pakantumas ar jo stoka. Ir ne tai, kad joks Snieguolės elgesys ar kalbos netiko toms, kurios iš jos tyčiojosi. Snieguolę jos pasirinko per žiaurų atsitiktinumą. Prievarta paprasčiausiai buvo prievarta, noras užgauti ir sunaikinti jos savigarbą.

Liepsnos ir Snieguolės pokalbiai pereidavo į ginčus, ginčai – į nesutarimus. Šitai sukosi visą laiką vienodu ratu. Liepsnai atrodė, kad Snieguolė nesupranta, žiūri į visa tai pernelyg šaltai ir arogantiškai. Snieguolė vis žadėdavo ją paremti, kad ir kas nutiks, bet Liepsna manė, kad

toji negali suvokti kančios, skausmo ir tuštumos, kokią jaučia Liepsna.

– Tavo kūnas tau visada buvo savaime aiškus dalykas. Tau nereikėjo apie jį galvoti, – sakė Liepsna.

Snieguolė pripažino, kad gali būti kitaip. Bet ar tai trukdo jai būti šalia Liepsnos?

– Per tolesnes procedūras būsiu tikrai bjauri. Atvirai pasakius, nežinau, ar galėsiu net pati save pakęsti. Bet žinau, kad negalėsiu užtikrinti kitų laimės ir gerovės. Bus geriau, jeigu liksiu viena. Antraip tik be reikalo įžeidinėsiu tave.

Snieguolė prieštaravo, bet tai nepadėjo. Greitai ji suprato. Liepsna apsisprendė. Ji pasirinko, ir tame, ką pasirinko, Snieguolei vietos nebuvo.

Ji apsivertė ant pilvo svečių namų lovoje ir trenkė kumščiu į pagalvę, jau senų seniausiai suglebusią ir sukritusią. Juodos mintys vėl veržėsi iš tamsių sielos landų, kurias Snieguolė manė gerai ir galutinai iškuopusi.

Kur dabar Liepsna? Su kuo? Ar jau turi kokią naują draugę, kuri guli prieplaukoje prie vasarnamio nuoga, nepasiekiama kaimynų žvilgsnių? Liepsna nutykina prie jos, paliečia švelniu ir stipriu delnu pilvą, stebi, kaip mergina iš pradžių nusišypso užmerkusi akis, paskui pamaži pradeda kramtyti apatinę lūpą ir karščiau alsuoti. Nors Liepsna dar ničnieko nedaro, tik laiko uždėjusi delną ant glotnaus pilvo.

O gal toji kita kaip tik dabar prajuokino Liepsną? Įžiebė jos ledinėse akyse ugnį, tokią kaip šviesa pavirtęs džiaugsmas? Snieguolei buvo sunku susigyventi su ta mintimi. Ji nepajėgė su ja susigyventi. Ta mintis ją draskė iš vidaus, kėlė burnoje bjaurų skonį. Ji suprato, kad tai beprotybė, bet nieko negalėjo padaryti.

Šito Snieguolė užvis labiausiai negalėjo pakęsti. Kad pavyduliauja žmogaus, kuris išmetė ją iš savo gyvenimo. Jai protą temdė pavydas, nors nežinojo, ar Liepsnos gyvenime atsirado kitas žmogus. Gal kaip tik nežinia ir buvo blogiausia. Jeigu ji būtų žinojusi, būtų galėjusi pykti, jausti kartėlį, net liūdėti, o dabar tik vartėsi lovoje, daužė pagalvę ir svarstė, kad galbūt...

Snieguolė galėjo įsivaizduoti blogiausią dalyką. Ji įsivaizdavo pačią gražiausią ir grakščiausią merginą, kupiną įžvalgiausių, protingiausių minčių ir smagiausių istorijų. Su ja Liepsna taip kvaišta iš laimės, geismo ir meilės, kad net užmiršo kažkada turėjusi Snieguolę.

Snieguolė suprato, kad bergždžiai kankina save mintimis ir vaizdais. Iš ryto visi juodi dalykai atrodys blankūs, bespalviai, nereikšmingi ir nemalonūs. Ji stebėsis, kad apskritai švaistė laiką sukdama sau galvą tokiomis kvailystėmis. Ji nuspręs daugiau nepavydėti tos, kuri jau nebėra jos gyvenimo dalis.

Vis dėlto Snieguolė suvokė, kad dar bus naktų, kai juodų minčių niekas neužtvenks, jos užplūs ir gulte užguls ją.

* * *

Paskutinį kartą jos susitiko ant Nesio uolos, kai rudens vėsą pranašaujantis vėjas plėšė medžių lapus. Nemaža lapų jau buvo nugeltę. Serkeniemyje plakėsi putotos bangos.

*Det är en blåsig sommar vi har.**

Snieguolės atminty kibirkščiavo Birko žodžiai iš „Ronjos plėšiko dukters“. Vasara nebuvo vėjuota. Ji buvo praėjusi. Pasibaigusi. Vėjas pagriebė ir Liepsnos plaukus, sušiaušė kaip įsimanė. Snieguolė skausmingai aiškiai jautė, kad daugiau negalės ištiesti rankos ir kitaip suglostyti jai plaukų. Iš jos atimta teisė liesti. Tarp jų buvo išaugusi tolybė, šaltesnė už Nesio uolą, platesnė už Nesijervio ežerą. Snieguolė nieko nebegalėjo pakeisti. Nebegalėjo sumažinti tolybės. Negalėjo savo širdies šilumos įpūsti Liepsnai, nes toji užsivėrė. Ji net nežiūrėjo Snieguolei į akis.

Per paskutinį susitikimą jos persimetė keliais žodžiais, vis dėlto geriausiai Snieguolė prisiminė tylą. Tai nebuvo gera, rami tyla, kurioje abiem būtų buvę saugu. Tokia tyla tarp jų dabar dažnai nusileisdavo. Ji buvo tuščia, stingdė ir gniaužė plaučius. Ji šaukė, reikalavo žodžių tuštumai užpildyti, bet nė viena neturėjo tų žodžių.

Žodžiai buvo išsakyti. Ir nuryti. Pažadai, iš tiesų niekada neištarti balsu, bet vis dėlto jas susaistę, buvo sulaužyti.

---

* Kokia vėjuota šiemet vasara (*šved.*).

Staiga Liepsna ištiesė pirštus ir suėmė Snieguolės ranką. Snieguolė nejučia krūptelėjo. Milijonai elektrinių impulsų nuo delno plūdo ranka į visą kūną. Ypač į papilvę. Po velnių. Kodėl Liepsna turi tokią valdžią jai ir jos jausmams? Snieguolė instinktyviai užmerkė akis tikėdamasi, kad Liepsna padarys tai, ką darydavo anksčiau. Pakeldavo Snieguolės ranką aukštėliau, atversdavo delną ir priglusdavo prie riešo lūpom – švelniom ir sykiu reikalaujančiom. Niekas taip greitai ir beviltiškai neapkvaišindavo galvos Snieguolei.

Liepsna padarė kai ką kita. Snieguolė pajuto kažkokį metalą delne. Liepsna užlenkė jai pirštus, kad sugniaužtų tą daiktą, ir atitraukė ranką. Snieguolė atmerkė akis, pakėlė delną ir pasižiūrėjo. Tai buvo sidabrinė sagė su tobulo grožio drakonu, susirietusiu į kamuoliuką.

– Čia tau. Nes kiekvienas turi turėti savąjį drakoną, – tyliai tarė Liepsna.

Ašaros plūdo Snieguolei į akis. Ji nieko nepasakė. Negalėjo nieko pasakyti. Net padėkoti negalėjo.

Tą papuošalą ji tebeturėjo. Tik nepajėgė į jį žiūrėti. Vis dėlto prisiminė kiekvieną jo detalę: sunkumą ant delno, smulkučius drakono žvynelius, vėsumą metalo, kuris sušildavo nuo kūno šilumos.

Jos savasis drakonas.

Bet kam jai drakonas, jeigu jos gyvenime nebėra ugnies?

BIRŽELIO 18-OJI, ŠEŠTADIENIS

10

Nė vienoje sektoje negali būti gera. Prie tokios išvados Jiržis Hašekas priėjo po ganėtinai ilgų tyrinėjimų, bemiegėm naktim prisiskaitęs ataskaitų, raportų, asmeninių išgyvenimų užrašų, biografijų ir pasipasakojimų interneto pokalbių svetainėse. Visos sektos atrodė kažkokios tamsios, atgrasios, visos iki vienos. Ir tos, kurioms rūpėjo tiktai meilė, gėlytės, pūkuoti zuikučiai ir taika. O gal tik dėjosi, kad joms tai rūpi. Užkulisiuose visada rasdavosi kas nors neįprasta: valdžiotroška, seksualinis išnaudojimas, narkotikai, pavojingos apeigos, mažų mažiausiai keisti valgymo įpročiai ir prasta higiena.

Jiržis žinojo grėsmingos sektos, taip pat vadinamos kultu, požymius: juodos ir baltos spalvų pasaulėvaizdis su svarbiausia – vadovo – figūra ir atsiskyrimas nuo visuomenės. Reta kuri sekta išsilaikydavo be stipraus, daž-

nu atveju – charizmatiško vadovo, netramdoma griežto požiūrio į tai, kas bloga ir kas gera, teisinga ir neteisinga. Kaip tik įsitikinimas, kad egzistuoja tiktai sektos išpažįstama tiesa, glaudžiai telkė ją ir kurstė tikėjimą, kad vien sektos nariai sulauks geresnės ateities Anapus arba, pavyzdžiui, kokioje nors kitoje planetoje. Išrinktieji. Ypatingieji. Tie, kurie nepražus.

„Rojaus vartai" buvo viena iš tų sektų, kurių veiklą Jiržis studijavo, ruošdamasis tyrimui. 8-ajame dešimtmetyje Jungtinėse Amerikos Valstijose Maršalo Eplvaito įkurta ir vadovaujama sekta susiejo krikščionišką tikėjimą su NSO. Sektos nariai, kurie vadino vienas kitą seserimis ir broliais, gyveno didelėje nuomojamoje viloje Kalifornijoje, savo „vienuolyne". Su pašaliečiais sekta beveik nepalaikė ryšių. Eplvaitas išsikastravo ir penki sektos nariai pasekė jo pavyzdžiu. Sekta tikėjo, kad ateiviai atneš jiems taiką ir perduos kitos planetos kodą.

Na ir kas? Juk žmogus gali tikėti, kuo tik nori, ir su savo organais daryti, ką tik nori. Tragedija viskas virto tada, kai Maršalas Eplvaitas įtikino visus narius, kad už Heilo-Bopo kometos, artėjančios prie Žemės, slepiasi kosminis laivas, į kurį paklius sektos narių sielos. 1997 metų kovo mėnesį, Eplvaitui nurodžius, per tris dienas nusižudė beveik keturiasdešimt „Rojaus vartų" narių.

Deja, tokių sektų kaip „Rojaus vartai" buvo daugiau. Džonstounas, Dovydo šaka, Saulės šventykla... Pavadinimai mieli ir gražūs, bet sektų istorijos baigėsi tragedijom,

žmonių mirtimis. Buvo ir tokių sektų, kurioms neužteko saviškių mirčių, reikėjo ir pašaliečių aukų. „Aum Aukščiausios tiesos“ judėjimas suplanavo ir 1995 metais įvykdė dujų ataką Tokijo metro. Žuvo dvylika žmonių, tūkstančiai buvo sužeisti.

Juo daugiau Jiržis įgijo informacijos apie religines sektas, tuo labiau jomis dygėjosi. Jeigu jis sugriautų kokios nors sektos planus, žinotų, kad jo darbas nenuėjo veltui.

Jiržis žiūrėjo į priešais sėdintį vyriškį ir svarstė, kada jo tikėjimas žlugo ir kada jis nusprendė sulaužyti tylėjimo taisyklę. Jiržiui jis priminė sulysusį šunį, kuris nugyveno gyvenimą kasdien mušamas. Vyras buvo sudžiūvęs, jo siauri pečiai atrodė dar siauresni, nes sėdėjo susigūžęs. Tamsios akys be atvangos stebėjo kitus staliukus bei kavinės klientus ir Jiržiui buvo sunku išlaikyti jo žvilgsnį ilgiau kaip porą sekundžių. Iš pažiūros atrodė penkiasdešimties, nors tikriausiai buvo tiktai keturiasdešimties. Nejau jis kada nors tikrai tikėjo, kad yra Dievo išrinktasis? Turėjo tikėti. Antraip visus tuos metus nebūtų išsilaikęs sektoje.

Apie save jis papasakojo labai mažai. Net vardo, aišku, nepasakė. Jiržis šito ir nesitikėjo. Viršininkė Jiržiui patarė įkalbėti vyrą duoti anoniminį interviu. Bet neatskleidė, kaip pati su juo susisiekė, o Jiržis ir neklausė. Suprato, kad geriau per daug neklausinėti. Kai pagrindinis tiriamojo straipsnio veikėjas nukrinta tarsi iš dangaus, niekas neklausinėja, kaip pavyko gauti interviu. Visada naudokis

pasitaikiusia proga. Tokia buvo pagrindinė Jiržio gyvenimo nuostata.

– Vadinasi, manęs niekas neatpažins? – kažkelintą kartą pasitikslino vyras.

Jiržis sulaikė nusivylimo atodūsį ir kantriai paaiškino:

– Kaip tik toks ir būna anoniminis interviu. Sėdėsite nugara į kamerą, jūsų silueto kontūrai bus ištrinti, kad niekas neatpažintų, arba apsivilksite kokį nors laisvoką džemperį su gobtuvu. Balsą taip pat pakeisime neatpažįstamai.

Nuošalaus kampinio staliuko prieblandoje vyro rankos nervingai stvarstė viena kitą. Jis sudėjo delnus lyg maldai, paskui atitraukė, ėmė trinti nykščiu kitos rankos plaštaką, draskyti nagų odeles. Jiržis atkreipė dėmesį, kad vyro rankų oda labai sausa. Galimas daiktas, sektos nariams draudžiama naudoti tam tikrus kosmetikos gaminius, pavyzdžiui, rankų kremą.

– Iš viso mūsų dvidešimt. Gyvename kiek atokiau nuo centro, – tyliai tarė vyras.

– Kur tiksliai? – paklausė Jiržis.

Vyras karštai papurtė galvą.

– Negaliu pasakyti.

Galbūt kol kas, pagalvojo Jiržis. Vis dėlto jis ketino tiek palenkti vyrą, kad šis neklausiamas pasakytų tikslų adresą. Tačiau dabar geriau jo nespausti ir paklausinėti kitų dalykų.

– Ar seniai gyvenate su jais?

– Nuo pat pradžių. Apie dvidešimt metų. Iš pradžių mūsų buvo mažiau, bet ilgainiui radome daugiau šeimos narių.

– Iš ko gyvenate? Dirbate?

– Kai kurie dirba. Mūsų pajamos bendros, naudojame jas bendram šeimos labui. Nė vienas negauna daugiau negu kitas. Prisidėję prie šeimos, atidavėme jai visus pinigus.

– Vadinasi, savotiškas komunizmas? – mėgindamas sušvelninti įtampą paklausė Jiržis.

Vyras pažvelgė į jį įdėmiai ir rimtai. Netikęs buvo juokelis.

– Mes gyvename labai asketiškai. Pasitenkinam labai mažu. Juk visi pasaulietiški dalykai yra tušti ir nereikalingi.

Vyro balse keistai sumišo liūdesys ir išdidumas. Atrodė, kad jis suvokė geriausius metus nugyvenęs nežmoniškomis sąlygomis, bet vis tiek manė, jog gyveno teisingai.

Jiržis jo neskubino, bet norėjo sužinoti ką nors konkretesnio. Kol kas vyras nepasakė nieko, verto ypatingo susirūpinimo. Nieko, kas išduotų jį galint pateikti medžiagos įspūdingiausiam straipsniui. Žmonės turi teisę gyventi komunose ir melstis Dievui kad ir kiauras dienas. Sensacijos iš šito neišspausi. Straipsniui parašyti negana žinios: „Ei, žiūrėkit, čia gyvena būrys religinių fanatikų.“ Negana, nors pasižiūrėti į religinius fanatikus žmonėms įdomu. Bet turint tiktai tiek medžiagos, išeitų daugių

daugiausia „žmogiškojo intereso“ stiliaus reportažas, o ne didelis demaskuojamasis straipsnis.

– Ar tarp jūsų yra ir vaikų? – galų gale paklausė Jiržis. – Kokios bausmės taikomos nepaklusniems sektos nariams?

– Mes nevartojame žodžio „sekta“, – greitai atrėmė vyras. – Mes – šeima.

– Na, tada sakykime „šeimos“. Pavadinimas neturi didelės reikšmės, – atsakė Jiržis.

– Turi, – atkirto vyras. – Nes mes tikrai esame šeima. Baltoji šeima.

Jiržis užsirašė tuos žodžius į bloknotėlį. Gal pavadinimas tikrai turi reikšmės. Vis dėlto tą akimirką didesnę reikšmę turėjo tai, kad pavyko labiau palenkti vyrą į save. Mat Jiržis savo užrašinėjimu parodė deramai vertinantis jo žodžius.

– Ar kuris nors iš jūsų kada kalbėjo apie ypatingą priešą? Turiu galvoje ne tik dvasinį, bet ir žemišką priešą? – atsargiai paklausė Jiržis.

Turėjo būti kokia nors priežastis, kodėl jam nurodyta tyrinėti būtent šitą sektą. Kokia nors tamsi ir tikriausiai pavojinga paslaptis, kurią jis privalo atskleisti.

Vyras apsižvalgė aplinkui, paskui pasilenkė arčiau ir prislopino balsą.

– Tiesą sakant, reikalas tas, kad čia, žemėje... – pradėjo jis.

Kaip tik tą akimirką kažkas praslinko pro jų kampinį stalelį. Vyras krūptelėjo, lyg paausyje sprogus balionui.

Jiržis pasižiūrėjo, kas praėjo. Pro šalį į tualetą ėjo mergina. Rudais trumpais plaukais, su juoda berankove palaidinuke. Ne iš tokių, į kurią įprastomis aplinkybėmis pasižiūrėtų dar kartą. Be to, panaši į turistę, tad nėra ko bijoti. Jeigu ką nors iš jų pokalbio ir nugirdo, veikiausiai nesuprato nė žodžio.

Vis dėlto pasitikėjimo neliko. Vyro akyse radosi baimė, kurios Jiržiui nepavyko nuslopinti. Jis numanė, kad šiandien vyras daugiau nieko nepasakys. Jiržis pamatė siaubą ir paniką, kurią pajutęs vyras išsyk užsidarė savo kiaute.

– Bet susitarėme, kad ateisite į vaizdo interviu? – paklausė Jiržis. – Rytoj?

Vyras atsakė ne iš karto. Jis dvejojo.

Mėšlas. Jiržis stengėsi neparodyti savo nekantrumo. Jeigu spaus per daug, gali viską prarasti. Vyras paspruks ir daugiau niekada nebesugrįš. Ir Jiržis ničnieko neparašys.

– Dvyliktą valandą susitiksime čia. Tada nueisime į studiją, kur filmavimą matysiu tiktai aš.

Jiržis kalbėjo ramiai, rimtai ir įtikinamai. Jis neklausė ir nesiūlė, pasakė tai kaip neabejotiną faktą. Matė, kad jo žodžiai ir balsas nuramino vyrą. Šis linktelėjo galvą. Tiesa, dvejodamas, bet vis dėlto linktelėjo. Jiržis ištiesė ranką. Vyras ilgai žiūrėjo ir galų gale ištiesė savąją. Jiržis pasistengė neparodyti pasibjaurėjimo, prisilietęs prie sauso ir šiurkštaus delno. Jiedu stipriai paspaudė rankas, patvirtindami susitarimą.

Vyras išėjo pirmas, kaip jiedu buvo sutarę. Jiržis penkias minutes palaukė, tik tada žengė pro kavinės duris. Išniręs į skaisčią, karštą saulėkaitą, pasijuto lyg kitame pasaulyje. Atsidūrus gatvėje, tarp vasariškai apsirengusių ir smagiai nusiteikusių žmonių, jį pagavo džiaugsmas. Jis parengs interviu. Jis neabejojo, kad tas žmogus tikrai atskleis ką nors svarbaus.

Moteris popierine nosinaite vis šluostėsi prakaituotą kaktą. Slogus karštis jau kelinta diena pranašavo perkūniją. Laikraščių antraštės rėkė apie dar neregėtą karščio bangą ir sausrą, nors iš tikrųjų karštymetis buvo beveik įprastas. Tik naujienų fronte buvo tylu ramu. Paprastai tyla ją erzindavo, bet ne šį kartą. Po ilgos tylos riksmas girdėsis garsiau, kai viskas prasidės.

Moteris žvelgė į žydrą giedrutėlį dangų. Ji ką tik kalbėjosi telefonu ir buvo paprašyta dar kartą patvirtinti, kad nurodymai vykdomi. Moteris užtikrino, kad tikrai vykdomi. Informacijos jau gauta užtektinai. Šaltinis nebereikalingas.

Legendoje apie didvyrį turi būti pavojų ir mirčių.

Moteris žiūrėjo į dailią šachmatų lentą, kurią buvo pasidėjusi ant stalo, nors iš tiesų šachmatais nežaidė. Ji pirštu paglostė vieno baltojo pėstininko galvą ir lengvu stumtelėjimu nuvertė figūrą. Tęsiant žaidimą reikiama kryptim, pėstininkai neretai pašalinami.

Saulės spinduliai glostė Vltavą, upės vanduo blizgėjo žvilgėjo. Buvo graži diena mirti.

Tarpais apsidairydamas ir grįžtelėdamas atgal, vyras susigaužęs skubėjo gatve. Atrodė, nei koks daiktas, nei žmogus negalėtų jo užklupti netikėtai. Jis žengė per siaurą gatvelę, kai iš už kampo, lyg iš po žemių, išniro pilkas automobilis. Vyras jį pastebėjo, bet nespėjo pasitraukti.

Jam galvoje šmėstelėjo daugybė minčių ir jausmų. Atrodė neteisinga, kad šitai nutinka kaip tik dabar, kai jis galų gale atrado drąsos prabilti. Jam buvo gaila visų tų, kurie jo gedės.

Liudininkų parodymai buvo prieštaringi. Vieniems atrodė, kad mašina stabdė, kitiems – kad ne. Šiaip ar taip, automobilis bloškė vyrą į šoną su tokia jėga, kad jis lanku nulėkė kelis metrus ir žnektelėjo ant grindinio. Vyro galva trenkėsi į akmenį ir po minutėlės palei pakaušį ėmė plisti tamsiai raudono kraujo bala. Pirmas į pagalbą atskubėjęs žmogus pasakė, kad vyras mirė iškart.

Pilkasis automobilis iš vietos pabėgo ir niekas nespėjo užsirašyti jo numerio. Kai kas net įtarė, kad mašina buvo be numerio. Niekas neprisiminė, kaip atrodė vairuotojas, neprisiminė, ar tai buvo vyras, ar moteris.

11

Priėjusi prie lango, Lenka žvelgė į peizažą, kurį stebėjo jau penkerius metus. Liepas, kurių lapai keisdavo spalvą, juos rudens vėjas pagriebdavo ir nudraskydavo, plikas jų šakas žiemą aptraukdavo baltas šerkšnas, o pavasarį jos pratrūkdavo pumpurais, kurie prasiskleisdavo ir išleisdavo lapelius. Tiesa, dabar medžiai apgenėti smarkiau nei anksčiau. Kaip tik vakar Jaras motoriniu pjūklu nupjaustė nereikalingas šakas. Apgenėtos liepos Lenkai atrodė liūdnesnės. Šalimais į krūvą sukrautos šakos priminė kapo kauburį. Lenka žvelgė į kiemą, apsuptą geležinės tvoros, kaip kokios niaurios klaikynės su aštriais smaigais. Susimąsčiusi Lenka braukė pirštu lango rėmą. Balti dažai buvo apsilaupę, sueižėję. Reikėtų išvalyti langus. Kaitri vasaros saulė nušviečia nusėdusias dulkes ir pirštų atspaudus. Neverta dabar valyti. Jau neverta.

Staiga kambarys tarytum susitraukė. Peizažas atrodė per ankštas. Lenką pagavo noras pamatyti daugiau. Tvankokas namų kvapas, persmelktas šleikštaus smilkalų saldumo, tarytum troškino, nors šiaip jau Lenka jį mėgo. Paprastai tas kvapas skatino saugumo jausmą.

Lenka nesusigaudė, kas atsitiko. Pastaruosius penkerius metus ji buvo laimingesnė, nei galėjo įsivaizduoti. Nors liūdėjo, ilgėjosi mamos ir sykiais jautėsi be galo vieniša, vis dėlto buvo patenkinta. Lenkai nieko daugiau nereikėjo. Gyvenimas jai davė labai daug. Davė žmones, kurie ja rūpinosi ir pasiūlė namus. Davė tikėjimą, kuris buvo didesnis už ją ir stipresnis. Lenka žinojo, koks atlygis jos laukia.

Lenka mąstė, kad pirmieji penkiolika gyvenimo metų pralėkė kaip sapnas, iš kurio buvo pabudinta. Pabudimas buvo žiaurus, draskantis, užtat dar reikalingesnis. Nes Lenka anksčiau įsivaizdavo, kad gyvenimas yra tik tai, ką ji mato. Kad gyvenimas tiktai kasdieniai dalykai: mokyklos lankymas, televizoriaus žiūrėjimas su mama vakarais, svajonės įsimylėti, turėti draugų, vaikiną, nors nė vienas į ją nė akies nepakreipdavo, svajonės nukeliauti į Niujorką, dirbti fotografe arba mokytoja. Tas gyvenimas buvo paviršutiniškas, priklausomas nuo materialių, žemiškų dalykų. Lenka beprotiškai jaudinosi dėl to, ar yra graži, ar madinga. Spoksodavo į save veidrodyje valandų valandas, nervinosi dėl grožio ydų ir trūkumų, mėgino tobulinti save kosmetika, kad atrodytų patrauklesnė.

Nors tarp žmonių būdavo tokia drovi ir tyli, kad niekas nepastebėjo jos ilgų ir riestų blakstienų.

Lenka nežinojo, kas tikra. Ji buvo lunatikė. Ji nebuvo mačiusi dieviškos šviesos, kuri skverbia pasaulį ir žemę. Tik Baltoji šeima jai parodė tą šviesą ir paaiškino, kad visi žemiški dalykai aplinkui labai menki ir niekingi, lyginant su Tiesa. Kad be šventumo ir Dievo ji tikrai bus niekas. Lenkos gyvenimas, kaip ir visų gyvenimas čia, žemėje, tėra tik lipimas laiptais. Durys į tikruosius namus atsivers vėliau. Tad kam gailestauti dėl to, kad laiptai paprasti, kad kartais sunku lipti, jei pagaliau, lyginant su amžinybe, jie – visiškas niekis?

Vis dėlto Lenka prisiminė tai, ką Snieguolė pasakojo apie savo gyvenimą ir Suomiją, kai jos matėsi paskutinį kartą. Lenka prisiminė pasakojimą apie pašvaistes ir baltąsias naktis. Apie maudymąsi eketėje. Tai tokie kerintys ir keisti dalykai. Kaip pasakoje. Penkerius metus Lenka nesvajojo apie keliones. Dabar ji susivokė vogčia, paslapčia net nuo savęs kurianti svajonę sėsti drauge su Snieguole į lėktuvą, nuskristi toli į Suomiją, nueiti į sauną, paplaukioti švariame ežere, patirti beržų kvapą, apie kurį taip gražiai kalbėjo Snieguolė. Ji sužadino Lenkai norą bent sykį gyvenime paleisti jusles visu pajėgumu.

Tuščios, kvailos mintys.

Lenka apsižvalgė kambaryje, kurio pasieniuose stovėjo lovos. Jie čia miegojo trise. Lentinių grindų nedengė kilimas. Sienų nepuošė paveikslai. Čia nebuvo rašomojo

stalo, lempos nei kėdžių. Nebuvo nieko nereikalinga. Nieko, kas gali nuvesti mintis blogais keliais. Baltajai šeimai nereikia jokių stimulų. Vakarais jiems gana maldų. Jeigu pernelyg nesikabinsi į žemiškus dalykus, pakliūsi arčiau Dievo.

Lenka sukryžiavo rankas. Jos svajonės negeros. Ji užsinorėjo to, ko nereikėjo norėti. Ji turi už tai atsiprašyti.

Ji turi melsti sustiprinimo.

Lenka negalėjo negalvoti apie tai, kad greitai pusė keturių. Jeigu ji nori suspėti į susitikimą su Snieguole pilies sode penktą, turi paskubėti. Pasielgtų teisingai, jeigu nenueitų. Šiaip jau jai paskirtas areštas, kad pažeidė taisykles atsivesdama Snieguolę į šeimos namus, nepaprašiusi leidimo. Lenkai buvo pasakyta, kad pašaliniai be niekur nieko čia neįleidžiami. Šeima iš pradžių turi išsiaiškinti, ar Snieguolė iš tų žmonių, kuriais galima pasitikėti. Tai, kad ji – Lenkos sesuo, šeimai nieko nereiškia.

Lenka paklausė, ar šeima abejoja jos pasakojimu. Jai buvo atsakyta, kad kalbama ne apie tai, kad šeimos nariai turi saugoti vienas kitą ir šventus tarpusavio ryšius. Niekam nevalia jų pažeisti. Lenka kairės rankos bevardžiu švelniai trynė dešinės rankos bevardį, ant kurio kelerius metus mūvėjo penkioliktojo gimtadieno proga mamos padovanotą žiedą. Kai reikėdavo jėgų ar paguodos, Lenka visada jį paliesdavo.

Vis dėlto pereitą savaitę Lenka nusimovė žiedą. Adamas jai dar aiškiau išdėstė, kad Lenkos mama prarado

tikėjimą ir paliko šeimą, todėl žiedo nešiojimą galima laikyti išdavyste. Lenka įmetė žiedą į upę. Tegul nuskęsta taip pat, kaip nuskendo mama.

Jėgų ir paguodos reikia semtis iš kitur – iš tikėjimo ir Dievo.

Lenkos malda nutrūko, kai pirmame aukšte pasigirdo skausmingas, raudos persmelktas riksmas:

– Jaras žuvo!

Lenka nuleido maldai sudėtas rankas. Ją slėgė kaltė, kai bėgo laiptais žemyn. O jeigu Dievas regėjo jos nuodėmingas, žemiškas svajones ir baudžia ją parodydamas, kad mirtis ištinka labai greitai?

Snieguolė sėdėjo pilies sode ir žiūrėjo į fontaną, pliūpčiojantį vandens purslais, žėrinčiais it brangakmeniai. Jie akimirką pašokdavo savo šokį ore, bet paskui neišvengiamai krisdavo žemyn ir ištikšdavo vandens paviršiuje. Snieguolė pagalvojo, kaip visa atrodytų, jeigu lašai taip pat netikėtai pakiltų į dangų lyg maži, blizgantys balionėliai. Ir nusklęstų kur nors toli. Ji pažaidė mintimi, kad purslai nuskristų iki Suomijos ir kaip šilto malonaus vasaros lietaus lašai nukristų Liepsnai ant veido.

Liepsna. Vėl prisimena ją. Ar kaltas atstumas? Ar ilgesį paprasčiau prisileisti kitoje šalyje? Ar kitoje šalyje liūdesys labiau pateisinamas?

Protingai pagalvojus, Snieguolės mintyse neturėtų likti vietos kitiems, tik keistuolei Lenkai, dar keistesnei

jos šeimai ir tam dideliam klausimui, ar jas iš tiesų sieja giminystė. Ar Snieguolės tėtis turi nesantuokinę dukrą Prahoje? Vis dėlto ilgesys nepaklūsta įprastai logikai. Jis sklando savais keliais ir Snieguolė negali tų kelių pakeisti.

Snieguolė žvelgė į miestą apačioje ir ją staiga apėmė stiprus svetimumo ir kitoniškumo jausmas. Ji čia svetima. Ji čia atvažiavo, lankosi kaip turistė ir iškeliaus net gerai nepažinusi miesto. Šitas miestas jai netaps namais.

Tiesą sakant, kur Snieguolė jautėsi kaip namuose?

Ne Ryhimekyje – pas mamą ir tėtį. Nelabai ir Tamperėje – vis dėlto ne ten, bent jau kol kas. Ji neturėjo atramos taško, taip tvirtai ir stipriai siejančio su kokia nors vieta, kad tikrai galėtų ją laikyti namais.

Šiltas vėjas paglostė Snieguolei plaukus. Ji prisiminė ranką, – tą vienintelę ranką, kuri glostė taip, jog troško, kad tai niekad nesiliautų. Liepsnos glėbyje ji jautėsi kaip namuose. Jos žvilgsnio šilumoje jautėsi saugi, gyva, nesužeista. Ji galėjo būti savimi, nereikėjo apsimetinėti, nereikėjo nieko slėpti, dangstyti, nerodant dalies savęs. Ji buvo laiminga. Ji jautėsi mylima.

Vėjas nešė gėlių, medžių ir vasaros kvapą, kuris buvo toks svaiginantis, kad Snieguolė turėjo atsisėsti. Jausmas, kad ji čia svetima, kad čia ne jos namai, ėmė vyniotis aplink ją perregima gija. Pradėjo nuo kojų, supančiojo, kilo aukštyn iki klubų, juosmens, pririšo prie šonų rankas, apsivijo apie kaklą ir užkišo burną.

O jeigu, netekus Liepsnos, ji daugiau niekada nejaus namų jaukumo?

O jeigu ji daugiau niekada nebegalės mylėti?

O jeigu ji prarado tą vienintelį žmogų, su kuriuo galėjo būti iš tiesų laiminga?

Ji prisiminė vieną liepos naktį. Jiedvi ilgai kalbėjosi, nė vienos neėmė miegas. Tekėjo saulė. Jos šviesa pro vasarnamio miegamojo langą skverbėsi švelni, globėjiška, prislopinta lauke augančio beržo šakų. Jos gulėjo siauroje lovoje viena priešais kitą. Liepsna žiūrėjo į Snieguolę įdėmiai, kaip visada. Jos žvilgsnis nebuvo vertinantis. Jis buvo šiltas, kupinas meilės.

– Noriu, kad man atvirai atsakytum, Snieguole, – tarė Liepsna.

– Ką? – paklausė Snieguolė

– Ar dažnai pagalvoji, kad esi graži?

Snieguolė kiek patylėjo.

– Atvirai sakant, niekada.

Tai buvo tiesa. Ją tiek metų vadino bjauria, kad atbuko. Kažkada ir manė, kad yra bjauri. Manė, kad viskas dėl bjaurumo. Ji tokia bjauri, kad tos, kurios ją žemina, paprasčiausiai negali nespjaudyti į veidą ir nemušti. Jos išvaizda kelia tokį šleikštulį, kad jos nesivaldo. Vėliau Snieguolė suprato, jog ne dėl to.

Paskui ji pradėjo galvoti, kad yra ne bjauri, bet blanki. Tiesą sakant, tai, kaip ji atrodė, neturėjo jokios reikšmės. Ji ir nenorėjo kam nors atrodyti graži. Kol nesutiko Liepsnos.

– Šito aš mažumėlę ir baiminausi, – toliau kalbėjo Liepsna. – Todėl dabar pasakysiu, kas tavyje gražu.

Ji tai ištarė taip rimtai ir oficialiai, kad Snieguolę suėmė juokas.

Liepsna pakėlė ranką ir švelniai perbraukė pirštu Snieguolei kaktą palei plaukus.

– Tavo kakta. Turi tokią kaktą, kad matyti, jog galvoje laksto beprotiškai daug minčių.

Švelnus Liepsnos pirštas nuslinko prie antakių.

– Tavo antakiai ir akys, ir ta jų visuma. Tu turi tobulos formos skaisčias akis. Ir tokį veriamą žvilgsnį, kad liežuvis ėmė painiotis, kai pamačiau tave pirmą kartą.

Snieguolei pradėjo daužytis širdis, akys priplūdo ašarų. Liepsnos žodžiai glamonėjo taip pat kaip ranka. Tie žodžiai surado skaudamas Snieguolės širdies vietas, sušildė ir paglostė.

Liepsna palietė jai skruostą. Lengvai kaip plunksnelė.

– Smakro linkis. Gležnas ir sykiu stiprus.

Pirštas perbraukė lūpas. Tą minutę prisilietimas pasklido plačiau, pajuto jį visu kūnu. Papilve. Ir žemiau.

– Tavo lūpos. Nesu mačiusi gražesnių nei tavo lūpų. Ir švelnesnių už jas nebučiavau.

Snieguolė norėjo, kad Liepsna pabučiuotų ją tuoj pat, bet ši vedė pirštu Snieguolei per kaklą iki raktikaulių.

– Turi nepaprastai gražų kaklą ir sprandą. Ir tą linkį tarp kaklo ir pečių. O tavo raktikauliai – lyg paukščio sparnai.

Snieguolė alsavo jau dažniau. Ją nustebino stipri švelnumo ir geismo sąsaja. Liepsnos žodžiai ją suglumino, sukėlė nuostabą, jaudulį ir dėkingumą, o prisilietimas augino joje skausmingą, beveik gyvulišką geismą. Todėl, kad radosi žmogus, kuris matė ją tokią gražią. Matė ją visai kitaip nei visi ligi šiol. Ir ją perėmė beveik skausmingas gerumas.

Liepsnos ranka slinko žemiau. Ji jau irgi neramiai alsavo, kai šnibždėjo Snieguolei į ausį:

– Tavo krūtys...

Paskui žodžiai dingo. Toliau šnekėjo glamonės.

Jos buvo susikūrusios dar vieną žaidimą. Vadino jį Lobio žemėlapiu. Tiesą sakant, žaisdavo du variantus – Dvasinio lobio žemėlapį ir Fizinio lobio žemėlapį.

Žaidžiant pirmąjį variantą, žemėlapio sudarytoja parašydavo ant popieriaus lapelio žodžius arba nupiešdavo dalykus, turinčius jos gyvenimui svarbią reikšmę. Nuo žodžių prie paveikslėlių ėjo takeliai. Lobio žemėlapio skaitytoja galėjo pati pasirinkti, kuriuo takeliu eiti. O žemėlapio sudarytoja pasakydavo, kas sieja pasirinkto takelio jungiamus žodžius ar paveikslėlius, ir papasakodavo, ką tie žodžiai slepia.

Štai taip po gabalėlį Snieguolė ir Liepsna atvėrė viena kitos istoriją. Baimes, sapnus, svajones. Paslaptis, kurių niekada nepasakojo kitiems. Viltis, kurios buvo pernelyg gležnos, kad jas ištartų balsu.

Dvasinio lobio žemėlapis vėrė užrakintas skrynias. Jos duodavo viena kitai „raktą“ sakydamos: „Atrakink. Aš tavim visiškai pasitikiu.“

Fizinio lobio žemėlapis taip pat buvo pagrįstas tarpusavio pasitikėjimu. Žemėlapio sudarytoja nupiešdavo savo kūną ir pažymėdavo jame vietas, kurias reikėjo kaip nors paliesti. Žemėlapio skaitytoja turėjo pasirinkti, kuriuo keliu per tas vietas eis ir kiek iš karto jų aplankys. Žemėlapio skaitytojai pasirinkus vietą, sudarytoja pasakydavo, kaip ją reikia paliesti – pabučiuoti, įkąsti ar tiktai pažvelgti. Žemėlapio skaitytoja turėjo iki galo patenkinti jos norą.

Lobio žemėlapis nebuvo žaidimas dėl žaidimo. Tai buvo malonus užsiėmimas, kurį jos galėjo kiekvieną minutę nutraukti. Numesti piešinius ir žodžius ir leistis iš vienos situacijos į kitą natūraliai, laisvai, lyg savaime.

Buvo metas, kai tarp Snieguolės ir Liepsnos viskas klostėsi teisingai, aiškiai, gerai, suprantamai. Snieguolė dažnai sapnuodavo tą metą. Pabudimas kaskart atrodė šiurkštus ir neteisingas.

Kodėl ji turi pabusti, jei sapno tikrovė daug geresnė ir teisingesnė?

Ji melavo. Pasakė tai, kas galėjo būti tiesa, bet nebuvo. Istoriją ji kūrė protingai, rūpestingai ir jos netiesa neiškils į dienos šviesą.

Pagaliau – ar meluoti tikrai neteisinga? Jeigu melas gražesnis nei tikrovė? Jeigu melas ir pasakotojui, ir klausytojui duoda daugiau nei tiesa.

Melas virto gyvenimo istorija, ta istorija virto tiesa.

Ji nesigailėjo.

Ji norėjo išgyventi šį pasakojimą iki galo, iki paskutinio puslapio. Ji susitaikė su grėsme, kad pabaiga bus žiauri. Jos pačios pabaiga.

12

Išsiėmusi mobilųjį, Snieguolė pasižiūrėjo, kiek valandų. Jau penkios. Lenkos nebuvo matyti. Labai galimas daiktas, kad ji neateis. Mobilusis delne atrodė sunkus. Jis tarsi ragino: „Paskambink tėčiui. Paklausk tiesiai." Snieguolė svarstė. Pagalvojo, kad reikėtų pulti netikėtai. Iš pradžių pakalbėti šį bei tą apie orą ir visa kita, kas nepavojinga, o paskui smogti iš visų jėgų, kaire iš nugaros, paklausiant, ar tikrai tėtis čia, Prahoje, turi dukterį. Manė, kaipmat supras iš balso, jeigu jis meluos. Bent jau jai atrodė, kad supras. Šiek tiek abejojo, ar tėtis galėtų būti geresnis melagis, nei ji mano.

Jeigu Lenka – tėčio duktė, jeigu ji sakė tiesą, vadinasi, Snieguolė savo tėtį pažįsta dar prasčiau, nei lig šiol įsivaizdavo. O ar vaikai pažįsta savo tėvus? Iš tiesų – iki pat sielos gelmių? Juk paprastai jie mato tik kai kuriuos tėvų

bruožus, nedidelę visumos dalį. Nežino, kokie jie buvo vaikystėje, apie ką svajojo paauglystėje. Nežino, nors tėvai jiems pasakoja, bet pasakojimus nuspalvina tam tikrom spalvom kaip tik todėl, kad pasakoja tai savo vaikams.

O Snieguolės šeimoje apie tokius dalykus net nebuvo kalbama. Jų šeimoje tai buvo neįprasta. Kartais Snieguolei atrodydavo, kad šešiolika gyvenimo metų ji nugyveno su visiškai svetimais žmonėmis, daugių daugiausia pažįstamais iš matymo.

Buvo penkios po penkių. Snieguolė atsistojo nuo balto medinio suoliuko, truputį pamankštino kojas. Šiandien daug vaikščiojo. Ji mėgo vaikščioti pėsčiomis. Vaikščiodama geriau perprasdavo miestą, nei važinėdama tramvajumi, autobusu ar metro. Snieguolė svarstė, ar verta ilgiau laukti. O ir pilvas maršus grojo.

Ji pasvėrė rankoje mobilųjį. Turbūt jau pats laikas įskelti nutylėjimų stiklą. Tėčio telefono numeris buvo prie „T“. T – kaip „tėtis“. Snieguolė prisiskambino nespėjusi apsigalvoti.

Telefonu atsiliepė bemaž iškart. Tik jį pakėlė ne tėtis, o mama.

– Peteris išlėkė pabėgioti, paliko mobilųjį namuose, – pasakė mama. – Turi kokį nors skubų reikalą? Pasakysiu, kad paskambintų, kai tik...

Išgirdusi susirūpinusį mamos balsą, Snieguolė išsyk pajuto užeinant galvos skausmą.

– Ne, tiktai... Sumaniau paskambinti ir paklausti, kada tėtis lankėsi čia, Prahoje, – greitosiomis išbėrė ji.

Telefone minutėlę buvo tylu. Dabar mama, aišku, pasakys, kad tėtis niekada nebuvo Prahoje. Tik toks atsakymas atrodė logiškas, nes jis nė žodžiu neužsiminė, kad lankėsi šiame mieste – neužsiminė per tą laiką, kai Snieguolė rengėsi į kelionę.

– Jūs kalbėjotės apie tai? Girdėjau, kad Peteris... Kad jis nenori šito prisiminti. Nuo tada juk prabėgo daug metų. Tai buvo... negeras laikas.

Mamos balsas dabar skambėjo keistai. Snieguolė dar niekada nebuvo girdėjusi tokio mamos balso. Sykiu liūdno ir nuoširdaus, santūraus ir atviro. Rodės, mama akimirką užmiršo, su kuo kalba, ir norėtų pasakyti daug daugiau. Tą minutę mamos apsauginis mūras atrodė žemesnis nei įprastai. Snieguolė uždavė ne tuščią klausimą.

– Ar jam čia kas nors atsitiko? – iš karto metė dar vieną tiesų klausimą Snieguolė.

Nevalia atsitraukti šiek tiek pravėrus duris.

– Ne, ne dėl to... – paneigė mama.

Tada Snieguolė išgirdo kažką atbėgant žvyruotu sodo taku. Lenka. Ši atlėkė uždususi, paraudusiomis akimis, be abejonės, išmušta iš vėžių.

– Negaliu daugiau kalbėti. Paskambinsiu vėliau, – greitai pasakė Snieguolė ir išjungė telefoną.

Vis dėlto datos nesutampa. Paslaptis skleidėsi iškart iš dviejų pusių, bet atsakymai į klausimus trikdė, prieštaravo vienas kitam.

– Jaras žuvo, – pirmiausia pasakė Lenka.

– Jaras?

– Vienas iš mūsų šeimos. Pakliuvo po mašina ir žuvo vietoje. Ir tu jį vakar tikriausiai matei lange.

Lenka apsipylė ašaromis. Snieguolė išsiėmė iš kišenės suglamžytą popierinę nosinaitę, padavė jai. Lenka paėmė nuolankiai ir sykiu natūraliai, kaip vaikas paima nosinę iš tėčio ar mamos.

Snieguolė tikrai prisiminė tą vyrą, jo siaurus pečius, tamsių akių dygų ir rūstų žvilgsnį. Ir tą akimirką, kai vyro veidas išryškėjo prieš akis, prisiminė, kur jį matė šiandien. Kavinėje jis šnekėjosi su kažkokiu jaunu vyru, kuris kažką rašėsi į bloknotėlį. Pro jų staliuką Snieguolė ėjo į kavinės tualetą. Tada jai dingtelėjo, kad čia imamas interviu, bet tada dar nesusiejo vyresniojo vyro veido su matytuoju lange.

Intervių ir netikėta mirtis tą pačią dieną. Snieguolė intuityviai pajuto, kad tai ne atsitiktinumas.

13

Maždaug metro aštuoniasdešimties centimetrų ūgio. Labai tamsių, beveik juodų plaukų. Rudų akių. Šviesiais, lyg nunešiotais džinsais, smarkiai apsitrynusiais, tarytum nemažai gyvenimo regėjusiais, – iškart buvo matyti, kad brangūs ir šitaip atrodė jau perkant. Šviesūs marškiniai, – ar buvo languoti? O gal dryžuoti? Snieguolė abejojo. Amžius – tarp dvidešimt dvejų ir trisdešimties. Tokio berniokiško ir sykiu suaugusio vyro amžių iš pažiūros nustatyti sunku.

Atsisėdusi prie upės Snieguolė kramsnojo batoną su sūriu ir tikslino prisiminimus. Ji suprato, kad šito per maža. Turint tik tiek duomenų, neįmanoma didmiestyje surasti žurnalistą, kuris ėmė interviu iš Jaro.

Tiesą sakant, kam ji ir mėgina? Kažkoks visai nepažįstamas vyras pakliuvo po mašina ir žuvo. Jai tai visai

neturėtų rūpėti. Ir vis dėlto rūpėjo. Jeigu Jaras žuvo neatsitiktinai, galimas daiktas, ir Lenkai gresia pavojus. O Lenka – galbūt jos sesuo.

Snieguolė nė žodeliu neužsiminė Lenkai, kad matė Jarą anksčiau, regis, duodantį interviu. Bent kol kas jai verčiau šito nežinoti. Neverta kurstyti nereikalingos baimės. Nes Snieguolė matė, kad Lenka jau dabar bijo. Jos nepasikalbėjo nė pusvalandžio, o Lenkai jau reikėjo grįžti. Ir tą pusvalandį ji daugiausia kaip galėdama guodė verkiančią Lenką, kuri visai nelogiškai kartojo, kad Jaras dar neturėjo mirti ir kad tai neturi reikšmės, bet vis tiek viskas negerai išėjo. Snieguolė neišgavo iš jos nieko protingesnio.

Lenka taip pat apgailestavo nesugebėjusi paveikti šeimos, kad šie leistų jai pasikviesti Snieguolę į namus. Vis dėlto ji pasikvies. Ji pernelyg skuba, nori kad viskas įvyktų tuoj pat, o turėtų išmokti būti kantresnė. Viskam savas laikas. Šeima dar priims Snieguolę išskėstom rankom. Snieguolė nutylėjo, kad ta mintis ją iš tikrųjų šiurpina.

Jos vėl nepasikalbėjo, nes Lenkai reikėjo grįžti namo. Sakė, kad iš tiesų jai netgi buvo uždrausta išeiti iš namų, bet ji privalėjusi susitikti su Snieguole. O kai ši paklausė Lenkos, ar neturi mobiliojo, kad būtų lengviau susisiekti, toji teatsakė:

– Aišku, ne. Juk tai tuštybė.

Jos susitarė susitikti kitą dieną ant Petrino kalvos. Snieguolės paklausta, kodėl jos turi nuolat keisti susitiki-

mo vietą, Lenka tiktai atrėmė, kad nereikia vienodumo. Snieguolė daugiau neklausinėjo. Jau buvo įsisąmoninusi, kad Lenka keisto būdo. Neabejojo, kad jos keistumą lemia tam tikra priežastis ir kad ji gebės tą priežastį išsiaiškinti.

Diena jau slinko į vakarą. Termometro stulpelis dar rodė kaitrą ir ji pajuto, kad berankoviai marškinėliai šiek tiek atsiduoda prakaitu. Reikės vakare bent vandeniu nuskalauti nedidukėje svečių namų vonioje ir pakabinti, kad per naktį išdžiūtų. Į kelionę pasiėmė labai mažai daiktų ir jau beveik nebeturėjo švarių drabužių. Mintis važiuoti į Prahos prekybines gatves apsipirkti šimtų, tūkstančių turistų maišalienėje irgi nežavėjo. Juolab kad šita kelionė virto anaiptol ne paprastom, nerūpestingom atostogom.

Snieguolė svarstė, ką daryti. Į Prahos policiją eiti negali, nes neturi ką pasakyti. Sveiki, žmogus žuvo pakliuvęs po mašina, o aš jį mačiau anksčiau lyg ir su žurnalistu kalbantis? Ne, daugiau nieko apie jį nežinau, – tik tiek, kad vardu Jaras ir kad gyvena dideliame mediniame name. Jame įsikūrę keisti žmonės, bet aš dar neišsiaiškinau, kodėl jie susibūrė į bendruomenę. Jai priklauso mergina, galbūt mano sesuo, tiesą sakant, netikra sesuo. Juk policijoje iš Snieguolės pasijuoktų ir išvarytų lauk. Gal įkištų į areštinę, kad atitoktų iš haliucinacijų, o gal išvytų atgal į gatvę, kaip visus nepavojingus pamišėlius.

Ji galėtų paskambinti namo, pasistengti išaiškinti padėtį tėčiui ir mamai ir paklausti jų patarimo. Tikriausiai

šitaip padarytų kiekvienas paprastas žmogus. Snieguolė nebuvo iš tų paprastų žmonių, ir jos šeima nebuvo paprasta. Jų šeimoje paprasčiausiai niekas taip nesielgė. Be to, Snieguolė buvo įsitikinusi, kad po paskutinio pokalbio mama suėmė save į rankas supratusi, kad prasitarė. Blogiausiu atveju Snieguolei bus liepta grįžti namo ir ji nieko neišsiaiškins.

Neliko nieko kita, kaip mėginti viską spręsti savarankiškai, savo galva. Juk taip ji darė beveik visą gyvenimą.

Snieguolė įtempė atmintį. Turi atrasti kokią nors to žurnalisto ypatybę, kuri padėtų jį aptikti. Snieguolė žinojo, kad smegenys be paliovos fiksuoja net menkiausias smulkmenas. Tik reikia jas iš ten ištraukti. Ne, tas vaikinas, kuris klausinėjo Jarą, nemūvėjo žiedo. Vadinasi, jis nevedęs. Aišku, turėdama tik tokią informaciją, ji beveik nieko nenuveiks. Vyras laikė bloknotą su pasitikėjimu, lyg įpratęs tai daryti. Tai jam ne pirmas interviu. Tikriausiai jis patyręs žurnalistas.

Snieguolė užmerkė akis ir mintyse vėl peršoko į tą akimirką, kai grįžo iš tualeto. Ji praėjo ganėtinai arti staliuko. Žvilgsniu perbėgo bloknotą. Pagalvojo, kad net mokėdama kalbą užrašų nesuprastų, nes vyro rašysena labai pakrika. Ši mintis pralėkė greitai, nusklendė lengva, tą akimirką atrodė nereikšminga. Bet kaip pakrikos rašysenos priešingybė bloknote šmėstelėjo ir aiškios formos detalė. Snieguolė į ją atkreipė dėmesį kaip tik dėl kontrasto. Kas tai buvo?

Mąstyk, mąstyk, akino save Snieguolė. Pro šalį juokdamiesi būreliu praėjo turistai. Snieguolė sėdėjo stipriai užmerkusi akis. Negalėjo paleisti minčių nė trumpam, nes vaizdas, kurį prisiminė, ryškėjo.

Ta detalė buvo bloknoto puslapio viršutiniame krašte. Visiškai mažytė. Logotipas. Aišku. Kažkokios bendrovės bloknotas. Snieguolė prisiminė logotipo oranžinę spalvą ir apvalumą. Ir ką dar? Tai buvo koks nors simbolis? Skaičius, – tai buvo skaičius. Aštuoni. Logotipas atrodė pažįstamas, buvo jį mačiusi, tik kur?

Snieguolė atmerkė akis.

Oranžinis aštuonetukas. Matė jį mintyse kuo aiškiausiai, tik neprisiminė, su kuo jis susijęs. Ji trūktelėjo didelį gurkšnį vandens iš butelio ir leidosi eiti. Gal prisiminimas rasis valandėlę pasivaikščiojus. Nuo pakrantės ji laiptais užkopė ant tilto. Palei tiltą sukosi reklaminis stendas. Naujo, ilgai veikiančio dezodoranto reklama – besijuokiančios moters veidas – nusisuko į šoną ir pasirodė naujo detektyvinio serialo plakatas. Žmonėms, matyt, nenusibosta kas vakarą žiūrėti, kaip vienas nužudo antrą, o paskui kiti aiškinasi, kaip viskas vyko.

Snieguolė jau žengė toliau, kai žvilgsnis užkliuvo už logotipo plakato apačioje. Oranžinio rutuliuko su aštuonetu viduryje.

Taigi. Aštuntasis TV kanalas.

Snieguolė jau žinojo, kur dirba žurnalistas.

14

Stiklo buvo tiek daug, kad pastatas atrodė kaip netikras. Stiklas atspindėjo vakaro saulės rausvumą, jos purpurą ir oranžinį atspalvį – skaistesnį ir ryškesnį negu logotipo. Žiniasklaidos bendrovės *Super8* administracinį pastatą miesto centre surado lengvai. Ant stiklinio pastato stogo besisukantis logotipas buvo matyti kažin kur. Pro stiklo sieną Snieguolė pažvelgė į vestibiulį, kur tarnautoja susikaupusi lakavosi nagus. Aiškiausias daiktas, kad kai kurie žurnalistai dirba iki vėlumos.

Snieguolė greitai atliko namų darbus: savo mobiliajame per *Google* paiešką susirado žiniasklaidos bendrovę. Paaiškėjo, kad iš tiesų tai kelių žiniasklaidos įmonių grupė, valdanti ne tik televizijos kanalą ir transliuojanti savo žinių laidą, bet ir turinti vakarinį laikraštį, keletą periodinių leidinių bei daugybę interneto portalų. *Super8* atitiko žodžio „super“ reikšmę. Bendrovė buvo įtakinga.

Snieguolė akimirką dvejojo. Ji nebuvo nusibrėžusi aiškaus plano. Tada nusprendė elgtis taip, kaip elgdavosi, kai abejodavo. Tokiu atveju jai visada pavykdavo, jei apsimesdavo, kad niekuo neabejoja. Suveikdavo maždaug 90 procentų atvejų. Ji atitiesė nugarą ir žengė pro sukamąsias duris vidun.

Tarnautoja, kuri lakavosi nagus, nenudžiugo, išvydusi prieš save jauną, visą dieną karštyje prakaitavusią turistę su kuprine. Vien jos mina prašė Snieguolę išeiti iš karto, kad nereikėtų vargintis aušinant burną ir sakant tai balsu. Snieguolė nesileido sutrikdoma jos žvilgsnio.

– *Excuse me, I'm looking for a man**, – pradėjo Snieguolė.

Tarnautojos išraiška dabar tarytum sakė: „Juk mes visos ieškome, ar ne, brangute?"

– Deja, neatsimenu jo vardo, bet jis dirba čia. Mes susitarę susitikti, – ryžtingai tęsė Snieguolė.

Administratorė nužvelgė ją nuo galvos iki kojų tarsi svarstydama, ar nevertėtų iš karto kviesti apsauginiukų. Vis dėlto paskui atsiduso ir tarė:

– Turėtumėte šiek tiek plačiau jį apibūdinti. Čia dirba nemažai vyrų.

Snieguolė kuo tiksliausiai nupasakojo to rašiusiojo į bloknotėlį išvaizdą. Administratorė mąsliai suraukė kaktą. Snieguolė greitai nustatė jos amžių – maždaug tarp

* Atleiskit, ieškau vyriškio (*angl.*).

dvidešimt penkerių ir trisdešimties. Regis, į pasimatymus vaikšto ne taip dažnai, kaip norėtų, bet kreipia dėmesį į dailius vyrus ir jų šeiminę padėtį. Tad prikando lūpą ir, pasilenkusi per stalą, prislopintu balsu paslaptingai pasakė:

– Atvirai sakant, gana seksualus. Ir be žiedo.

Administratorės akys nušvito.

– Veikiausiai tai Jiržis! Bet jis turbūt jau baigė darbą ir išėjo namo. Ar tu tikra, kad... O, štai ir jis! Jirži, turi viešnią.

Snieguolė pamatė iš lifto išeinant jauną vyrą. Taip, tai buvo tas pats, kurį ji pirmiau matė kavinėje. Vyras nustebęs pasižiūrėjo į administratorę ir Snieguolę. Kažką čekiškai pasakė administratorei. Ta mostelėjo į Snieguolę. Vyro kakta susiraukė. Snieguolė suprato, kad reikia veikti greitai, kol apsauginikai jos neišmetė lauk.

– Turiu naujienų apie žmogų, iš kurio šiandien ėmėte interviu. Jis negyvas, – išpyškino Snieguolė.

Pataikė – įsmigo iškart. Jiržiu vadinamo vyro akyse Snieguolė išvydo nuostabą ir susidomėjimą.

– Eime pasikalbėti į kitą vietą, – pasakė vyras, čiupdamas Snieguolę už rankos.

Administratorė liūdnokai pažvelgė jiems pavymui, paskui atsiduso gūžtelėdama pečiais ir ėmėsi toliau lakuoti nagus.

* * *

Vyras priglaudė prie ausies mobilųjį. Reikia skambinti kuo greičiau. Taip nurodyta. Į jo skambutį atsiliepė greitai.

– Kažkokia mergina ką tik išsivedė jį iš pastato.

– Mergina?

– Taip. Kalbėjo angliškai. Panaši į turistę.

– Gal koks nors vieno vakaro džiaugsmelis?

– Nelabai panaši į tokią. Be to, pasakė kai ką žinanti apie Objekto Nr. 1 mirtį.

Mobiliajame minutėlę buvo tylu.

– Seki juos? – pasigirdo klausimas paskui.

– Aišku.

– Gerai. Tegul mergina papasakoja, ką žino. Gal dabar toks ėjimas bus teisingas.

– O paskui?

– Mes nežinom, kas ta mergina. Bet negalime leisti, kad kas nors dabar viską supainiotų. Kai jie išsiskirs, pašalink merginą.

– Supratau.

Vyras jau buvo beišjungiąs telefoną, bet moteris davė dar vieną nurodymą:

– Kai baigsim pokalbį, nufotografuok ją ir išsiųsk nuotrauką man ir Tėvui. Turime žinoti, kaip mergina atrodo, jeigu šįkart jai pavyks nuo tavęs pasprukti.

Moteris išjungė telefoną, vyrui nespėjus atsakyti nė žodžio. Jis užgniaužė jau besiveržiantį iš gerklės irzlų urgztelėjimą. „Jeigu šįkart jai pavyktų nuo tavęs paspruk-

ti.“ Vyras nebuvo pratęs paleisti objekto. Jei užsakovas panūdo galutinai sustabdyti objektą, objektas sustodavo galutinai. Ne veltui jį laiko geriausiu ir patikimiausiu samdomuoju žudiku mieste.

Juo pasitikėjo ir dėl to, kad jis nesinervindavo, kai užsakovai nervindavosi. Ir tiksliai vykdydavo visus nurodymus. Taigi jis iškėlė savo mobilųjį neva norėdamas nufotografuoti senus pastatus su puošniom detalėm, nors iš tikrųjų fotografavo merginą trumpais plaukais. Padarė tris geras nuotraukas iš profilio, kad merginą būtų lengva atpažinti.

Ji atrodė jauna, energinga, bet, tiesą sakant, visai nepavojinga. Jos pašalinimas vyrui atrodė kaip perdėta savisauga. Bet profesionalai vykdo užduotis neklausinėdami. Jis nejautė objektams gailesčio nei užuojautos. Jeigu jaustų, nebegalėtų daugiau dirbti šito darbo.

Vyras iš karto nusiuntė nuotrauką ir užsakovei, ir tam, kurį vadino Tėvu. Galės pasižiūrėti, kaip mergina atrodė tada, kai dar buvo gyva. O bus jau neilgai.

Po dviejų valandų Snieguolė atsisėdo ant savo lovos svečių namų kambaryje. Galva nuo minčių ir klausimų buvo apsunkusi, priprakaituoti drabužiai erzino nepakenčiamai. Reikėjo nusiprausti po dušu. Tuoj pat. Palindus po vėsaus vandens srove bus lengviau apgalvoti tai, ką pasakojo Jiržis Hašekas, ir pamąstyti, ką tai žinodama ji darys toliau.

Ji nusitraukė šortus, palaidinukę, apatines kelnaites, liemenėlę ir nuėjo į dušinę. Aprūdijusiu metaliniu kamščiu užkišo kriauklę, sumetė į ją drabužius ir prileido vandens. Įvarvino į vandenį truputį rankų muilo. Jo aromatas apmalšins prakaito kvapą.

Snieguolė jau žinojo, kad dušas vandenį varvina gana šykščiai. Dėl to ji nesuko galvos. Vėsus, beveik šaltas vanduo buvo malonus. Jis nuskaidrino mintis.

Jiržis sakė, kad...

Staiga Snieguolė išgirdo kažką keista. Ji užsuko čiaupą ir įsiklausė. Atrodė, kažkas mėgina netinkamu raktu atrakinti jos kambario duris. Gal vėl koks nukaušėlis ar saulės karščio sukvailintas gyventojas užmiršo kambario numerį? Vis dėlto už durų nebuvo girdėti šnopavimo nei keiksmų. Snieguolė čiupo rankšluostį, apsisiautė ir jau žygiavo pasakyti tam krapštinėtojui porą smagių žodelių, bet išgirdo, kaip spyna brakštelėjo ir durys tyliai atsivėrė. Snieguolė sustingo vietoje ir tylomis įsiklausė.

Kažkas vaikščiojo po kambarį.

Žingsniai buvo ramūs, tylūs. Atrodė, tas, kuris įėjo į kambarį, nenori būti išgirstas.

Valytoja? Ne tokiu vėlyvu metu. Be to, valytojos įeidamos šūkteli „cleaning“ arba „room service“.

Vagis? Įtikimiausia. Snieguolė vylėsi, kad vagis išsineš tik pinigus, o, pavyzdžiui, pasą paliks.

Vonia buvo be lango. Ji neturėjo pro kur sprukti. Snieguolė sutelkė visas viltis, kad vagis pasigriebs, ką ketino,

ir išsinešdins. Kad viliasi tuščiai, suprato, kai pamatė vonios durų rankeną linkstant žemyn.

Stiprus, aukštas ir įdegęs vyras atplėšė duris ir vos nepargriuvo, koja užsikabinęs už rankšluosčio gniutulo, numesto ant grindų. Vyras atitraukė dušinės užuolaidą, bet už jos nieko nerado. Kyštelėjo ranką į kriauklę, kur buvo sumerkti drabužiai. Nuo jo tvoskė pigiu losjonu ir aštriu vyrišku prakaitu.

Snieguolė žiūrėjo į vyro pakaušį. Jis buvo pradėjęs plikti. Tikriausiai pats to nežinojo, nes plaukų juodumoje švietė dar visai nedidelis plikės plotelis. Snieguolė nesulaikė kvapo. Suprato – jei sulaikys, vieną akimirką iškvėps nesusivaldžiusi ir iškvėpimas bus garsesnis nei tylus, tolygus alsavimas.

Snieguolė nejudėdama laikėsi ventiliacijos angoje palei vonios lubas. Laimei, maždaug pusantros žvaigždutės svečių namai į stogo remontą investavo tiek, kad pinigų užteko tik porai lentų, kuriomis buvo pridengta ventiliacinė anga. Įsikibusi į tas lentas, Snieguolė atsispyrė ir nėrė pro tarpą į viršų.

Vyras dairėsi aplinkui. Pabilsnojo net sienas. Dar nežiūrėjo aukštyn. Bent kol kas.

Kas jis iš tiesų per velnias ir ko ieško Snieguolės kambary?

Snieguolė pajuto, kad nuo šlapių plaukų vanduo srovele nutekėjo per kaktą iki nosies galiuko. Srovelė susikaupė į lašą, kuris minutėlę stebuklingai kybojo nejudėdamas.

Snieguolė niekaip negalėjo jo nusibraukti. Ji suprato, kad lašas krisdamas tėkšis stačiai vyrui į pakaušį, tiesiai į plikę. Tada vyras pasižiūrės aukštyn.

Nuo įtampos Snieguolei drebėjo rankos ir kojos. Buvo sunku išsilaikyti nesujudėjus. Bet turėjo nejudėti.

Staiga koridoriuje pasigirdo pažįstamas erzelis. Parėjo linksmieji kaimynai.

Lašas nuo Snieguolės nosies galo pasileido žemyn.

Vyras apsisuko ir žengė iš vonios kambario. Lašas saugiai, minkštai ir be jokio garso nukrito ant Snieguolės rankšluosčio.

Vyras palaukė, kol triukšmingieji linksmuoliai pralalės pro šalį, ir išėjo.

Snieguolė laukė, kol žingsniai nutolo tiek, kad buvo neabejotinai aišku, jog vyras išėjo. Tada drebėdama išlindo iš ventiliacijos angos ir žnektelėjo ant rankšluosčio, numesto ant vonios kambario grindų.

Ore tebetvyrantis vyro kvapas degino šnerves.

Galų gale atsistojusi Snieguolė apžiūrėjo savo mantą. Viskas gulėjo savo vietose. Įsilaužėlis buvo ne vagis. Kambaryje jis ieškojo tik vieno, ir tas vienas buvo Snieguolė.

Snieguolė suprato, kad svečių namuose jai jau nesaugu.

BIRŽELIO 19-OJI,
SEKMADIENIO NAKTIS

15

Tip tip tip tip.

Į grindinį tekšeno vandens lašai. Plonas maišelis nuo vaisių veikiausiai buvo kiauras arba prairęs ir iš jo varvėjo vanduo. Snieguolė sugrūdo į maišelį šlapius drabužius, kuriuos buvo užmerkusi kriauklėje, kitus daiktus kuo skubiausiai susimetė į kuprinę. Užtruko tik penkias minutes. Dabar stovėjo gatvėje ir svarstė, ką daryti.

Galėtų pasiieškoti kitų pigių nakvynės namų, bet kas įsileis tokiu vėlyvu metu? Jau po vienuolikos. Nesinorėjo lakstyti iš vienų nakvynės namų į kitus, ieškant laisvo kambario. Nei naršyti internetą mobiliajame ar kokioje interneto kavinėje, šitaip mėginant rasti kokią laisvą pastogę.

Staiga Snieguolę suėmė nuovargis. Užėjo noras paskambinti namo ir paklausti, ar tėvai negalėtų nupirkti

jai lėktuvo bilieto, geriausia jau šiam vakarui. Pati suprato šito nedarysianti, antraip prarastų paskutinius nepriklausomybės likučius. Ji pasirodytų kaip bejėgis vaikas, kuris negali išsiverst pats vienas.

Iš dalies norėjosi pabūti tuo bejėgiu vaiku ir išgirsti tėvų paraginimą tučtuojau sugrįžt į Suomiją. Šoktų į taksi, nuvažiuotų į oro uostą ir išskristų namo. Ir užmirštų Prahą. Užmirštų Lenką. Užmirštų tai, kad nepažįstamas vyras buvo įsibrovęs į kambarį, be abejonės, ieškodamas jos. Užmirštų Jiržį Hašeką ir viską, ką šis jai papasakojo.

Jiržis. Velniai griebtų.

Snieguolė ištraukė vandeniu varvančius šortus iš maišelio, įkišo ranką į kairę kišenę. Štai ji. Vizitinė kortelė, šlaput šlaputėlė. Vis dėlto mobiliojo numeris įskaitomas. Laimei.

– Paskambink, jei ko nors reikės. Nesvarbu, ko. Bet kada.

Taip sakė Jiržis. Vargu ar jis kaip tik šitai turėjo galvoje, bet Snieguolė suprato, kad beveik neliko nieko kita. Grįžti namo dabar ji vis dėlto negalėtų. Jaustųsi kaip pasidavusi. Snieguolė niekada nepasiduodavo. Be to, jai grįžus, tėvai užverstų klausimais, o ji nenorėjo pakliūti į apklausą, nes nežinotų, ką atsakyti.

Snieguolė surinko Jiržio numerį ir paspaudė skambučio mygtuką. Tikėjosi, kad neišgirs pikto, pavyzdžiui, miegūstos draugės balso. Per aną susitikimą Snieguolė

nusprendė, kad Jiržis nevedęs, bet galbūt ji klydo. Kas sakė, kad nevedęs vyras vakarus leidžia vienas.

Vyras atsiliepė po trijų pyptelėjimų.

– *This is Andersson,* – pasakė Snieguolė.

Paskui turėjo minutėlę pagalvoti, kaip reikalą išdėstyti angliškai, nes klausimą *„Can I spend the night with you?"** jis būtų negerai supratęs.

Eidama pas Jiržį Hašeką Snieguolė dar prisiminė jų susitikimą vakare. Jiržis nusivedė ją į populiarią, triukšmingą kavinę ir pavaišino kokakola. Paskui griežtai pareikalavo papasakoti viską apie save ir apie tai, ką žino apie Jarą, ypač – apie jo žūtį. Snieguolė pasistengė kuo aptakiau papasakoti, kad ji paprasčiausia turistė iš Suomijos, kad su Lenka susipažino visiškai atsitiktinai. Nė žodeliu neužsiminė apie tai, kad Lenka pasivadino jos netikra seserimi. Snieguolė manė, kad Jiržiui tai neturėtų rūpėti. Bent jau dabar. Juk ir Snieguolė apie jį nieko nežino. Nežino, ar galima juo pasitikėti.

Snieguolė pasakė, kad buvo mačiusi Jarą probėgšmais, o paskui atsitiktinai užėjo į tą kavinę, kurioje Jiržis ėmė iš jo interviu, ir kad Lenka vėliau pranešė jį žuvus, todėl ją apėmė abejonės, ar avarija tikrai buvo atsitiktinė.

– Nelabai atsitiktinumu tikinti mergina į visa tai įsivėlė visiškai atsitiktinai, – mestelėjo Jiržis.

---

* Ar galiu praleisti naktį su tavim? (*Angl.*)

Snieguolė tylėjo. Jiržis vienu maktelėjimu ištuštino stiklinę vandens ir pareiškė:

– Bet tu teisi. Aš beveik neabejoju, kad tai ne atsitiktinumas ir ne avarija.

Iržis vertino Snieguolę žvilgsniu, be abejonės, svarstydamas, ar galima ja pasitikėti. Snieguolė pažvelgė į save jo akimis – kaip į keliautoją su kuprine, nunešiotais drabužiais, netikėtai atlėkusią pas jį į darbą ir dabar pasakojančią keistus dalykus. Ji tikrai nepanaši į tokią, kuriai norėtųsi išsipasakoti pirmučiausia. Kad ir kaip žiūrint, situacija atrodė gana keista, bet Jiržiui, matyt, padarė įspūdį tai, kad Snieguolė jį surado, turėdama tiktai tokių menkų žinių.

Tad nusprendė ja tikėti.

– Ką tu iš tiesų žinai apie Baltąją šeimą? – paklausė jis.

Baltoji šeima. Snieguolė tuos žodžius išgirdo pirmą kartą. Juk Lenka kalbėjo tiktai apie „šeimą“. Kai Jiržis pasakė, kad tai religinė sekta, kurios veiklą aiškinasi jau kuris laikas, Snieguolę pagavo noras trenkti galvą į kavinės stalą. Kaip ji galėjo būti tokia kvaila? Kaip to nesuprato iš Lenkos užuominų, iš jos išvaizdos ir elgesio? Aišku. Po tų Jiržio žodžių viskas jai atsiskleidė.

– Jie tikrai tiki esą kraujo giminės su Jėzumi. Ir tarpusavyje susiję giminyste. Jie tiki esą šeima ne tik dvasiniu, bet ir biologiniu požiūriu.

Taigi, be abejo. Ir šitai atitinka žinomą vaizdą.

– Tiesa, – tęsė Jiržis, – pastaraisiais mėnesiais nemažai tyrinėjau jų genealogiją ir kai kurie giminystės ryšiai man pasirodė labai silpni. Aš kalbu ne apie kraujo giminystę su Jėzumi, – tai, aišku, visiška nesąmonė, – bet apie šitų sektantų tarpusavio giminystės ryšius.

– O Baltosios šeimos reikalus tu nagrinėjai dėl kokios ypatingos priežasties? – išdrįso paklausti Snieguolė.

Jiržis mąsliai primerkė akis, vėl sverdamas žodžius.

– Man buvo leista suprasti, kad sekta turi pavojingų ketinimų ir gali įgyvendinti juos labai greitai. Kol kas nežinau, kokie tie ketinimai. Mėginau tai aiškintis. O Jaras žadėjo duoti anoniminį vaizdo interviu. Todėl man sunku patikėti, kad jis žuvo per nelaimingą atsitikimą. Juolab kad sektoje ir anksčiau būta keistų mirčių. Jauno žmogaus širdis neišlaikė. Visiškai blaivas žmogus naktį įkrito į upę. Automobilis išvažiavo į priešingą kelio pusę ir susidūrė su vilkiku. Vyras susverdėjęs nuvirto po metro traukiniu. Nelaimingi atsitikimai. Avarijos. Tyrimai, kuriuos policija nutraukė, nes niekas nepaaiškėjo.

Kavinės šurmulys nesiliovė, kai abu akimirką nutilo. Lalėjimas sklido iš kito – laisvesnio, šviesesnio pasaulio. Snieguolė su Jiržiu sėdėjo juodame, niūrių vaizdų kupiname burbule.

– Daugelis jų bijo, Snieguole, – pabrėžė Jiržis, stebėtinai teisingai ištardamas jos vardą. – Daugelis jų tikrai bijo.

Snieguolė linktelėjo ir atsakė, kad jos pažįstama mergina taip pat bijo. Ji pažadėjo pasikalbėti su Lenka išsamiau. Jiržis pasakė viliąsis, kad po to jiedu susitiks ir pasikeis informacija. Snieguolė sutiko.

Dabar ji stovėjo prie Jiržio namų laukujų durų ir svarstė, ar protingai pasielgė čia ateidama. Bet Jiržis telefonu pasakė, jog Snieguolė gali nakvoti pas jį kad ir visas likusias kelionės dienas. Tik kad ji paprastai nenakvodavo nepažįstamų vyrų namuose.

Nepasitikėk niekuo. Juk toks yra jos principas. Per pastaruosius metus ji gana dažnai ignoruodavo savo principus ir nebuvo tikra, kad teisingai daro.

Uždėjusi pirštą ant mygtuko su Hašeko pavarde, Snieguolė spaudė ilgai ir ryžtingai.

O dabar ji glaudžiau užsitraukė apklotą, mėgindama nuslopinti galvoje skambančią Anos Pū dainą apie degantį vėją. Nesisekė. Ji gulėjo ant plono čiužinio Jiržio virtuvėje ant grindų. Jautė, kad užmigti bus nelengva.

Jiržis primygtinai siūlė Snieguolei miegoti lovoje, pats būtų atsigulęs ant čiužinio, bet Snieguolė nesutiko.

– Galim abu miegoti lovoje, – mestelėjo vyras, dėdamas delną jai ant strėnų.

Snieguolė sustingo, jau ketino spirt kaip reikiant jam į tarpkojį, čiupti savo daiktus ir bėgti lauk į Prahos nak-

tį. Jiržis pajuto, kad ji įsitempė, greitai atitraukė ranką ir nusijuokė.

– Ėė! Aš pajuokavau. Juk mes net nepažįstami ir tu, tiesą sakant, dar visai vaikas. Nusiramink. Aš ne iš tokių.

Snieguolė atsigręžusi pažvelgė Jiržiui tiesiai į akis. Atrodė, kad tai jis pasakė nuoširdžiai. Ir mažumėlę sutrikęs. Snieguolė suprato, kad Jiržis gali būti – ir veikiausiai yra – mergišius, bet ne prievartautojas. O Snieguolę jis laiko vaikeliu.

Ligi vėlyvos nakties jie kalbėjosi apie vyrą, įsiveržusį į Snieguolės kambarį svečių namuose. Jiržis buvo įsitikinęs, kad tai Baltosios šeimos siųstas žudikas.

– Jie nori atsikratyti tavęs, – tarė jis. – Bus geriau, jei laikysimės drauge iki kelionės pabaigos. Tau gali grėsti pavojus. Tiesą sakant, tavo gyvybei jau gresia pavojus.

Tada jie abu plačiai nusižiovavo, pasižiūrėjo vienas į kitą ir pratrūko juoku. Tikrai absurdiška. Jie kalbasi apie pavojų gyvybei, o žiovauja, lyg šnekėtųsi apie tokį nykų dalyką, kaip vakarykščiai rytinės avižinės košės likučiai. Buvo jau labai vėlu. Prabėgusi diena abiem buvo sunki. Jie nusprendė pratęsti pokalbį iš ryto, pailsėjusiomis galvomis. Snieguolei atrodė, kad ji vidury sakinio užmigs prie Jiržio virtuvės stalo ir nepabus net tada, kai galva bumbtelės į stalviršį.

Jiržis paklojo Snieguolei guolį, kol ši prausėsi ir valėsi dantis. Ji sutramdė norą kyštelėti nosį į Jiržio spinteles

vonioje. Užtektinai sutrikdė jo gyvenimą vien savo atsiradimu. Nereikėtų šnipinėti.

Pagaliau padėjusi galvą ant pagalvės, Snieguolė manė, kad iš karto įmigs. Klydo.

Kai Jiržis pajuokavo siūlydamas miegoti vienoje lovoje, Snieguolė pagalvojo, kad galbūt daugiau nieko ji negalės įsimylėti, jei nesiliauja karštai mylėjusi Liepsnos. Nes ji tikrai mylėjo. Todėl neatlėgo ilgesys. Todėl liūdesys neatleido gniaužtų. Ar ji kada nors pajėgs flirtuoti su kitu žmogum? Ar ji įsivaizduoja galėsianti pasitikėti, prisileisti kitą artyn, pagaliau – prie kūno?

Šito Snieguolė nenumanė.

Tą žvaigždėtą rugpjūčio naktį, kai viskas dar buvo gerai, jos sėdėjo ant Tamelos turgaus medinių prekystalių. Snieguolė pirštu švelniai braukė žvaigždyną ant Liepsnos sprando, ieškodama tokio paties danguje. Kai surado, ją staiga perėmė ramybė, pasitikėjimas ir džiaugsmas.

– Aš myliu tave, – pasakė ji.

Tuos žodžius ištarė lengvai, nuoširdžiai. Visiškai lengvai, nors jų prasmė buvo svaresnė už visų kada nors sakytų.

– Aš tave irgi, – taip pat nuoširdžiai atsakė Liepsna.

Dangus virš jų buvo juodas, sėte nusėtas žvaigždžių. Tą akimirką visos švietė tiktai joms.

BIRŽELIO 19-OJI, SEKMADIENIS

16

Gyvenime Snieguolė buvo susidūrusi su daugybe keistų žodžių, bet žodis „funikulierius“ tikrai buvo vienas iš juokingiausių. Funikulierius. Funikulierius. Funikulierius. Snieguolei norėjosi kartoti tą žodį traukinuko bildėjimo ritmu. Keltuvas tikrai ne taip žaviai skambėjo, nors šiuo žodžiu buvo vadinama ta pati transporto priemonė. Tai buvo geležinkelis su tvirto lyno traukle, naudojamas stačiuose šlaituose. Snieguolė paspėliojo, ar nevertėtų savom kojom užkopti į Petrino kalvą, bet, iš ryto paklaususi Jiržio, išgirdo, kad vertėtų bent kartą užsikelti funikulieriumi, jei jau pasitaikė proga. Juolab kad dėl kažkokios nesuvokiamos priežasties turistams traukinuke dar netaikomos lupikiškos kainos, o kelionė kainuoja tiek pat, kiek paprastas viešojo transporto bilietėlis.

Iš ryto Snieguolė su Jiržiu susitarė štai ką: Jiržis tęs savo tyrimus, o Snieguolė mėgins išklausinėti Lenką ir išsiaiškinti, kokių planų turi sekta. Po pietų jie vėl susitiks pas Jiržį ir pasikeis informacija. Jiržis buvo tvirtai įsitikinęs, kad Snieguolei saugu gyventi tik pas jį. Ši sutiko.

Funikulieriui pamažu, tolygiai kylant vis aukščiau Snieguolė žvalgėsi į žalias kalvos atšlaites. Akys gėrėjosi kraštovaizdžio iškilumais, visai kitokiais nei namuose, Suomijoje. Slėniai, kalvos, atšlaitės, laiptai ir namų stogai. Žvelgiant į tą peizažo įvairovę širdis imdavo tvaksėt greičiau. Didžiuma keleivių taip pat buvo turistai, sykiais jie pašokdavo ant kojų, šūkčiojo rodydami kokią nors kraštovaizdžio detalę. Keletas vietinių keltuve kiurksojo taip pat surūgę, kaip suomiai lapkritį autobuse. Snieguolė jau buvo pastebėjusi, kad Prahos gyventojai anaiptol nėra šnekūs nei triukšmingi juokų maišeliai. Jai tai patiko. Jeigu kasininkė parduotuvėje nesišypso, ji irgi neprivalo prievarta spausti vypsnio.

Reikalai – viena, o šypsenos – kita.

Dar nebuvo nė dešimtos, bet temperatūros stulpelis jau buvo perkopęs karščio ribą. Vis dėlto atšlaitėje dvelkė malonus vėjelis, pūsčiojo pro atvirus funikulieriaus langus. Snieguolei valandėlę atrodė, kad dabar ji daro būtent tai, ko atkeliavo į Prahą. Ji dabar tik vieniša turistė, kurios čia niekas nepažįsta ir kuri čia nieko nepažįsta. Nurimusia širdimi, vien su savom mintim. Ji nenorėjo prisiminti, kad važiuoja susitikti su Lenka.

Ant suolo priešais ją sėdėjo vyras su dviem mažom mergaitėm. Mergaitės buvo maždaug trejų ir penkerių metų, veikiausiai sesutės. Abi su kasytėm. Mažosios kasytės buvo susuktos į du juokingus riestainius prie ausų, vyresnėlės apsuktos apie galvą vainiku. Kaip Lenkos. Sėdint mažosios kairės kojos kelis glaudėsi prie vyresniosios dešiniojo. Mažajai ant kelio buvo užlipintas *Hello Kitty* pleistras.

Snieguolė staiga prisiminė, kaip švelnios ir šiek tiek nerangios, bet malonios rankos prispaudė jai prie kelio pleistrą su Peliuko Mikio paveikslėliu.

Ir balsą, kuris sušnibždėjo:

– Vyresnioji sesutė papūs popą.

Ir staigų pūstelėjimą, kad net pora seilių lašelių užtiško ant kelio. Snieguolė juokėsi.

To, ką ji prisiminė, negalėjo būti. Aišku, kas nors galėjo užlipinti jai pleistrą. Kokia mažumėlę vyresnė draugė ar pusseserė. Tik ne vyresnė sesuo. Juk Snieguolė su Lenka ligi šiol nebuvo susitikusios. Tikriausiai pamačius tas mergaites atgijo koks nors užmirštas vaikystės nutikimas ir į mintis įsivėlė detalių, neatitinkančių tikrovės. Šitaip veikia žmogaus protas. Kaip tik dėl to galima manipuliuoti žmonių prisiminimais, kurių šie atmintyje neturi. Kai kurie prisimena smurtą ir išnaudojimą vaikystėje, nors nieko panašaus nebuvo nutikę.

Ir dar nemalonesnis vaizdas skverbėsi į galvą. Košmaras, kurio Snieguolė nenorėjo prisiminti. Kai, mėginant

užklijuoti pleistrą, kraujas plūsta taip, kad pleistras iš karto permirksta ir pasidaro raudonas. Kraujo buvo per daug. Snieguolei norisi verkti. Ji nesupranta. Kodėl popa neužgijo uždėjus pleistrą?

Funikulierius subildėjo, nusileidęs nuo kalvos į vietą. Vagonėlis trūktelėjo ir nereikalingi, keisti vaizdai išsilakstė. Vis dėlto jie sužadino prisiminimą, kuris buvo toks ryškus, kad negalėjo būti išgalvotas.

Mamos ir tėčio siluetai švylavo kažkur aukščiau – tikriausiai virš lovos. Ji pati gulėjo lovoje – sunki, kaip suspaustas į rutulį dramblys. Ji prisiminė, kad šitaip pagalvojo. Sunkus rutulys, nematantis savo apribų. Mamos ir tėčio veidai nupilkę, pavargę, nusiminę. „Tavo vyresnioji sesuo...“ – pasakė jie.

Pasakė po vieną, paskui – abu kartu. Kažkodėl ištarė tiktai tuos tris žodžius.

Žmonės grūdosi pro šalį iš vagono. Ir Snieguolė pajudino kojas, nors jas stingdė prisiminimų sunkumas. Aplinkybės, kurias prisiminė, neišgalvotos, staiga visiškai aiškiai ir ryškiai suvokė ji.

Ji turėjo vyresnę seserį.

Ant popieriaus nupieštas giminės medis atrodė lyg per smarkiai apgenėtas pjūklu.

– Ar tu tikrai daugiau nieko nežinai? – paklausė Snieguolė.

Lenka papurtė galvą.

Genealoginiame medyje ji matė Lenką, jos mamą Haną Havlovą, mamos tėvus – Mariją Havlovą ir Francą Havelą, Franco brolį Klausą Havelą ir jo sūnų Adamą Havelą.

– Vadinasi, Adamas jūsų šeimoje – vyresnysis? – pasitikslino Snieguolė.

Ji vengė žodžių „jūsų sekta“, spėjo, kad juos ištarus Lenka pasidarys atsargesnė.

– Adamas... – Lenka kiek pamąstė. – Adamas yra tėvas. Mes visi jį vadiname tėvu – net jo tėvai, nes jis rūpinasi mumis kaip tėvas. Ypač man jis – kaip tėvas, kurio niekada neturėjau.

– Kiek jam metų?

– Gerai nežinau. Manau, šešiasdešimt. Kodėl klausi? – nusistebėjo Lenka.

Snieguolė neatsakė, tik gūžtelėjo pečiais. Jai norėjosi daugiau išklausinėti Lenką apie Adamą, bet iš Lenkos trūksmingų judesių ir griežto balso suprato, jog pokalbis jau pasiekė tokią ribą, kai mergina kiekvieną akimirką gali jį nutraukti.

Jos sėdėjo ant Petrino kalvos ir stebėjo pro šalį einančius būrius turistų, kurie gėrėjosi kalvos viršūnėje stovinčiu geležiniu bokštu. Jis priminė garsesnio Eifelio bokšto pusbrolį, bet buvo gerokai mažesnis ir kažkodėl mielesnis.

Snieguolė tarpais pažvelgdavo į plonus Lenkos pirštus. Ar tie pirštai kada nors spaudė jai ant kelio pleistrą?

O gal jos buvo susitikusios, tiktai Lenka šito neprisimena? O gal Lenka melavo, kad Snieguolę matė tiktai nuotraukoje? Bet kodėl? Kvaila tai meluoti.

Snieguolė pagalvojo: štai dabar jiedvi sėdi taip arti, kad kojos gali susiliesti, bet jas skiria paslapčių mūras. Snieguolė nieko nesakė Lenkai apie Jiržį nei apie jai pasekomis pasiųstą žudiką, nei apie tai, ką pasakojo Jiržis. Manė, kad ir Lenka kai ką nuo jos slepia.

Gyveno kartą mergaitė, kuri turėjo paslaptį.

Gyveno kartą dvi mergaitės, kurios turėjo paslapčių ir viena kitai jų nepasakojo.

Iš vienos paslapčių šeimos ir giminės. Snieguolė vos susilaikė nenusišaipiusi balsu.

– Vadinasi, tavo mama niekuomet nepasakojo apie Adamą? – paklausė Snieguolė.

– Ne. Juk jau sakiau. Nepažinojau jokių giminių. Mamos tėvai buvo mirę, kai gimiau. Net nenumaniau, kad mano senelis turėjo brolį, ką jau kalbėti apie to brolio sūnų. Nesuprantu, kodėl mama niekada apie juos neužsiminė. Juk, šiaip ar taip, gyveno su jais.

Snieguolė krūptelėjo.

– Tavo mama gyveno su šeima?

– Taip. Bet vėliau ją paliko. Šitai galėčiau paaiškinti tik tuo, kad tamsa įsigavo į jos širdį. Antraip kodėl paliko tokius gerus žmones?

Lenka išplėtusi akis žiūrėjo į Snieguolę, lyg ši galėtų atsakyti, kodėl. Snieguolę nupurtė šaltis. Jeigu Lenkos

mama išėjo iš sektos ir nutraukė su sektantais visus ryšius, vadinasi, buvo rimta priežastis. O paskui, kai moteris išėjo anapilin, šie nusiraškė jos dukterį kaip sunokusį obuolį.

– Kažkada klausiau apie tai ir Adamo, bet jis atsakė tik tiek, kad kas buvo – pražuvo ir kad turėčiau užmiršti mamą. Jis teisus. Mama – mano ankstesniojo gyvenimo dalis. Svarbiausia ne tai, kas praėjo, o kas bus.

Lenka atgręžė veidą į saulę, užmerkė akis ir nusišypsojo. Jos veidas vėl keistai nušvito ir Snieguolė pasijuto nejaukiai. Ji pasijuto visiškai atsieta nuo Lenkos vidinio švytėjimo.

– Ar ateityje reikėtų laukti ko nors ypatinga? – atsargiai paklausė Snieguolė. – Gal netgi artimiausioje ateityje?

Lenka atmerkė akis ir įdėmiai pažvelgė į Snieguolę.

– Tiesą žino tik tie, kurie priklauso šeimai ir kurie tiki. Tu dar netiki. Netiki tuo, kad esi mano sesuo, o ir šiaip netiki.

Snieguolė pasvarstė vieną sekundę. Pamąstė antrą. Per trečią apmetė mintimis ankstesnį sprendimą. Pagalvojo, kad dar Lenkai nepasakė, – nepasakė tiesiai, bet jau atrodo, kad ši gali kiekvieną akimirką atsistoti ir išeit iš jos gyvenimo neatsigręždama. Snieguolė negali šito leisti. Pernelyg dažnai jai dabar tai nutinka.

Lenkos balsas buvo tartum vieno ledo, nors saulė tvieskė kaitriai.

– Gal bus geriau, jeigu daugiau nesimatysim. Tu greitai sugrįši pas mamą. Ir pas tėtį – savo tėtį. Kvaila buvau manydama, kad jis gali būti ir mano tėtis. Juk aš jau turiu gerą tėtį – Adamą. Aš jau viską turiu. Man daugiau nieko nereikia.

Ne, ne, ne, ne. Tas dviejų raidžių žodis aidėjo Snieguolei galvoje jos pačios balsu šaukiamas. Šitaip negali būti. Neturėtų būti. Dar sykį – ne. Ji negali leisti svarbiausiems žmonėms dingt iš jos gyvenimo, išsprūsti iš jos glėbio.

Snieguolė padarė tai, kas jai buvo visai nebūdinga. Suėmė Lenkai ranką ir suspaudė delnais. Pažvelgė tiesiai į akis. Tolybė, šaltis akimirksniu ištirpo.

– Aš tikiu, kad tu mano sesuo.

Snieguolė stebėjo Lenką tą minutę, kai žodžiai grimzdo jai į sąmonę. Lenkos ranka pradėjo drebėti. Į akis plūstelėjo ašaros. Ir Snieguolė porą kartų nurijo gumulą, atsiradusį gerklėje. Atrodė, kad nuo krūtinės nusirito kažkoks juodas sunkulys. Pagaliau. Ji žino atsakymą. Tiesą. Jau žino.

Pro šalį klegėjo turistai, bet merginos jų net nepastebėjo. Karštyje nuo prakaito abiem prie sprando susigarbanojo drėgni plaukai, bet joms nebuvo karšta. Jos dviese tarsi kupole laikėsi savoje realybėje, egzistuojančioje tiktai joms.

Lenka tvirtai apkabino Snieguolę. Ir Snieguolė ją stipriai apglėbė rankomis. Jautė Lenkos ašaras ant peties, kur jos mišo su tokiu pat sūriu jos prakaitu. Snieguolę

apėmė baugus laimės jausmas, panašų paskutinįkart patyrė su Liepsna.

Atvažiuoti į Prahą ir surasti seserį. Tai atrodė kaip stebuklas. Kaip dovana. Snieguolė turėjo ją priimti, nes antrą kartą tokios dovanos jai tikrai niekas nepasiūlys.

Kai Lenka atsitraukė, Snieguolė susivokė švelniai ir nuoširdžiai delno šonu šluostanti jai ašaras. Vėl apėmė keistas jausmas, kad ji tai dariusi anksčiau, nors šito negalėjo būti. Gal artimumo jausmą kėlė tie patys genai, gyslomis tekantis tas pats kraujas. Snieguolė šitokiais dalykais niekad netikėjo, bet gal jau laikas keisti įsitikinimus. Juk tiek daug visko įvyko. Tokių didelių pasikeitimų.

– Noriu, kad susitiktum su šeima, – pasakė Lenka.

Šito norėjo ir Snieguolė. Ne dėl tos šeimos, bet dėl Lenkos, norėjo įsitikinti, kad jai ten saugu. O jeigu nesaugu, jeigu ta šeima pavojinga, ji galėtų išgelbėti savo seserį.

Ji turi seserį, kurią nori išgelbėti. Snieguolei tai atrodė nepaprastai puiki mintis.

– Bet ar jie sutiks mane priimti? – paklausė ji.

– Kur jie dėsis, – atsakė Lenka ir nusišypsojo.

Snieguolė dar nė karto nebuvo mačiusi jos šypsant taip plačiai, linksmai ir laisvai.

Gyveno kartą moteris, kuri turėjo paslaptį.

Paslaptys turi svarbią savybę – papasakotos svetimiems jos nustoja būti paslaptimis. Paslaptis yra šventas dalykas. Paslapties nevalia teršti dalijantis ja su tuo, kuris jos nesupranta.

Moteris tai pasakė. Ji įsivaizdavo norinti gyventi be šeimos. Ji pabėgo. Nuslėpė nuo šeimos savo naująjį vardą ir adresą. Nuslėpė vaiką. Negeros buvo tos paslaptys. Nuodėmingos. O nuodėmingos paslaptys visada – anksčiau ar vėliau – išaiškėja.

Todėl šaltas upės vanduo priėmė moterį savo glėbin. Ėmė traukti ją arčiau dugno. Sūpavo ją lyg godus meilužis. Bučiavo lūpas, pražiodė burną. Užliejo burną ir šnerves, įsiskverbė į plaučius, išstumdamas orą. Vanduo troško vienas ją turėti, troško pasiimti į savo vėsią karalystę, kurioje tylus dainingas balsas seka niūrias pasakas.

Moteris vandenyje atsidūrė ne savo valia ir ne atsitiktinai. Ją ten įstūmė. Nusidėjėliai neišsilaikydavo vandens paviršiuje, jie nuskęsdavo.

Ir negeros paslaptys nuskęsdavo sykiu su jais.

17

Baltoje lėkštėje gulėjo dvi virtos bulvės, dvi virtos morkos, gabalėlis mėsos ir riekė juodos duonos be užtepo. Neatrodė, kad patiekalas gardintas kokiais nors prieskoniais, žolelėm, ir apskritai – kad būtų stengtasi paruošti skanų ir akiai patrauklų valgį. Jis visai neatitiko Snieguolės sekmadieninių pietų sampratos.

Stalas buvo padengtas pirmojo aukšto didžiojoje svetainėje, šalia virtuvės. Snieguolei su Lenka iš karto buvo nurodyta sėstis prie stalo, bet Snieguolė spėjo pastebėti, kad pirmajame aukšte įrengti dar trys erdvūs kambariai. Į viršų vedė mediniai laiptai, kurie iš pažiūros atrodė gana netvirti. Aiškų aiškiausia, kad miegamieji kambariai įrengti viršutiniame aukšte. Snieguolė tikėjosi, kad galės atidžiau pasidairyti, bet bent jau iš karto niekas jai tos apžiūros nesurengė.

– Pietūs nelauks, – sušnibždėjo jai Lenka.

Snieguolė nužvelgė visus sėdinčius už ilgo stalo. Jų buvo apie dvidešimt. Vyriausi atrodė kokių aštuoniasdešimties, jauniausi – keleriais metais už Snieguolę vyresni. Lenka tikrai galėjo būti jauniausia. Visi nulenkė galvas maldai, kurią gale stalo sėdintis Adamas Havelas kalbėjo čekiškai. Malda buvo ilga, Snieguolė nesuprato nė žodžio. Naudodamasi proga ji apžiūrinėjo sektantus, vilkinčius baltais, kiek nudėvėtais lininiais drabužiais. Visi buvo liekni – netgi liesi, ir tai, tiesa, nestebino, matant šventiškiausius jų savaitės pietus. Jie neturėjo jokių tipiškų bruožų, kitaip tariant, nebuvo panašūs į tikrus giminaičius. Bet visų veidai buvo vienodai ramūs ir sykiu mažumėlę apatiški. Jie meldėsi susikaupę ir užmerkę akis.

Viskas namuose atrodė kiek nuskurę, nudėvėta. Seni sienų apmušalai vietomis suplyšę, daug kur nublukę. Lentinių grindų dažai nusilaupę. Langų stiklai blausūs, nešvarūs. Keli namuose stovintys baldai taip pat remontuotini. Sienų nepuošė jokie paveikslai, kambariuose nebuvo puošmenų nei kitokių, iš esmės žiūrint, nepraktiškų smulkmenų, kuriančių namuose jaukumą. Joks daiktas neliudijo, kad namas gyvenamas. Atrodė, kad jie užėjo į apleistą aptriušusį pastatą. Papietauti apleistame name.

Adamas Havelas buvo barzdotas, kupliai sužėlusiais antakiais vyras, kurį geriausiai apibūdino žodis „pilkas“. Pražilę plaukai ir barzda atrodė pilki, oda taip pat pilkšvoka. Tiksliai nustatyti amžių buvo sunku, bet Lenka spėjo,

kad jam maždaug šešiasdešimt. Žiūrėdama į jį, Snieguolė negalėjo nusikratyti keisto jausmo, kad tas jo pilkumas tėra apsimestinis abejingumas. Nuo jo dvelkė stipria valia ir grėsme, kurią liudijo jo ryžtingas elgesys. Jis taip pat buvo lieknas, bet rankų raumenys aiškiai matėsi. Maldai sudėtos vyro rankos rodės tokios stiprios, kad galėtų pasmaugti žmogų.

Staiga vidury maldos Adamas Havelas pakėlė pilkas akis ir įsmeigė į Snieguolę. Ši greitai nudelbė žvilgsnį, įsistebeilydama sau į skreitą. Nevertėjo skatinti sektos vadovo įtarumo.

Tiesiog stebuklas, kad ją apskritai įsileido į vidų. Prie vartų jas su Lenka pasitiko ta pati moteris, kuri praėjusį kartą neįleido Snieguolės. Lenka ir vėl su ja piktai ginčijosi čekiškai, ir Snieguolė pagalvojo vėl atvažiavusi tuščiai. Tada į kiemą išėjo Adamas Havelas, įdėmiai pasižiūrėjo į Snieguolę, persimetė keliais žodžiais su Lenka, ir štai – vartai atsidarė.

– Ką tu jam pasakei? – pašnibždom paklausė Snieguolė Lenkos.

Lenka gūžtelėjo pečiais.

– Pasakiau tik tiek, kad tu mano sesuo ir kad nori drauge su mumis papietauti. Adamui ta mintis patiko.

Žvelgiant į tiesią ir ryžtingą priešais žengiančio vyro nugarą, Snieguolei dingtelėjo, kad jo reikėtų pasisaugoti.

Galų gale malda pasibaigė ir Adamas davė ženklą valgyti. Šiaip jau prie stalo vyravo visiška tyla, buvo girdėti

tik peilių ir šakučių skimbčiojimas į lėkštes. Prie valgio buvo patiekta vėsaus vandens. Snieguolė atsipjovė gabalėlį bulvės, paskui gabalėlį mėsos ir įsidėjo į burną. Ir bulvės, ir mėsa buvo be druskos.

Adamas tikriausiai pastebėjo Snieguolės veido išraišką, nes staiga angliškai paaiškino:

– Turbūt stebiesi, kad mūsų valgis toks asketiškas. Beje, kaip ir mūsų gyvenimo būdas. Mes tikime viską, kas švaru, tikra ir kuo paprasčiausia. Juo mažiau žmogus patiria nereikalingų stimulų, tuo labiau priartėja prie Dievo. Todėl mes neturime televizoriaus, telefono, jokių elektroninių įrenginių nei knygų. Negardiname prieskoniais patiekalų. Kartais deginame smilkalus, bet ir tai laikome uoslės apvalymu. Tikime, kad žmogaus dvasia geriausiai priima šventumą, kai yra švari ir balta kaip sniegas.

Snieguolė žiūrėjo į sektantus, kurie, Adamui kalbant, linkčiojo galvas. Jie neatrodė nelaimingi nei pažeminti. Tiktai ramūs ir vieningi. Jie tikrai tikėjo turį tai, ko niekas neturi. Trumpą akimirką Snieguolę suėmė pavydas.

Sektantai pradėjo tyliai šnekėtis tarpusavyje.

– Apie ką jie kalba? – paklausė Snieguolė Lenkos.

– Prisimename dienos įvykius. Tie, kurie dirba, pasakoja, ką dirbo, kiti apie tai, ką veikė namuose.

Čekiškos šnekos tekėjo ramiai. Snieguolė stebėjo žmonių veidus. Tie veidai jai nieko neatskleidė. Nė vienas nesišypsojo, nė vienas neatrodė piktas. Ar sektos šventu-

mo samprata aprėpė ir nuostatą nerodyti jausmų? O gal nuostatą, kad jausmai iš tiesų neegzistuoja?

Tikriausiai pasipasakoję kasdienes naujienas, valgį prie stalo visi pabaigė tyloje. Niekas Snieguolės nieko neklausė, niekas tarytum nepastebėjo jos. Vyravo mieguista, kupina nuovargio ir sykiu dirgli atmosfera. Snieguolė tarpais žvilgtelėdavo į Lenką, bet ši atkakliai stebeilijo į savo lėkštę.

Kai visi pavalgė, Adamas kažką pasakė čekiškai ir sėdintieji prie stalo susiėmė už rankų. Snieguolei už kairės rankos paėmė senas, jau mažumėlę kretantis žmogelis, už dešinės – Lenka.

– Kas čia bus? – šnipštelėjo Snieguolė Lenkai.

– Nuodėmių ratas, – atsakė Lenka. – Visi išpažįsta šios savaitės nuodėmes.

Snieguolė nespėjo nieko atsakyti, nes pasipylė pirmieji nuodėmių išpažinimai. Malda prieš valgį truko ilgai, bet nuodėmių ratas buvo lyg ištempta amžinybė. Snieguolė nesuvokė, kaip, sprendžiant iš išpažinimų trukmės, tie švarūs ir asketiški žmonės per savaitę sugebėjo pridaryti šitiek nuodėmių. Po kiekvieno išpažinimo visi susikibę iškeldavo rankas ir nuleisdavo. Matyt, tai buvo kaip nors susiję su nuodėmių atleidimu.

Galų gale atėjo Snieguolės eilė. Ji mandagiai nusišypsojo, papurtė galvą, norėdama perleisti eilę kitam. Bet nepavyko.

– Visi privalo išpažinti nuodėmes, – švelniai pasakė Adamas ir pažvelgė Snieguolei tiesiai į akis.

Jai dingtelėjo, kad vyras neįprastai gerai kalba angliškai. Tiesą sakant, jis kalbėjo be jokio čekiško akcento.

– Nemanau, kad padariau kokią nuodėmę, – atsakė Snieguolė.

– Visi padaro nuodėmių. Kasdien.

Adamo balse švelnumo nebuvo girdėti.

– Jei ir padariau, tai mano asmeninis reikalas. Nenoriu juo dalintis su kitais.

Jaunas, dailaus veido vyras kažką pasakė. Adamas atsisukęs pasižiūrėjo į Snieguolę ir išvertė jo žodžius:

– Mes čia neturime asmeninių reikalų. Dalinamės viskuo.

Nuotaika prie stalo staiga pasidarė grėsminga. Visų akys krypo į Snieguolę. Lenka irgi žiūrėjo į ją, tiesa, prašomu žvilgsniu ir drąsinamai spustelėjo ranką.

Prakaitas išmušė Snieguolei sprandą. Jai tai visai nepatiko. Ji panoro išeiti. Tuojau pat.

– Dėkui už pietus, bet aš jau turiu eiti, – tarė ji ir pamėgino atsistoti.

Bet šalia sėdintis senukas stebėtinai stipriai suėmė ir trūktelėjo, vėl pasodindamas. Tada Adamas atsistojo ir keliais žingsniais prišoko prie Snieguolės. Uždėjo ant peties sunkią ir slegiančią ranką.

– Jeigu nenori išpažinti nuodėmių čia, išpažinsi nuodėmių būdelėje, – tarė ramiu balsu.

– Kur? – paklausė Snieguolė ir žvilgtelėjo į Lenką, bet ši tiktai papurtė galvą.

– Būdelė skirta tiems, kurie nori geriau apmąstyti padarytas nuodėmes, – pasakė Adamas.

Snieguolei nepatiko vyro švelnus balso tonas. Ji pašoko, bet daugybė rankų kaip pagal įsakymą sulaikė ją.

– Nereikia į būdelę! – sušuko Lenka.

Snieguolė dar spėjo pamatyti ašarotas Lenkos akis, bet paskui už rankų ir kojų buvo išnešta iš valgomojo, nors priešinosi nepaprastai įtempusi jėgas. Lenkos akys tarytum maldavo atleisti.

Adamas Havelas atsivertė išmaniajame telefone nuotrauką, nors jau suprato, kad neapsiriko. Ta pati. Tie patys trumpai kirpti plaukai, atšiaurokas, net išdidus žvilgsnis. Tik nenumanė, kad ji taip smarkiai priešinsis. Prireikė kelių vyrų pagalbos, kad galų gale ją sutramdytų. Vos pamatęs prie vartų merginą, Adamas suvokė, kad tai ta, kurią reikia pašalinti. Jis pats šito, aišku, neketino imtis, nenorėjo be reikalo gąsdinti kitų. Todėl pasikvietė merginą ir ta įžengė į kilpą kaip avelė. Adamas numanė, kad anksčiau ar vėliau mergina parodys bjaurų charakterį ir rasis priežastis įkišti ją į nuodėmių būdelę.

Ar ji iš tikrųjų Lenkos sesuo? Tiesą sakant, Adamui tai nerūpi. Jis gavo aiškų nurodymą pašalinti merginą, o gavus tokį nurodymą apie giminystę neklausinėjama. Juolab kad Lenka visada buvo keistoka, gyveno veikiau vaiz-

diniuose nei tikrovėje. Adamui tai nė kiek netrukdė. Dėl to Lenka buvo lengviau valdoma negu jos motina, kuri, tapusi nėščia, paliko šeimą ir mėgino gyventi įprastą gyvenimą. Šeimai tas jos apsisprendimas netiko. Niekam nevalia šeimos palikti. Pavojinga, jei pašaliniai sužinos apie šeimos reikalus.

Surasti Lenkos mamą buvo nepaprastai sunku, nors ji gyveno tame pačiame mieste. Paieškos užtruko beveik penkiolika metų. Bet galų gale Adamui pavyko ją susekti, ir moteris turėjo sumokėti už savo nuodėmes. Nusiskandinti nusidėjėlei ypač tiko. Be to, tai buvo panašu į nelaimę, tas atvejis ir į statistiką buvo įtrauktas kaip nelaimingas atsitikimas.

Adamas sklaidė telefoną rūsyje, užsirakinęs duris. Visada taip darė. Draudimas naudotis elektroniniais įrenginiais jam, aišku, negaliojo, bet kitiems nebūtina šito žinoti. Jų tikėjimas turi būti kuo tvirtesnis ir švaresnis.

Adamas parašė žinutę, kad merginą reikia pasiimti iš kiemo gale stovinčios nedidelės akmeninės būdelės, kurios raktą paliksiąs prie galinių durų laiptų. Viską reikėtų inscenizuoti kaip pabėgimą, nes merginai dingus šeima be reikalo jaudinsis. Pažadėjo dar valandą užlaikyti šeimą maldos kambaryje, kitame namo gale. Adamas nusiuntė žinutę moteriai, kuri turėjo perduoti nurodymą samdomam žudikui. Taip buvo sutarta – geriau, jei įsakymus duoda tik vienas asmuo.

Adamas valandėlę pažaidė mintimi, kad kada nors nuodėmių rate jis išpažins tikrąsias savo piktadarystes. Ar jam tada palengvės? Kažin. Pirma, jis išvis netikėjo nuodėmės idėja. Antra, buvo tikras, kad jam palengvės tada, kai atliks užduotį ir bus toli nuo čia.

Pilkas skuduras, kuriuo buvo užrišta Snieguolės burna, kas minutę darėsi vis bjauresnis. Jo skonis buvo lygiai toks, kaip iš pažiūros atrodė: dulkinas, šleikštus, suduseęs, nešvarus. Šiurkščios, stipriai užveržtos virvės trynė kulkšnis ir riešus.

Nuodėmių būdelė atitiko pavadinimą. Tai buvo akmeninis, nė vieno kvadratinio metro ploto nesiekiantis statinys kiemo gale. Kėdės joje nebuvo. Tiktai krucifiksas ant sienos kabėjo, o šalia – Snieguolės kuprinė užkarta ant vinies, kaip tik tokiame aukštyje, kad Snieguolė surištomis rankomis nepasiektų. Palubėje švietė nedidelis langelis, pro kurį buvo galima gėrėtis žydru dangumi. Durys buvo užrakintos iš lauko.

Snieguolė jau kuris laikas mėgino atlaisvinti virves ir surasti kokį daiktą, kuriuo pazulinusi galėtų jas nutraukti. Beviltiška. Ji įsirėmė pakaušiu į sieną ir ėmė judinti galvą aukštyn žemyn, į kairę ir į dešinę. Tvirtai užrištas skuduras nuo burnos nė neslinktelėjo, nepasidavė nė per milimetrą. Snieguolė stengėsi nepaisyti skuduro skonio.

Ji įsitempė ir atsistojo, nors glaudžiai surištomis kulkšnimis tai padaryti buvo sunku. Šoktelėjo žiūrėdama, kiek gali pašokti. Vos kelias dešimtis centimetrų. Tai negelbėjo. Pašokusi trečią kartą prarado pusiausvyrą ir nukrito ant užpakalio. Stuburkauliu skaudžiai trenkėsi į akmenines grindis. Skausmo ašaros sušoko Snieguolei į akis.

Ji minutėlę pasėdėjo, kaupdama jėgas. Jau per daug jų tuščiai išeikvota. Paniką suvaldyti buvo sunku. Iš visokių bėdų ji išsigelbėjo – net iš šaldiklio išsiveržė, bet dabar atrodė, kad išsisukti nepavyks. Nepavyks pabėgti.

Snieguolė pakėlė akis į medinį krucifiksą. Jėzus žvelgė į ją didelėmis, liūdnomis akimis. Ko gera, dabar kaip niekada tinkamas metas pasimelsti. Snieguolė nesimeldė, nes nemanė, kad bus išgirsta.

Už mažojo langelio švytėjo graudžiai gražus dangus.

Snieguolė pajuto, kad prieš valandą suvalgytas prėskas valgis sukasi pilve ir veržiasi pro gerklę. Prisivertė nuryti, nors rydama dar smarkiau pajuto skuduro skonį. Apie vėmimą galvoti negalėjo, nes pykinimas būtų dar labiau sustiprėjęs. Reikėjo kaip nors sutramdyti mintis ir paniką.

Ji atsistojo. Nugara stipriai prisiplojo prie sienos, tada atsispyrė, kad pėdom galėtų trenkti į duris. Tvirtos durys nė nesujudėjo. Snieguolė tai pakartojo tris kartus. Nieko. Ji vėl atsisėdo ant grindų norėdama sukaupti jėgas ir pamąstyti.

O gal ji galėtų pakilti, atrėmusi nugarą į vieną sieną, o kojas – į kitą? Slinktų aukštyn po centimetrą, kol pasiek-

tų kuprinę ar net langą? Gal pavyktų jį išmušti ar pastūmus atidaryti?

Snieguolė nevardino sau to, ką galėtų padaryti, nes jau suprato, kad visos galimybės atsigręžė prieš ją. Nors tos galimybės jai niekad nepadėjo. Ji pabėgdavo, naudodamasi savo ištverme, kantrybe ir nenoru pasiduoti.

Ji nenorėjo net pagalvoti apie tai, ką rezga Adamas Havelas. Ir vis dėlto galvojo. Snieguolė juo visai netikėjo. Jeigu Jaro mirtis nebuvo atsitiktinė, – o Snieguolė tuo tvirtai tikėjo, – kodėl Adamas Havelas turėtų palikti ją gyvą. Ar Adamas pats ją pasmaugs? Ar atsiųs ką nors kitą? Užmuš nuodėmių būdelėje ar nuves ir papjaus kur nors kitur?

Mirtis nuodėmių būdelėje. Su šituo Snieguolė susitaikyti neketino.

Ji tvirtai prisiplojo nugara prie sienos, jausdama jos kietumą ir nenugalimumą. Siena dabar galėtų būti jos drauge, suteikti jai paramą. Snieguolė susikaupusi įrėmė surištas kojas į sieną priešais ir įtempė jėgas. Ji žinojo, kad lėtai kilti aukštyn bus labai sunkus ir varginamas darbas. Veikiausiai įstengs tai padaryti tiktai vieną sykį, todėl jai turi pavykti iš karto.

Ji įtempė jėgas. Laikėsi dabar ore tarp dviejų sienų. Stengėsi išlaikyti pusiausvyrą ir ramybės jausmą, traukė į plaučius orą pro nosį. Kraujas turėjo gauti daug deguonies.

Kojos po centimetrą slinko į viršų. Spausti ir remtis reikėjo tolygiai – tiek nugara į vieną sieną, tiek kojom – į

kitą. Kai kojos pakildavo tiek, kad svorio centras atsidurdavo per arti pečių ir sprando, Snieguolė nugara imdavo trūksmingai slinkti aukščiau. Tai daryti buvo tikrai sunkiau, nei judinti kojas.

Du centimetrai. Trys.

Snieguolė skausmingai lėtai kilo toliau.

Priplėkusio skuduro skonį jautė dar stipriau.

Dar keli centimetrai ir galva pasieks kuprinę. Ji pamėgintų stumtelėti ją nuo vinies. Kuprinėje turėjo peilį vaisiams pjaustyti, galėtų pamėginti nupjauti juo virves.

Kaip tik tada pasigirdo žingsniai kiemo takeliu, vedančiu į būdelę. Žingsniai nutilo prie būdelės durų. Snieguolė per smarkiai pajudino kojas, prarado pusiausvyrą ir žnektelėjo ant grindų.

Kai išgirdo spynoje pasisukant raktą, ją apėmė panika.

18

Geriausias ir patikimiausias samdomas žudikas pasikartojo gautus nurodymus.

Jis nueis į tą namą. Prie galinio įėjimo laiptų ras būdelės, kuri stovi kieme, raktą. Pasiims surištą, bejėgę merginą, būdelėje viską sujauks, kad atrodytų, jog mergina pati pabėgo.

Viskas aišku. Klaida ir nesėkmė neįmanoma.

Objektui kartą pavyko nuo jo pasprukti. Antrą kartą šitaip nenutiks.

Snieguolė stebėjo duris, kurios vėrėsi kankinamai lėtai. Ji stengėsi mąstyti blaiviau. Ar galėtų kaip nors suklaidinti tą, kuris ateina? Gal apsimesti apalpusia? Šitaip susikurtų galimybę veikti netikėtai. Nors galimybė nedidelė, turi ką nors pamėginti. Ji niekad nepasidavė be kovos ir dabar nepasiduos.

Snieguolė užsimerkė ir sudribo ant grindų.

Tas, kuris rakino duris, įžengė į vidų.

Uždėjo delną Snieguolei ant galvos, paglostė.

– Snieguole, – sušnibždėjo.

Snieguolė išsyk atmerkė akis. Lenka.

Lenka greitai atraišiojo virvių mazgus ir mitriai nusmaukė jai nuo burnos skudurą. Snieguolė turėjo minutę pakosėti, tada įtraukė pro burną gaivaus oro į plaučius. Oras buvo neapsakomai malonus.

– Turi bėgti iš čia. Tuojau pat. Laiko nedaug.

Lenka kalbėjo sujaudintu, baimės kupinu balsu.

Snieguolė čiupo nuo vinies kuprinę ir pasakė:

– Tiktai su tavim.

Lenka porą kartų pamirksėjo akimis. Atrodė, kad sekundę svarstė tokią galimybę. Paskui per petį žvilgtelėjo namo pusėn.

– Nėra kada ginčytis. Visi maldos kambaryje, bet nežinau, ar ilgai ten bus. Adamas leido man melstis savo kambary. Žinojau, kad atsarginį nuodėmių būdelės raktą jis laiko židinyje. Turiu nunešti jį atgal, kol niekas nepastebėjo, kad paėmiau.

– Bet tu įkliūsi. Adamas tave nubaus.

– Neįkliūsiu. Sujauksiu būdelę ir atrodys, kad pabėgai. Dabar jau eik. Bėk!

Lenka atrodė kupina nevilties. Jai drebėjo rankos ir kojos.

Ir Snieguolė jau nenustygo vietoje. Bet ją baugino mintis, kad turi palikti seserį pas tuos pamišėlius. Jeigu dabar pabėgs, ar dar kada nors pamatys Lenką?

– Tau čia pavojinga. Lenka, tu nežinai... Mes nežinome, koks Adamas iš tiesų, – pradėjo Snieguolė.

Lenka žengė žingsnį atatupsta. Ir iškart tarytum atitoko.

– Aš tikrai žinau. Jis man geras.

– Kodėl tu man padedi?

– Nes jis žiauriai elgiasi su tais, kurie nemato tiesos. Aš nenoriu, kad tu kentėtum.

Snieguolei norėjosi klykte klykti, išgirdus tokius paikus Lenkos žodžius. Bet Lenka vis labiau tolo nuo jos ir žodžiai jos nebepasiekė. Tarp jų stojo mūro siena.

– Bet jei tiesa... – vėl pradėjo Snieguolė.

– Ir pašaliečiai greitai suvoks tiesą ir tiesa degins jiems akis. Nenorėjau, kad būtum pašalinė, sesute, bet, atrodo, tavo širdis pernelyg uždara. Bėk!

Lenkos žodžiai kaip lediniai durklai kirto Snieguolei tiesiai į krūtinę. Jai norėjosi apkabinti Lenką, pasakyti, kad tikrai baiminasi dėl jai gresiančio pavojaus. Kad Lenka jai rūpi. Galėjo taip padaryti, bet nepadarė. Susilaikė iš drovumo ar baimės, o gal iš įpročio.

Nelakstyk niekam iš paskos. Niekada nemaldauk meilės, draugystės ir pasitikėjimo.

Tad Snieguolė greitosiomis tik palytėjo Lenkos ranką padėkodama, puolė prie tvoros kiemo gale ir, saugodama-

si geležinių smaigalių, perlipo per ją. Tik tada, kai nubėgo taip toli, kad sugrįždama būtų padariusi tikrą kvailystę, ji prakeikė savo kvailus principus. Per juos gali prarasti ryšį su seserim. Per juos ir seserį gali prarasti.

Snieguolė sustojo minutę atsikvėpti ir išsiėmė iš kuprinės popieriaus lapelį, ant kurio Lenka buvo nupiešusi nediduką savo giminės medį retomis šakomis.

Laikas pasikalbėti su mirusiaisiais, nes su gyvaisiais ji, matyt, nemoka šnekėtis.

Lenka prisidengė ranka galvą ir iš visų jėgų trenkė krucifiksu į langą. Stiklas sužvangėjo. Tai girdėti name, todėl Lenka turi tik kelias sekundes. Laimei, grupinės maldos kambarys anoje namo pusėje ir kiemo galo iš ten nematyti. Nuodėmių būdelės langas mažytis, išdaužta anga dar mažesnė, bet vis dėlto galima patikėti, kad Snieguolė pralindo pro ją. Virvės, kuriomis buvo surišta Snieguolė, gulėjo ant grindų ir Lenka numetė šalia jų krucifiksą. Jėzus žiūrėjo į ją nusivylęs.

Atleisk man mano kaltes, tyliai paprašė Lenka.

Ji rakino būdelę bumbsinčia širdimi ir tramdydama norą atsigręžt atgal. Tai tik atimtų brangų laiką. Rankos dirgliai drebėjo, bet Lenka duris užrakino. Paskui nubėgo į kitą namo galą ir tą pat akimirką išgirdo visus skubant prie galinių durų.

Lenka meldėsi, kad niekam nešautų į galvą pažiūrėti, ar ji savo kambaryje. Ji žinojo, kad tokio dalyko malda prašyti nevalia, bet dabar jai tai nerūpėjo.

Kiemo gale buvo girdėti piktas pokalbis. Lenka paprašė suteikti drebančioms kojoms jėgų ir kopėčiomis užlipo prie savo kambario lango. Atsargiai žvilgtelėjo vidun. Nieko. Durys uždarytos. Gerai. Ir svarbiausia, kad langas, kurį buvo atidariusi, praviras. Lenka prasibruko pro jį vidun ir tik tada pastebėjo ant plaštakos ilgą, raudonais lašais prasisunkusį brėžį nuo išdaužto stiklo šukės. Ji priglaudė lūpas prie jo, nuliežė kraują. Kraujo skonis pykino, bet dabar nevalia būti silpnai. Raudoni lašai vėl prasimušė. Lenka pakišo ranką po lovos apklotu, prispaudė prie apatinės paklodės. Jei kas nors paklaus, iš kur kraujas, pasakys, kad naktį netikėtai prasidėjo mėnesinės.

Kraujuoti kiek apstojo. Lenka atidarė duris ir metėsi laiptais žemyn.

Židinys. Ji turi suspėti nubėgti iki židinio. Atsarginio rakto reikia atsikratyti kuo greičiau, kol Adamas ar kas kitas nieko neįtaria.

Lenka greitai pasižiūrėjo pro svetainės langą į galinį kiemą. Jie vis dar ten. Adamas stovėjo atidaręs nuodėmių būdelės duris ir Lenka iš kalbos suprato visus stebintis, kad Snieguolei pavyko pabėgti. Lenka įkišo ranką į židinį, pirštais surado slaptąjį duburėlį ir padėjo į jį atsarginį raktą.

Kaip tik tada Adamas pašaukė Lenką. Ši puolė prie galinių durų jo pasitikti.

– Tavo vadinamoji sesuo prapuolė, – pasakė jis.

– Ką?

Lenka pasistengė ištarti tai su reikiama nuostaba, įniršiu ir baime. Adamas griežtai pasižiūrėjo jai į akis. Lenka tvirtai atrėmė jo žvilgsnį. Pirmą kartą gyvenime. Adamas suraukė kaktą, bet Lenka stengėsi atrodyti nuoširdi, niekuo dėta.

– Pasižiūrėk, jeigu netiki, – pasiūlė Adamas.

Kai jis nusisuko ir pirmas nuėjo į kiemo galą, Lenka įkišo ranką į kelnių kišenę. Kišenėje nebus matyti nei brėžio ant plaštakos, nei židinyje išsuodintų pirštų galų.

Sekdama paskui Adamą, Lenka vėl pagalvojo, kad meluoti iš tikrųjų stulbinamai lengva.

Skimbtelėjo mobilusis – atėjo nauja žinutė. Žudikas patikrino telefoną. Jis jau prie pat namo. Žinutė buvo nuo užsakovo.

„Gerai padirbėta."

Vyras suglumo. Juk jis dar neatliko užduoties. Nusikeikė supratęs, kad turės nusižeminti ir paskambinti. Jį graužė mintis, kad mergina nuo jo paspruko. Vėl.

19

Angelas sunkiai rėmė galvą rankomis. Didelis kairiojo sparno gabalas buvo nuskilęs, o iš akių atrodė, kad jis ištisus šimtmečius verkė didžiulėmis juodomis ašaromis. Angelas sargas skausmingai priekaištavo sau už tai, kad nesugebėjo nusaugoti globotinio. Gebenė vijosi jam apie kojas kaip pančiai. Nudaužtais sparnais jis jau nebepakils į dangų. Amžiams pasmerktas gyventi žemėje, verkti juodomis ašaromis, kentėti už nesėkmę.

Snieguolė žiūrėjo į sugniuždyto, liūdno angelo pavidalą. Ji jautėsi panašiai. Buvo taip pat apimta nevilties. Tokia pat netikusi. Ko ji, tiesą sakant, tikisi? Vinohrado kapinės – vienos didžiausių Prahoje. Adatos ieškojimas šieno kupetoje rodės kaip vaikų žaidimas, lyginant su šita paieška.

Lenka minėjo Snieguolei, kad jos seneliai palaidoti šiose kapinėse. Pati Lenka, esą, nelankė jų kapo. Pasak Adamo, neverta žiūrėti tų, kurie mirę, tik tų, kurie dar gyvi. Snieguolė tai suprato kaip sektos vadovo nenorą, kad kas nors imtųsi uoliau ieškoti giminystės šaknų. Todėl Snieguolė nusprendė nueiti pažiūrėti – gal antkapiai atskleis ką nors įtartina.

Jeigu ji rastų Adamo istorijoje kokią spragą, galbūt įkalbėtų Lenką palikti sektą. Jeigu ji sugebės įrodyti, kad Adamas melavo, galbūt Lenka nustos tikėti ir kitomis jo „tiesomis". Snieguolė žinojo, kad tai nerealu, bet tuo metu nieko kita nesugalvojo.

Ji turi ištraukti savo seserį iš sektos ir Adamo įtakos.

Nuo metro stoties centre iki kapinių Snieguolė nuėjo pėsčia ir jau suprato, kad padarė klaidą. Šįryt apsiavė sportbačius, bet dabar ji manė, kad verčiau reikėjo įsispirti į atvirus sandalus. Su sportbačiais kojos prakaitavo, pritrynė kulnus, pirštai buvo minkšti kaip košė. Butelį vandens Snieguolė pabaigė prieš pusvalandį. Buvo aišku, kad eidama pėsčiomis ji išprakaitavo daugiau, nei išgėrė skysčių. Jai tuoj pradės skaudėti galvą.

Kankynė neatlėgo supratus, kad Lenkos senelių kapo rasti neįmanoma. Negana, kad kapinės nepaprastai didelės ir Snieguolei sunku perprasti jų tvarką, net skaisčią dieną viskas čia primena niūriausius gotiškus sapnus. Aukštai iškilę seni medžiai metė ant antkapių keistus še-

šėlius. Akmenys, kryžiai ir mūrinės tvoros dalys rodės lyg laiko godžių dantų apkandžioti – nuskeldėję gabalais, angelų statulos šiurpiai groteskiškos – be vienos ar net abiejų rankų, kai kurios ir be galvų. Antkapių užrašai buvo nusitrynę, sunkiai perskaitomi. Daug kur žemę, medžių kamienus ir antkapius tarsi storas, minkštas kilimas klojo tamsiai žalios gebenės.

Snieguolė rado daug Francų ir Marijų, dar daugiau Havelų, dešimtis antkapių su užrašais „Francas Havelas" arba „Marija Havlova". Vis dėlto gimimo ir mirties datos netiko. Nenudžiugino ir tie, kurie gyveno XVIII amžiuje. Snieguolė jautė, kaip dehidracijos sukeltas galvos skausmas nuo pakaušio pamažu slenka prie smilkinių. Tuoj pradės plėšti kaktą, blogiausiu atveju ims pykinti. Sektantų sekmadieniniai pietūs taip pat vartėsi pilve, nors dulkino skuduro skonį pavyko nuskalauti vandeniu. Vemti kapinėse nesinorėjo. Nors mirusiesiems tai nerūpi, nemandagu gyvų artimųjų, lankančių kapus, atžvilgiu.

Ji prisėdo minutėlę ant suoliuko medžių pavėsyje, pakvėpavo giliai ir tolygiai. Neverta toliau ieškoti. Ji nueis į artimiausią parduotuvę, nusipirks šalto gėrimo, o vėliau paklaus Jiržio – gal šis turi kokių žinių apie Lenkos senelius. Juk Jiržis tyrinėjo bažnytines registracijos knygas.

Ekskursija į kapines buvo klaida. Snieguolė nusprendė pasimokyti iš jos ir prisiminti. Nieko neplanuok skubotai. Pirmiau viską išsiaiškink.

Kaip tik tada suskambo Snieguolės telefonas. Tą minutę nenorėjo kalbėtis, bet suprato, kad protingiausia bus atsiliepti. Antraip tėtis su mama be reikalo jaudinsis.

– Šiandien kalbėjaisi su Kaisa ir atrodo, kad nebaigėte pokalbio. Juk tu skambinai man, – pasakė tėtis.

– Taip. Tikrai. Norėjau tik paklausti, ar tau čia, Prahoje, buvo smagu, – atsakė Snieguolė.

Ji ilsino akis žiūrėdama į antkapį priešais, beveik ištisai apžėlusį gebenėm. Vis dėlto ji nė kiek nesigailėjo dėl šito bergždžio žygio į kapines. Lyg susapnuota, košmariška gotiškoji poetika jai nepaprastai patiko. Vien dėl jos vertėjo čia ateiti.

– Iš kur sužinojai, kad aš buvau Prahoje? – tarsi kvočiantis tėčio balsas skambėjo nedraugiškai.

Snieguolė minutėlę pamąstė. Vis dėlto nenorėjo visko iš karto atskleisti, – kol kas.

– Iš vieno bendro pažįstamo. Tarkime, pažįstamo iš praeities.

– Ganėtinai keista, kad ten mane kažkas prisimena, nors prabėgo šitiek metų...

Snieguolė neleido jam tęsti, o ėjo tiesiai prie reikalo.

– Kodėl nesakei, kad esi čia buvęs?

Kitame linijos gale taip ilgai tvyrojo tyla, kad Snieguolė pamanė, jog nutrūko ryšys.

– Atvirai sakant, buvau nusiminęs ir šiek tiek apdujęs, todėl nenoriu prisiminti tos kelionės. Ir beveik nieko iš jos neprisimenu, – prislopusiu balsu galų gale atsakė tėtis.

Nejau neprisimeni net to, kad čia buvo pradėta tavo vyresnioji duktė, knietėjo surikti Snieguolei.

– Dėl to... Todėl nepasakojau. Nebuvo ką pasakoti.

Snieguolė susierzinusi stebeilijo priešais save. Vadinasi, nebuvo ką pasakoti. Vienas vaikas, tad nėra ko pasakoti. Smulkmena.

– Na, dėl to šiandien ir skambinau, – tarė Snieguolė. – Kitokio reikalo neturėjau.

– Ar viskas gerai? Pinigų užtenka? Ar svečių namai geri?

Tėtis vėl prabilo susirūpinusiu, mažumėlę svetimu balsu.

– Taip taip. Viskas gerai. Už kelių dienų grįšiu.

Galbūt su seserim, mintyse pridūrė Snieguolė. Tada tėtis turės dar sykį permąstyti, kas priskirtina „nėra ką pasakoti“ kategorijai.

Snieguolė ne kartą pagalvojo, kad jų šeima iš tiesų tiktai vaidina šeimą. Mama vaidina mamą, tėtis – tėtį, o Snieguolė – jų dukterį. Jie viską daro tarsi scenoje su dekoracijomis, lyg nuolat filmuojami. Ji ilgai manė, kad visos šeimos tokios, bet vienu metu, – tada dar neturėjo nė dešimties, – ėmė stebėti kitas šeimas: tėvus su vaikais, pavyzdžiui, parduotuvėse, parkuose ir giminių susiėjimuose. Jie elgėsi kitaip: ginčydavosi, juokdavosi, elgėsi pagal aplinkybes. O Snieguolės šeima niekada vienas kitam nesakydavo to, kas šaudavo į galvą – tik tai, ką, jų manymu, reikėjo sakyti, persiėmus tam tikru vaidmeniu.

Namuose tai kūrė keistą nuotaiką, buvo sunku užmegzti nuoširdų pokalbį. Iš esmės žiūrint, verslininkas tėtis ir bibliotekoje dirbanti informatikė mama vaidmenis atliko kaip pridera. Vienas kitam jie visada sakydavo kažkieno parašytus žodžius. Lyg ne visai savimi, lyg ne gyvi žmonės būtų, o tik šešėliai. Snieguolė negalėjo pro šešėlius įžvelgti žmonių.

Pro žalius triskiaučius lapus buvo matyti antkapyje iškaltas vardas, prasidedantis raide F. Snieguolė nusprendė apžiūrėti dar šitą antkapį. Tiktai šitą.

Ji atsistojo, priėjo prie akmens ir ėmė traukti nepaprastai atkaklaus augalo šakeles nuo užrašo „Francas". Francas Havelas. Ir dar vienas vardas. Marija Havlova. Snieguolės širdis pasileido šuoliais. Datos sutapo.

– Paskambink, jei ko nors reikės, – paliepė tėtis.

– Paskambinsiu, paskambinsiu. Iki!

Snieguolė išjungė telefoną kaip priešgyni paauglė, bet kaip tik tą minutę norėjo atidžiau apžiūrėti antkapį. Ant jo buvo ir trečias vardas. Snieguolės rankos drebėjo, kai traukė į šalį gebenės lapus, norėdama jį perskaityti.

Klausas Havelas. Gimęs 1940-aisiais. Miręs 1952-aisiais.

Snieguolė minutę stebeilijo į skaičius, iki skaudamos galvos smegenys pasakė, kuo tie skaičiai keisti.

Klausas Havelas mirė būdamas dvylikos. Labai labai neįtikima, kad jis buvo Adamo Havelo tėvas. Aišku, nevisiškai neįmanoma, bet taip neįtikima, kad Snieguolė

galėjo net prisiekti, jog Adamas melavo Lenkai. Snieguolė išsiėmė iš kišenės mobilųjį ir nufotografavo nuotrauką antkapyje. Parodys Lenkai. Gal tada ši patikės, kad „šeima“, o ypač jos „tėvas“, nėra tokie nekalti, kaip jai atrodo.

Kišant mobilųjį į kišenę, Snieguolės šnervės užgriebė kvapą, nuo kurio galvos skausmas galėjo pereiti į migreną. Aitrų losjono ir prakaito kvapą. Tą patį, kurį uodė praėjusį vakarą.

Snieguolė negaišo nė akimirkos brangaus laiko grįžtelėdama atgal, o akimoju puolė bėgti pasiutišku greičiu. Ir nė sekundės dalele ne per anksti. Iš paskos buvo girdėti bėgant.

Kapinių tako smėlis gurgždėjo, kai Snieguolė, persekiotojo genama, strimgalviais lėkė tolyn.

Saugokit mane, mintyse prašė ji nuolankių angelų, stebinčių ją tuščiomis akimis. Išskleiskit sparnus ir sukelkit audrą, kad priešai pasitrauktų.

Karštas oras, rodės, sustingęs.

Persekiotojas buvo greitas. Tikriausiai daug geriau pailsėjęs ir ne tiek karščio nualintas kaip Snieguolė, naktį miegojusi vos kelias valandas, pėsčiomis per kaitrą sukorusi sunkų kelią ir plūste plūstanti prakaitu, nors atrodė, kad jau buvo išprakaitavusi visus skysčius.

Snieguolė išlėkė pro kapinių vartus. Šalia buvo metro stotis. Skubiai apsisprendusi ji puolė prie metro laiptų. Idėja leistis į požemį, žudikui minant ant kulnų, buvo ne pati geriausia, bet ji pamanė, kad metro rasis tvarkos

sergėtojų ir kad persekiotojas pilnoje stotyje žmonių jai veikiausiai nieko nepadarys. Sunkūs žingsniai laiptuose liudijo, kad jis atkakliai seka iš paskos.

Snieguolė pamatė kaip tik atvažiuojantį metro traukinį. Šoko vidun su pirmaisiais keleiviais. Persekiotojas turėjo praleisti išlipančiuosius iš traukinio, bet tai jį mažai užgaišino. Snieguolė perbėgo vagoną, nėrė į kitą. Ji matė, kad vyras stumdo keleivius, veržčiamasis į vidų, ir neišvengiamai artėja.

Kaip tik tada į stotį įdundėjo kita kryptimi važiuojantis metro traukinys. Jo durys atsidarė, žmonės perlipo į traukinį, kuriame buvo Snieguolė ir persekiotojas. Laimei, juos perskyrė dešimtys žmonių ir Snieguolė matė vyrą piktai braunantis per žmones. Vyrui tarytum nerūpėjo tai, kad jį mato. Iš veido atrodė, kad jis pasiruošęs pribaigti Snieguolę plikomis rankomis visų metro keleivių akivaizdoje.

Snieguolė stengėsi laikytis kuo ramiau. Skaičiavo sekundes. Perlipimą į kitą traukinį reikėjo vilkinti iki paskutinės sekundės.

Vyras ėjo artyn. Durys užsidarė. Kitoje perono pusėje sustojusio metro traukinio durys dar buvo atdaros. Pastebėjusi, kad tuoj užsidarys, Snieguolė greitai paspaudė durų atidarymo mygtuką, liuoktelėjo lauk, keliais šuoliais peršoko peroną, nusimetusi nuo pečių kuprinę paėmė ją į ranką, iškėlusi pasisuko šonu ir pro siaurą užsidarančių durų plyšelį šmurkštelėjo į kito traukinio vagoną.

Jos traukinys pajudėjo. Anas taip pat. Snieguolė dar spėjo pamatyti, kaip įraudęs persekiotojas kumščiais trenkė į vagono duris, bet veltui. Metro greitai nuvežė jį priešinga kryptimi.

Snieguolė klestelėjo ant suolo, drebančiom rankom nusibraukė nuo kaktos žliaugiančius prakaito upelius. Šalia sėdėjo gal dešimties metų berniukas ir neslėpdamas susižavėjimo stebeilijo į ją. Vaikas rankoje laikė skardinę fantos. Kilstelėjęs antakius berniukas ištiesė skardinę Snieguolei. Snieguolė suprato, kad berniukas ją vaišina. Ketino atsisakyti, bet staiga apsigalvojo.

Dar niekada drungnas, šiek tiek išsivadėjęs apelsinų limonadas jai nebuvo tokš skanus.

20

– Nusprendei bėgti maratoną per karštį? Dėl to atrodo, kad tuoj sprogsi?

Snieguolė pagalvojo, kad tą dieną ji susitiko su seserim, buvo pakliuvusi į sektos nelaisvę, paliko seserį sektantams, pasibastė po kapines, ten išsiaiškino, kad Adamas meluoja, ir galiausiai paspruko nuo žmogaus, be jokios abejonės, pasiųsto ją sekti ir pašalinti. Tad lengvo pobūdžio pokalbis nesimezgė.

Snieguolė stovėjo rimtu veidu, todėl ir Jiržio šypsena greit dingo.

– Kas atsitiko? – susirūpinęs paklausė jis.

– Eime į vidų, papasakosiu, – atsakė Snieguolė.

Jie buvo susitarę susitikti pas Jiržį penktą vakaro. Snieguolė atėjo be penkių penkios, paskambino į Jiržio duris, bet niekas neatidarė, todėl palaukė, be paliovos žvalgydamasi aplinkui.

Iki susitikimo Snieguolė važinėjo po miestą visokiom transporto priemonėm, kol visiškai įsitikino atsikračiusi persekiotojo. Paskui nuėjo į parduotuvę, nusipirko pusantro litro butelį vandens ir iškart beveik visą išgėrė. Galvos skausmas nuo dehidracijos atlėgo, dulkino skuduro skonio burnoje galų gale neliko.

Dabar Snieguolė norėjo išsimaudyti po dušu ir persirengti. Nusiprausti visų dienos įvykių prisiminimą, nors suvokė negalėsianti jų išmesti iš atminties.

Jiržis greitai atidarė laukujes duris ir jie tylėdami lipo laiptais aukštyn. Snieguolė nenorėjo aidžioje laiptinėje pasakoti, ką patyrė; laimei, Jiržis jos neklausinėjo. Suprato, kad tai rimta. Jiedu užkopė iki viršutinės aikštelės prie Jiržio buto ir Snieguolė tai pastebėjo pirma.

– Iš ryto išeidamas užmiršai užrakinti duris? – paklausė ji.

Jiržis dideliais žingsniais prišoko prie pravirų durų ir atsakė:

– Tikrai neužmiršau.

Bute siautė visiškas chaosas. Baldai buvo išvartyti, daiktai iš spintos išmėtyti ant grindų, visi stalčiai atidaryti, knygos iš lentynų išimtos, aplankai ir popieriai išversti. Vis dėlto plonytis HD televizorius stovėjo vietoje, Jiržio stalinis kompiuteris ir veidrodinis fotoaparatas – taip pat. Vadinasi, tą jukinį paliko ne vagys, nes šituos daiktus ilgapirščiai būtų pasiėmę pirmučiausia.

Jiržis prapliupo čekiškais keiksmažodžiais.

– Ar ką nors išnešė? – paklausė Snieguolė, rankiodama savo daiktus.

Pas Jiržį ji buvo palikusi tiktai drabužius ir kosmetikos krepšį. Kuprinėje visą dieną nešiojosi Ju Nesbio kišenį detektyvą nušiurusiais kampeliais ir piniginę, kurioje laikė ir pasą. Knygos imtis su savim nevertėjo, nes ramių valandėlių turėjo mažai. Keista pasirodė tik tai, kad jos liemenėlės kaušeliai buvo sudraskyti. Gal įsilaužėlis pamanė, kad tarp plonų liemenėlės kamšalų ji laiko kokių nors valstybinių paslapčių?

– Tokia netvarka, kad kol kas negaliu pasakyti, – burbtelėjo Jiržis. – Čia, matyt, tikrai kažko ieškota. Ko – nežinau.

Numetęs ant grindų sportinį krepšį, Jiržis atsainiai švaistė į jį drabužius, aplankus, popierius.

– Čia pasilikti mums nesaugu, – paaiškino pastebėjęs klausiamą Snieguolės žvilgsnį. – Kad ir kas čia buvo įsilaužęs, panorėjęs bet kada vėl tai padarys.

– Kur mes eisim? – paklausė Snieguolė.

Ji jau buvo susikrovusi į kuprinę savo menką mantą.

– Į tokią vietą, kuri saugoma ir naktį.

Snieguolė laukė užlindusi už medžio. Laukė jau dvi valandas, bet dar palauks, jeigu reikės. Gurkštelėjo iš butelio vandens. Laimei, tarp medžių buvo gerokai vėsiau. Bėgdama nuo namo tolyn, Snieguolė nė nepagalvojo dar šiandien čia sugrįšianti.

Juoda geležinė tvora priminė kalėjimo grotas. Kalėjimas. Ar Lenkai tai kalėjimas? Snieguolė nebuvo tikra – deja, taip atrodė. Juk Lenka negali laisvai išeiti kur nori ir kada nori, mokytis ar vaikščioti į darbą, bendrauti su kitais žmonėmis, veikti, ką įsimaniusi. O dėl to, kad Lenka buvo įtraukta į Baltąją šeimą per pramanytą giminystę, tas kalėjimas atrodė dar slogesnis.

Pakeliui į *Super8* biurą, kur, Jiržio manymu, jiems vertėjo pernakvoti bent porą naktų, Snieguolė papasakojo, ką rado kapinėse.

– Aš turiu informacijos, kad Adamas Havelas gimęs 1950-aisiais. Dešimties metų Klausas Havelas nieku būdu negalėjo būti jo tėvas, – pasakė Jiržis. – Šitokių nelogiškumų sektos giminystėse daugybė. Juo svarbesnė žinia ta, kad Adamas vadovas. Mėginau išgauti žinių apie vadovą iš tų žmonių, kurie davė interviu, bet iki šiol nė vienas neišdrįso pasakyti jo vardo. Žinojau, jog Adamas Havelas – vienas iš sektantų, tik nežinojau, kad vadovas. Reikės nuodugniau ištyrinėti jo biografijos faktus.

– O aš turiu nunešti Lenkai laiškelį.

– Tau rūpi ta mergina?

Snieguolė tiktai linktelėjo galvą. Taip, jai rūpi Lenka. Ji turi seserį ir neketina jos išsižadėti.

Todėl ji paliko Jiržį *Super8* redakcijoje raustis po Adamo Havelo praeitį, atvažiavo prie sektantų namų ir nusprendė palaukti, kol Lenka pasirodys kieme.

Iki šiol į lauką buvo išėjusi tiktai pusamžė moteris. Ji laistė baltąsias rožes dideliu, smarkiai aprūdijusiu metaliniu laistytuvu. Snieguolė pasitraukė mažumėlę atokiau, į šešėlį. Moteris kilstelėjo galvą ir tarytum įsiklausė, bet paskui susikaupusi laistė toliau.

Ilgai stovint vienoje vietoje Snieguolei ėmė tirpti kojos. Ji mindžikavo nuo vienos kojos ant kitos, atsargiai mankštino jas. Juk Lenka turi kada nors išeiti į kiemą. Bent jau Snieguolė to karštai troško.

Pagaliau galinės namo durys atsidarė ir Snieguolė išvydo pažįstamą kasų vainiką. Lenka. Ji atrodė nusiminusi, tarsi nusižeminusi. Snieguolė tyliai švilptelėjo. Lenka pasižiūrėjo Snieguolės pusėn ir pamatė ją. Snieguolė greitai priglaudė prie lūpų pirštą. Bijojo, kad kiti sektantai jos nepamatytų. Lenka šiek tiek dvejodama apsižvalgė aplinkui ir žengė geležinės tvoros link. Ji kryptelėjo galvą namo pusėn, paskui beveik nepastebimai papurtė galvą. Snieguolė suprato, kad Lenkai draudžiama išeiti iš kiemo.

Laimei, Snieguolė buvo tam pasiruošusi. Ji greitai parodė popieriaus lapelį su žinute. Paskui suglamžė jį į gniužulėlį ir metė per tvorą. Popierėlis nukrito per metrą nuo Lenkos kojų.

Kaip tik tada galinės durys vėl atsidarė ir į lauką išėjo jaunas vyras. Lenka žengė žingsnį į šalį ir nežiūrėdama žemyn užmynė koja popieriaus gniužulėlį. Vyras kažką šūktelėjo Lenkai. Ta jam atsakė. Vyro balsas pasidarė dir-

glesnis, bet Lenka tik gūžtelėjo pečiais. Vyras atsiduso, dar kažką griežtai pasakė ir grįžo į vidų. Lenka greitai pasilenkė, pakėlė popieriaus gniužulėlį ir įsikišo į kišenę. Paskui dar žvilgtelėjo į Snieguolę ir įžengė vidun.

Snieguolė iškvėpė iš plaučių orą. Ji nejučia buvo sulaikiusi kvapą.

Laiškelyje ji buvo parašiusi, kad nori susitikti su Lenka kitą dieną, 12 valandą, toje vietoje, kur jos šnekėjosi pirmą kartą. Snieguolė tikėjosi, kad iki rytojaus Lenka sugalvos, kaip išsprukti į miestą.

Snieguolės kojos buvo keistai apsunkusios, kai leidosi centro link. Prakaitas upeliukais tekėjo per nugarą. Kai apsilaižė lūpas, burnoje pajuto stiprų, aitrų sūrumą.

Dangus buvo nujuodęs kaip kraujosruva. Miesto žiburiai švytėjo ir atsispindėjo didžiuliuose *Super8* stikliniuose languose. Iš devintojo biurų pastato aukšto buvo matyti visas miesto centras iki pat apšviestos pilies. Snieguolė kovote kovojo, kad akys neužsimerktų. Buvo taip pavargusi, kad bijojo užmigti sėdėdama.

Kabineto kampe Jiržis buvo patieseęs porą turistinių kilimėlių, rado ir miegmaišius.

– Gerai, kad čia yra alpinizmo skyrius, – nusišaipė.

Bet tikriausiai jis nejuokavo.

Jiržio kompiuteris švytėjo melsva šviesa. Prie jo nesitraukdamas prasėdėjo tris pastarąsias valandas. Prieš tris valandas buvo atsistojęs pasiimti kinų restorano pasiun-

tinuko atneštų patiekalų kartoninėse dėžutėse. Snieguolei liepė tyrinėti genealogijos sąrašus, parkeriu primargintus ženklų, klaustukų ir strėlių. Bet tie dokumentai Snieguolei neatskleidė jokios nežinomos, sukrečiančios paslapties.

Ji nusprendė akimirkai sumerkti akis. Kad akys pailsėtų. Diena buvo ilga ir sunki. Jeigu ji sumerks akis sekundę ar dvi...

Snieguolė pabudo, kai kakta bumbtelėjo į popierių šūsnį. Jiržis pasižiūrėjo į ją.

– Eik miegoti.

– Nieko tokio, – atsakė Snieguolė, nors žiovulys plėšė lūpų kampučius.

– Arba pavalgyk šiek tiek sojų varškės su aitriaisiais pipirais. Pažvalėsi.

Jiržis pastūmė per stalą vieną dėžutę.

– Šaltos varškės? Dėkui už pasiūlymą, bet šį gurmanišką potyrį praleisiu, – atsisakė Snieguolė. – Be to, pilvas jau pilnutėlis. Valgio užsakei, ko gera, dešimčiai žmonių.

– Kaip nori. Bet paskui... puiku!

Paskutinį žodį Jiržis suriko taip garsiai, kad Snieguolė nejučia krūptelėjo.

– Pažiūrėk!

Snieguolė priėjo prie Jiržio. Kompiuterio ekrane pamatė maždaug trisdešimties metų vyriškį baltais elegantiškais linininiais drabužiais. Jo ilgi plaukai buvo sušukuoti atgal ir stipriai surišti į uodegėlę. Snieguolė atpažino

pilkas, veriamas akis ir vešlius pelėdiškus antakius, nors vyras nuotraukoje atrodė jaunesnis.

– Adamas Havelas, – pasakė ji.

– Iš tiesų – Adamas Smitas. Taip pat žinomas kaip mūsų bičiulis Adamas Havelas. Nuotrauka daryta devintajame dešimtmetyje, bet net aš atpažinau jį, – pagautas įkvėpimo paaiškino Jiržis.

– Nebraska, – perskaitė užrašą po nuotrauka Snieguolė.

– Taip. Baltųjų brolių religinė sekta, kurią sudarė vien jauni vyrai, tikėję savo giminyste su Jėzum. Jiems vadovavo Adamas Smitas, kuris kažkur dingo. Matyt, dėl to, kad vėliau pasirodytų Prahoje su beveik vienoda idėja. Šį kartą jis nusprendė priimti į sektą ir moteris.

– Kodėl jis dingo? – nusistebėjo Snieguolė.

– Buvo įkalbėjęs sektantus perleisti jam visus turtus, kuriuos žadėjo vėliau padovanoti labdarai. Kad sektos nariai kuo švaresni sutiktų mirtį.

Jiržis žiūrėjo į Snieguolę suniuręs.

– Baltieji broliai turėjo visi drauge nusižudyti. Su jais ir Adamas Smitas. Vis dėlto policija tai suuodė. Pavyko išgelbėti didžiumą sektantų. Nedideliame namelyje jie duso nuo smalkių. Adamas Smitas buvo dingęs. Su pinigais.

Snieguolei staiga išsilakstė miegai.

– Baltoji šeima neplanuoja jokio išpuolio prieš pašalinius, – lėtai pasakė ji.

Jiržis papurtė galvą.

Nė vienam nereikėjo ištarti to balsu. Vis dėlto tie žodžiai juos apsiautė lediniu šalčiu. Grupinė savižudybė.

BIRŽELIO 20-OJI, PIRMADIENIS

21

Snieguolė pasižiūrėjo, kiek valandų. Buvo be penkiolikos dvylika. Ji spės nusigauti į sutartą vietą iki dvyliktos, jeigu paskubės.

Jiedu su Jiržiu buvo susitarę, kad Snieguolė susitiks su Lenka ir pamėgins įkalbėti tą pačią akimirką palikti sektą. Be to, svarbu sužinoti, ar jau nustatyta galimos masinės savižudybės data. Kaip tik tuo metu Jiržis turėjo susitikti su *Super8* vadove, kuri buvo užsakiusi straipsnį apie sektą.

Snieguolė tik tada suprato, kas dedasi, kai stiprios rankos įtraukė ją iš gatvės į automobilį ir prispaudė prie minkštos galinės sėdynės. Šaltos metalinio ginklo žiotys bučiavo jai kaklą.

– Nemėgink priešintis, neišleisk nė garselio, antraip nudėsiu, – sušnypštė vyras jai į ausį.

Snieguolė dar nė karto nebuvo mačiusi persekiotojo taip arti. Ir dabar nenorėjo matyti. Ji pastebėjo vyrą viena ranka grabinėjant izoliacinės juostos ritinėlį. Spėjo, kad jis ketina lipnia juostele užklijuoti jai burną, supančioti riešus ir kulkšnis, o paskui nuvežti kur nors toliau nuo žmonių susibūrimo vietų ir padaryti tai, ką ruošėsi.

Snieguolė nenorėjo žinoti, ką. Širdyje kilo karštas įniršis. Ją vėl įstūmė į tokią košę, kurios ji, tiesą sakant, nei virė, nei ketino srėbti. Įstūmė visiškai nieko jos neklausę.

Ji negalėjo delsti nė sekundės. Reikėjo veikti greitai. Netikėtumo elementą galės išnaudoti tiktai akimirką.

Snieguolė palinkčiojo galvą parodydama, kad neva supranta ir sutinka. Bet tebekinksėdama žaibiškai smogė kakta vyrui į nosį. Vyro gniaužtai atsileido veikiau iš nuostabos nei iš skausmo, kai jam iš nosies ant baltų medvilninių Snieguolės marškinėlių pliūptelėjo kraujas.

Snieguolė išsiplėšė iš jo nagų, atidarė automobilio dureles ir šoko į gatvę. Ji metėsi į priekį ir tik pajutusi, kad žmonių minia tirštėja, suprato atsidūrusi netoli Karolio tilto, kuris Prahos turistus traukia kaip didžiulis magnetas. Tilto gale grūstis pasidarė dar tankesnė. Žmonės stovėjo, stebeilydami aukštyn, kai Snieguolė neviltingai mėgino prasibrauti pro juos. Kokio stebuklo jie laukia?

Snieguolė irgi žvilgtelėjo aukštyn ir suprato. Į balkoną buvo išėjęs fanfarininkas, lygiai dvyliktą jis trimituos. Prie tilto būrėsi dusinamai daug žmonių. Snieguolė grįž-

telėjo atgal. Ar jai pavyko atsikratyti persekiotojo? Jo nematyti. Norėdama pasislėpti, Snieguolė brovėsi į minios vidurį. Širdis daužėsi pašėlusiu smarkumu.

Staiga Snieguolė išgirdo už nugaros kažkokį garsą. Dirstelėjo per petį ir pamatė vyrą šmėkštelint atokiau, bet nelabai toli. Vyras pastebėjo ją, pastūmė kelias priešais pasipainiojusias močiutes, tos pratrūko prancūziškai koneveikti jį pavymui.

Snieguolės mintys keitėsi žaibiškai. Bėgti žmonių prisigrūdusiu Karolio tiltu ar ta pačia upės pakrante? Tiltu beveik neįmanoma judėti į priekį. Antra vertus, persekiotojui būtų lygiai taip pat sunku brautis pro žmones. Gal jis neišdrįs ant tilto šaudyti ar pulti Snieguolės. Per daug liudytojų.

Ji apsisprendė. Šmurkštelėjo japonui po ranka kaip tik tada, kai šis pakėlė mobilųjį, norėdamas nufotografuoti fanfarininką. Ji nematė, tik girdėjo, kaip po poros sekundžių persekiotojas atsitrenkė į japoną, šio mobilusis išlėkė į orą ir nukrito ant grindinio. Sprendžiant iš smarkaus japono tratėjimo, telefonas nusibaigė lanku nusileidęs ant žemės.

Tiltą iš abiejų pusių saugojo trisdešimt šventųjų. Šventasis Jonas Nepomukas, šventasis Vitas, šventoji Lutgarda, Jonas Krikštytojas, šventasis Vaclovas, šventasis Zigmantas, Judas Tadas, Pranciškus Asyžietis. Vardai, perskaityti iš kelionių vadovo, kalė Snieguolės galvoje tokiu

pat ritmu, kaip kojos į akmeninį tiltą. Akmeninis tiltas. Taip pirmiau vadinosi šis tiltas. Tas, kuris jį pavadino Karolio tiltu, visai neturėjo vaizduotės.

Sūrus prakaitas graužė Snieguolei akis. Nusišluostė jas delno šonu. Nieko nematydama negalėjo bėgti. Išsilenkti turistų, dailės mažmožių pardavėjų, gatvės menininkų ir muzikantų ir šiaip buvo gana nelengva. Sandalai kruvinai nutrynė kojas. Sandalai – ne bėgimo batai, o kiaurai prakaitu peršlapusi palaidinė – ne sportiniai marškinėliai. Dvidešimt devynių laipsnių karštis – taip pat ne pats tinkamiausias bėgioti, bet Snieguolė negalėjo pasirinkti oro sąlygų. Ji turėjo tik lėkti pirmyn, stengtis išnešti sveiką kailį.

Vyras sekė atkakliai, vos per kelis metrus.

Gaudynės atkreipė turistų dėmesį. Jie tai palaikė kažkokiu pasirodymu. Vieni šūksniais ragino Snieguolę, kiti – persekiotoją.

Vidutiniško lygio kvintetas grojo dramatišką kažkokios operos fragmentą. Snieguolei pralėkus pro šalį muzikantai sumaišė natą. Ji girdėjo muzikantus paskubomis užgrojant kitą, lengvesnį kūrinį, *The Beatles*.

*You better run for your life if you can little girl**...

Dėkui. Iš visų jėgų ir bėgu, pagalvojo Snieguolė ir atsimušė į apkūnią vokietę, tą akimirką žengusią lemtingą žingsnį priešais.

---

* Verčiau jau bėk, kad išgelbėtum sau gyvybę, mergaite (*angl.*).

– *Mein Gott!** – sušuko moteris.

– *Entschuldigung!*** – iš kažkokių žodyno atsargų ištraukė atsiprašymą Snieguolė ir nuskuodė toliau.

Laimei, vokietė pristabdė ir persekiotoją, kuris šiurkščiai pastūmė ją į šoną be jokių atsiprašinėjimų.

Snieguolė greitino tempą, prakaitas upeliais sruvo per blauzdas ir ji jau neišsilenkdavo besigrūdančių žmonių taip lengvai, kaip tilto pradžioje.

Tilto vidury fotografavosi nuotakos drabužiais vilkinti japonė. Snieguolė pasvarstė, ar fotosesija tikra, ar inscenizuota. Nuotakos šleifas buvo nesuvokiamai nepatogus ir ilgas, per jį Snieguolė peršoko paskutinę akimirką. Už poros sekundžių pasigirdo satino drykstelėjimas, jis liudijo, kad persekiotojui sekėsi prasčiau.

Snieguolė vėl šiek tiek atsiplėšė nuo persekiotojo.

Tada kelią užkirto amerikiečių turistų būrelis su gidu. Į tą žmonių minią Snieguolė žvelgė su siaubu, bet po sekundės pastebėjo vieną siaurą plyšelį, pro kurį tik tik prasibrovė šonu.

– *And as you can see, here we have a statue of a... running girl... I mean...****

Snieguolė nesiklausė, kaip gidas grįžo į teisingą istorijos kelią. Persekiotojas prasiskverbė pro amerikiečių

---

* O Dieve! (*Vok.*)

** Dovanokit! (*Vok.*)

*** Ir kaip matote, čia stovi statula... bėganti mergina... Turiu omeny... *(Angl.)*

mūrą kaip ledlaužis. Atstumo persvara labai sumažėjo. Snieguolė jautė, kad karštis greit visai išsekins ir užtemdys protą. Burna jau seniai buvo sausutėlė. Jautėsi taip, lyg gyvenime nebūtų gėrus nė lašelio vandens.

Kojos drebėjo. Bėgdama alkūne kliudė karikatūristo ranką kaip tik tą akimirką, kai šis piešė juodabarzdžio vyro nosį. Na, po šiek tiek drąsesnio nosies linkio atvaizdas bus tik geresnis. Kamšatis nubloškė Snieguolę į kitą tilto pusę. Ji ranka pasirėmė vienos statulos bareljefo, kad į tilto turėklą skaudžiai nesusimuštų šono. Bareljefas blizgėjo nuo tūkstančių žmonių prisilietimų. Ji buvo atsidūrusi prie šventojo Jono Nepomuko statulos.

Šventasis čekų kankinys, nubaustas mirtimi numetant jį nuo tilto.

Neįtikėtina, kiek faktų iš kelionių vadovo lieka atmintyje. Snieguolė dar prisiminė tikėjimą, jog prisilietimas prie statulos neša sėkmę ir užtikrina, kad tas, kuris ją palietė, dar sugrįš į Prahą.

Kaip tik sėkmės dabar jai ir reikėjo. Persekiotojo šnopavimas buvo girdėti jau visai čia pat. Bet Snieguolė abejojo, ar norės dar kada sugrįžti į Prahą, jei pasiseks ištrūkti gyvai.

Snieguolė jau buvo nusigavusi beveik į kitą tilto galą. Širdis daužėsi kaip pasiutusi, pumpavo deguonį į beveik visai nualintus raumenis. Snieguolei buvo taip karšta, kad, rodės, visas organizmas verda.

Vyras grojo taurėmis. Neįtikėtina. Snieguolė matė priešais seną, trapų žmogelį, kuris susikaupęs grojo keliomis dešimtimis tokių pat trapių taurių, išrikiuotų į tris eiles. Snieguolė įtempė visas jėgas, stengdamasi kūno svorį pakreipti taip, kad galėtų lanku apeiti senuką iš kairės ir saugiai pralėkti nesudaužydama nė vienos taurės.

Senukas – pats nelyginant iš šviesaus stiklo – jai padėkojo iškeldamas rankas.

Per anksti.

Snieguolė girdėjo už nugaros artėjant sunkius persekiotojo žingsnius, senuko riktelėjimą, paskui dūžtant vieną taurę į šukes, tada – antrą, trečią, ketvirtą. Taurės dužo, duždamos vartė kitas, veikiamos domino efekto gurino stovinčias toliau. Persekiotojas šaukė, keikėsi. Tikriausiai susižeidė ir smarkiai atsiliko.

Snieguolė buvo perbėgusi tiltą ir prisiekė daugiau niekuomet savo valia per jį neisianti.

Supratusi, kad persekiotojas veikiausiai jos jau nebepavys, Snieguolė iš karto pasijuto geriau. Kojos netikėtai įgavo daugiau jėgų, karštas oras jau nedegino plaučių, sandalų nuotrynos tartum prapuolė, tekantis prakaitas maloniai vėsino.

Ji nubėgo prie Šv. Vito katedros laiptų ir, atsispirdama kas antrą pakopą, leidosi kopti aukštyn. Iš džiaugsmo, kad pavyko pasprukti, jai ant kulnų tarsi sparnai išdygo. Pavėluos porą minučių, bet į susitikimą ateis gyva. O tuo jau buvo suabejojusi.

– *Go go go!* – ragino Snieguolę ant laiptų susėdę berniūkščiai.

Ji grįžtelėjo atgal, nors jau buvo tikra. Niekas neseka jai iš paskos.

Dabar ji tetroško rasti Lenką, laukiančią sutartoje vietoje.

22

Iš veidrodžio žvelgė dvi mergaitės. Didesnė ir mažesnė. Seserys. Jos laikė viena kitą už rankos.

Mergaičių vaizdas dingo. Snieguolė matė veidrodyje save ir Lenką. Jos stovėjo tos pačios kavinės tualete, į kurį užėjo, kai susitiko pirmą kartą. Snieguolė manė, kad persekiotojas iš karto jų ten tikriausiai neieškos, net tuo atveju, jeigu kokia nors priežastis jį tenai nuves. Ir turbūt nerizikuos atkreipdamas aplinkinių dėmesį posūkiu į moterų tualetą.

Snieguolės marškinėliai atrodė groteskiškai. Raudona ant balto. Lyg atėjus tiesiai iš skerdyklos. Kavinės padavėja pasižiūrėjo į ją pakėlusi antakius, bet veikiausiai Snieguolės veidas buvo toks piktas, kad nusprendė verčiau patylėti.

Lenka purtė galvą. Jos skruostais tekėjo ašaros.

– Aš negaliu išeiti, – sakė ji.

Lenka tai kartojo visą laiką, nors Snieguolė tikino: jeigu dabar su ja neis, gali atsisveikinti su gyvenimu.

– Tau pavojinga tenai grįžti. Tas pamišėlis Adamas ketina jus visus iššudyti.

Snieguolė mėgino išlaikyti ramų balsą, nors norėjosi rėkte rėkti.

– Mes pelnysime amžinąjį gyvenimą, – tvirtino Lenka.

Nusivylusi Snieguolė trinktelėjo delnais į praustuvo spintelę. Kaip su tais pamišėliais šnekėti, kad suprastų?

– Tu tikrai pelnysi amžinąjį gyvenimą, jeigu tuo tikėsi, – atsiduso ji. – Bet nereikėtų skubėti. Suspėsi įžengti į jį po kelių dešimtmečių, kai būsi nugyvenusi gyvenimą šiame pasaulyje ir laiminga mirsi senatvėje.

– Aš negaliu nulemti savo mirties valandos. Turiu priimti tai, kas duota iš aukštybių.

Lenka ištarė tuos žodžius kaip mašina. Jie nuskambėjo kaip įjungus įrašytą, daug sykių pergrotą juostelę.

– Nereikės. Galėsi apsispręsti pati.

– Jeigu išeisiu, liksiu be nieko. Aš neturiu nei namų, nei artimųjų.

Snieguolė paėmė Lenką už rankos. Pažvelgė šiai tiesiai į akis.

– Tu turi mane. Sektantai tau net ne giminės. Aš – tavo sesuo. Aš tau padėsiu.

Lenka tiktai purtė galvą ir vis smarkiau kūkčiojo.

– Ne, tai netiesa, – pasakė.

– Tiesa. Užtikrinu.

– Ne. Aš tau melavau. Istoriją apie seserį aš sukūriau. Sukūriau pasakėlę.

Snieguolė paleido Lenkos ranką. Ją staiga visai apleido jėgos. Tai ją baisiausiai nuvylė. Ne tai, kad Lenka melavo, juolab ne tai, kad jos melas buvo toks bjaurus. Praeities paslaptį atskleidžianti dėlionės dalelė vienu atsakymu staiga buvo išimta ir tuščia vieta atrodė dar didesnė ir tuštesnė nei anksčiau. Snieguolė tik dabar suprato, kaip ji troško, kad paslaptis atsiskleistų per Lenką.

Iš jos atėmė seserį.

– Aš šnipinėjau tave, – prisipažino Lenka.

– Kodėl? – paklausė Snieguolė.

Ji tai ištarė mašinaliai. Jos mintis traukė migla, bet, matyt, kalboje radosi suprantamų žodžių.

– Žinojau, kad mano tėvas buvo švedakalbis. Mama sakė. Bet daugiau nieko nenorėjo atskleisti. Net vardo. Atsitiktinai išgirdau tave švediškai kalbantis su turistais.

Staiga Snieguolė prisiminė. Būrelis švedų pensininkų prastoka anglų kalba jos klausė kelio, Snieguolė jų pagailėjo ir atsakė švediškai, močiutės ir senukai taip apsidžiaugė, kad panoro pavaišinti ją ledais. Snieguolė atsisakė. Kas žino, gal būtų tekę tapti močiučių grupės gide ir skaityti joms žemėlapį.

– Pasekiau tave ir svečių namuose sužinojau tavo vardą. Slapčia pasiklausiau, kai tu kalbėjai telefonu su žmogum, kurį iš pradžių vadinai Peteriu, o paskui – tėčiu.

Snieguolė prisiminė ir tą pokalbį telefonu. Ji skambino tėčiui, šis atsiliepė labai oficialiai „Peteris Andersonas" ir Snieguolė tyčia pakartojo vardą lygiai tokiu pat tonu. Tėtis jai pasiaiškino, kad, skaisčiai šviečiant saulei, mobiliojo ekranėlyje nematė, kas skambina, todėl atsiliepė sakydamas vardą ir pavardę.

– Bet kodėl? – ištarė Snieguolė, nors balsas strigo gerklėje.

Ji neprisiminė, kad kas nors ją būtų taip išmaniai apgavęs. Tikriausiai ji labai norėjo tikėti ir surasti trūkstamą dėlionės dalelę.

– Nes Baltojoje šeimoje aš iš tikrųjų neturiu nieko artimo. Kiekvienas turi artimesnį už kitus žmogų. Be to, aš visada norėjau turėti seserį. Maniau, jeigu turėčiau sesutę, nesijausčiau tokia vieniša. Kad ir prasimanytą seserį. Istoriją apie ją kūriau ne vienus metus. Ji atrodė tokia tikra, kad beveik pati ja patikėjau. O kai pamačiau tave, iš karto supratau. Tu mano prasimanytoji sesuo.

Snieguolė girdėjo Lenkos žodžius ir juos suprato, bet ničnieko nejautė. Pajėgė galvoti tik apie tai, kad Lenka ją apgavo.

Snieguolė nieko neatsakė. Ir Lenka tylėjo. Dviejų merginų atspindys veidrodyje. Visiškai svetimų.

– Supranti, aš iš tikrųjų neturiu ničnieko. Nieko, tik Baltąją šeimą ir tikėjimą.

Snieguolė jau nebepajėgė prieštarauti. Nebepajėgė įkalbinėti Lenkos. Tegul daro, ką nori. Tai jau ne Snieguolės reikalas. Niekad ir nebuvo jos reikalas.

Lenka švelniai palytėjo Snieguolei petį ir išėjo. Snieguolė net nepažvelgė pavymui.

Ji žiūrėjo į save, į kruviną palaidinę. Prisiminė sapną. Kruvinas ašaras. *Du är min syster**. Nejau ir tai buvo tiktai vaizdinys, košmaras, melas?

Moteris čiupo telefoną. Nevalia delsti nė akimirkos. Pašnekovui atsiliepus, ji iškart ėjo prie reikalo.

– Merginos nepavyko pašalinti iš žaidimo. Blogiausiu atveju ji viską sugadins. Turime paskubinti įvykius. Tai turi atsitikti šiandien.

– Šiandien? Abejoju, ar pavyks...

– Turi pavykti. Mūsų mechanizmas paruoštas. Aš galiu jį bet kada paleisti. Tu turi atlikti savo darbą. Pasakyk, kad gavai įsakymą iš aukščiau. Taip sakydamas nemeluosi.

– Man niekada nebuvo sunku meluoti.

– Šiuo požiūriu mes nepanašūs. Aš nenoriu meluoti. Aš noriu pasakoti tikras istorijas, nes jos labiausiai jaudina žmones.

– O aš meluoju, kurdamas tau tikrą istoriją.

---

* Tu esi mano sesuo (*šved.*).

– Už tai tu gausi atlygį.

– Šiame gyvenime gal gausiu, o aname?

– Kas galvoja apie tokius tolimus dalykus?

– Gerai. Vadinasi, šiandien. Iš esmės viskas paruošta. Tik mažytė kibirkštėlė...

– ...ir pliūptelės liepsna. Taip, kaip turi būti. Lygiai septintą?

– Puiku.

Vera Sovakova glostinėjo savo darbo stalą. Mąstė, kad vakaro žinių laidoje bus kalbama vien tik apie tai. Jos kanalu pirmiausia ir daugiausia. Jos kanalu bus nagrinėjama giliausiai ir smulkiausiai. O kitą dieną laikraščiuose – jos laikraščiuose. Daugybę savaičių. Didelės nuotraukos, ašaros, detalūs interviu, specialistų analizės. Nesuvokiama tragedija, kurioje vis dėlto sužimba viltis. Legenda apie didvyrį.

Ji nesvarstė, ar tai, ką daro, nėra amoralu. Aišku, kad tai amoralu. Vis dėlto moralė nepardavinėja laikraščių ir ypač – reklamos puslapių. Juo daugiau skaitytojų ir žiūrovų, tuo daugiau reklamos, tuo daugiau pinigų vis geresnėms laidoms rengti. Vis įspūdingesnės ir graudesnės istorijos žmonėms, kurie trokšta jaudulio ir graudulio. Ne pramanytos, o tikros istorijos.

Vera Sovakova žinojo, kad šiame versle ne ji viena lanksčiai suvokia moralę. Užsakomosios žinios, slapti pasiklausymai, žurnalistų, kurių pažiūros nepatogios, atleidimai, atidus įsiklausymas į politikų ir verslo lyderių nuostatas.

Žiniasklaidos verslui visa tai būdinga. Ji tikriausiai nuėjo truputį toliau už kitus. Ką gali žinoti? Vera Sovakova nebuvo linkusi tikėti sąmokslais, bet sensacingi dalykai ir žmogiškosios tragedijos kartais sutapdavo su kurios nors žiniasklaidos bendrovės ekonominiais sunkumais.

Ar atsitiktinumas visada atsitiktinis? O gal dar kas nors stumdo pėstininkus ant šachmatų lentos?

– Kaip užtikrinsi, kad tavo didvyris nesiims saviveiklos? – paklausė vyriškas balsas. – Kad nepradės veikti per anksti?

Vera žinojo, kad jos didvyris – pėstininkas – nuo pat pradžių buvo didžiausias plano rizikos veiksnys. Ji turėjo kuo atidžiausiai ir kuo atsargiausiai manipuliuoti jo jausmais ir veiksmais. Vera surasdavo žmones, o didvyris imdavo iš jų interviu, teikdavo informaciją, ji pasirūpino ir tuo, kad didvyrio bute įsisiaustų kuo didesnis „chaosas“, kaip pati sakė. Gal Vera jo net nelaikė vyru, tiktai vaikeliu, kurį tampė už virvelių. Didvyris, kuris mano, kad viską išsiaiškins vienas, o iš tiesų gauna informaciją tą minutę, kai to nori Vera.

– Duosiu jam tikslius nurodymus. Ir patikėk, jis turi užtektinai didvyrio garbėtroškos, todėl viską padarys taip, kaip liepsiu. Užtikrinsiu jį, kad policija ir gelbėtojai atvažiuos laiku. Jis trokšta nuotykių. Jis nori parašyti demaskuojantį straipsnį ir tapti įvykio veidu. Jau turiu baigti. Ateina veidas.

Vera Sevakova išjungė telefoną kaip tik tuo metu, kai Jiržis Hašekas, pabeldęs į duris, užėjo sutarto pokalbio.

23

Stojo juoda tamsa. Prieš akis buvo vien juoduma ir Snieguolei ji patiko. Akimirką troško, kad tamsa neatsitolintų, kad ji galėtų ramiai traukti ją savin, ničnieko negalvodama, negalvodama net apie ją supančius žmones. Bet scenoje užsidegė šviesa ir žiūrovams prieš akis išryškėjo niauriai gražaus, tankaus ir klaidaus miško šešėliai. Prasidėjo pasaka.

Lenkai išėjus, Snieguolė valandėlę pasėdėjo kavinėje visiškai palūžusi. Paskui išjungė telefono garsą, nenorėjo, kad kas nors jai trukdytų. Galų gale išėjo į lauką kaip lunatikė.

Lenka melavo.

Lenka jai ne sesuo.

Paslaptis neišaiškėjo, niekas neišsisprendė. Snieguolė tapo šiek tiek pamišusios merginos pamišėliškų vaizdinių

objektu. Tiesa ją pribloškė. Snieguolė nepajėgė net pykti ant Lenkos. Nei liūdėti. Jautė tik abejingumą, tuštumą.

Nesvarbu. Nesvarbu, kad daugiau niekada nebematys Lenkos. Nesvarbu, kad visa sekta išsižudys. Jai visiškai vis vien. Tai jau ne jos reikalas. Ja pasinaudojo kaip pėstininko figūra keistame liguistos vaizduotės žaidime, tas žaidimas buvo sumaišęs jai protą.

Kaip nakviša klaidžiodama gatvėmis Snieguolė atsidūrė senamiestyje, nieko negalvodama įžengė pro vieno pastato duris, vedančias į laiptus. Namo rūsyje buvo teatras, kur kaip tik prasidėjo šešėlių spektaklis.

Paskutinėmis dienomis Prahoje ji taip pat galėtų vaidinti turistę, lankyti parodas ir teatrus. Juk dėl to čia atvažiavo. Pati viena atrastų miestą, pabūtų viena, viena veiktų tai, kas tą akimirką atrodytų įdomu. Iš tikrųjų Snieguolė suvokė, kad nori pabėgti nuo savo jausmų ir to chaoso, į kurį buvo įkliuvusi. Jai bent akimirką reikėjo išgyventi ką nors visai kita, ką nors gražaus.

Snieguolė nusipirko bilietą ir atsisėdo į paskutinę salės eilę ant medinio suolo, kažkada aptraukto aksomu, šiandien jau gerokai nusitrynusiu. Salė tebuvo puspilnė, tad visoje eilėje ji sėdėjo viena. Tai gerai. Tikrai niekam nebūtų buvę malonu žiūrėti spektaklį, sėdint šalia prakaitu prasmirdusios merginos, tamsraudoniu krauju nutaškyta palaidine.

* * *

Šešėlių teatras buvo nebylus. Istorija čia buvo audžiama vien muzika ir šešėliais.

Gyveno kartą dvi karalaitės, kurios buvo geriausios draugės pasaulyje. Susikibusios už rankų jos bėgiodavo miške nuo žvėrių ir pabaisų. Karalaitės nuolatos saugojo ir gelbėjo viena kitą. Šukavo viena kitai ilgus plaukus ir sekė pasakas. Nei koks žmogus, nei daiktas nebūtų jų išskyręs.

Snieguolė stebėjo kintančius šešėlių pavidalus – karalaitės čia juokėsi, čia šokinėjo per upelį. Mergaitės atrodė visai kaip gyvos, nors jas vaizdavo tamsūs siluetai baltame fone. Snieguolė atsikratė visų minčių ir įsitraukė į šešėlių teatro pasaką. Jai pavyko išmesti iš galvos Lenką, Jiržį, žudiką, sektą, Praną. Jai pavyko išmesti iš galvos net žiūrovus.

Liko tik Snieguolė ir šešėliai.

Sykį viena karalaitė dingo. Antroji ieškojo jos, ieškojo, išnaršė mišką skersai išilgai, verkdama ir aimanuodama. Bet antrosios karalaitės niekur nerado. Prabėgo metai, antri, prabėgo septyneri ilgi metai. Saulė ir mėnulis tūkstančius kartų praplaukė dangumi. Karalaitė nustojo juoktis. Sėdėdama kiauras dienas miške tik dainavo liūdną dainą, kurią su ana karalaite kitados traukė linksmai.

Paskui karalaitę pasiekė žinia, kad toli toli, už septynių kalnų ir septynių jūrų stovi bokštas, kuriame įkalinta karalaitė. Baisingas slibinas esą saugo tą bokštą ir niekas negali karalaitės išvaduoti. Šitai išgirdusi pirmoji karalai-

tė iškeliavo už septynių kalnų ir septynių jūrų pažiūrėti, ar ne jos seniai dingusi draugė tame bokšte įkalinta.

Kai atkako prie bokšto, slibinas kaip tik rangėsi palei jo viršūnę, pliūpčiodamas baltomis liepsnomis, kurios juodžiausiai išdegino visą žemę aplink bokštą. Karalaitė nusprendė kantriai laukti, kol slibinas užsnūs. Galų gale dangus užtemo ir sužibo žvaigždės. Karalaitė narsiai laukė atmerktom akim, bet užmigo pirmiau negu slibinas.

Karalaitė pabudo, išgirdusi tą pačią liūdną dainą, kurią pati dainavo pastaruosius septynerius metus. Pažvelgė aukštyn į bokšto langą ir išvydo antrąją karalaitę, savo bičiulę. Jiedvi džiaugsmingai sušuko sykiu, pažinusios viena kitą. Iš tolo atkakusi karalaitė ėmė šaukti išgelbėsianti bokšto kalinę. Bet šioji atsakė, kad neverta mėginti, nes slibinas bet kurią akimirką gali sugrįžti ir sudeginti gelbėtoją. Bet antroji karalaitė pareiškė, kad jos pažadėjo visada gelbėti viena kitą, ir leidosi kopti į bokštą.

Kai užkopė, jos šypsodamos ilgai glėbesčiavo viena kitą. Bet staiga bokšto kalinės žvilgsnis pasikeitė. Pasikeitė akys, pasikeitė rankos, plaukai pavirto žvynais, suknelės kraštas – ilga uodega, o šilko kaspinai plaukuose – sparnais. Po akimirkos iš tolo atkeliavusi karalaitė susivokė, kad žvelgia į akis slibinui.

Vis dėlto ji neišsigando. Švelniai palietė slibinui kaktą ir pasakė, kad širdyje šis esantis karalaitė. Arba ši esanti karalaitė, kurios širdyje tūno slibinas. Slibinas pažvelgė į savo bičiulę ir viską suprato. Iš akių pabiro didelės, juodos

ašaros, kurios pasruvo siena žemyn, sudrėkino išdegusią žemę ir žemė pamažu atsigavo. Karalaitė, kuri pavirto slibinu, verkė, mat suprato, kad žmonės jos nepriims, nes tapo slibinu. Ir slibinai jos nepriims, nes ji – žmogus.

Tada iš tolo atkeliavusi karalaitė apsivijo rankomis slibinui kaklą ir prisiekė, kad jos abi liks drauge, kad ir kas nutiktų. Joms nereikia kitų, jos susiras tokį kraštą, kur karalaitės ir slibinai gyvena santarvėje, net viename ir tame pačiame asmenyje.

Šešėlių teatro paskutiniame paveiksle karalaitė, užsėdusi ant slibino, nuskriejo mėnulio pilnaties link.

Snieguolė atitoko pajutusi, kad skruostai šlapi. Nusišluostė nustebusi. Ar ji verkė? Atrodė, kad taip. Neprisiminė, kada paskutinį kartą ašarojo. Manė, kad prarado gebėjimą verkti.

Šešėlių teatro pasaka taip įtraukė, kad ji valandėlę buvo užmiršusi save, sąmoningos mintys dingo. Išsiveržė pasąmonė, jausmai. Pasaka sukėlė visokių vaizdinių.

Snieguolė ir Liepsna.

Snieguolė ir Lenka.

Snieguolė ir nepažįstama mergaitė, su kuria vaikystėje drauge žaidė pasaką apie dvi sesutes, vardu Baltuolė ir Rožytė. Ji staiga smulkiai prisiminė pasaką ir žaidimą. Pasakoje lokiu paverstas karalaitis pagelbsti mergaitėms. Snieguolė mėgo tą žaidimą, nors iki galo jo nesuprato. Jos draugė buvo mažumėlę vyresnė ir žaidžiant sekdavo

pasaką. Baltuolė ir Rožytė buvo neišskiriamos ir gelbėjo viena kitą lygiai taip, kaip karalaitės šešėlių teatro vaidinime.

Lenka išgelbėjo Snieguolę. Kad ir kaip Snieguolė bjaurėjosi jos melu, negalėjo nuneigti, kad Lenka ją išgelbėjo. Lenka rizikavo ir sąmoningai lindo į pavojų dėl jos. Lenka padėjo jai pabėgti, nors žinojo, kad Snieguolė iš tiesų nėra jos sesuo, o ta pagalba galėjo kainuoti gyvybę.

Visi žiūrovai jau buvo išėję iš salės ir bilietų pardavėjas prie durų reikšmingai kostelėjo. Snieguolė atsistojo. Jai truputį svaigo galva, bet nustojo, kai sukando dantis ir ryžtingai žengė prie durų.

Snieguolė nepakentė skolininkės jausmo. Dabar jautėsi skolinga Lenkai už gyvybę.

Įžambiai krintantys saulės spinduliai spigino Snieguolei į akis, karštis supstė kūną. Snieguolė patikrino mobilųjį. Jiržis skambino penkis kartus. Paskutinį kartą prieš dešimt minučių. Atsiuntė ir žinutę. Snieguolė mėgino jam paskambinti, šis neatsiliepė, tada ji išklausė žinutę. Jiržis sakė, kad eina į sektantų namus ruošti reportažo, kad jie turi nusižudyti jau šį vakarą. Policija ir gelbėtojai neva atvažiuos teikti pagalbos.

Snieguolė nieko nemąstė, o strimgalviais leidosi į kojas. Manė, kad dar ras Jiržį *Super8* redakcijoje ir galės važiuoti drauge.

Kai uždususi atlėkė prie bendrovės pastato, buvo penkiolika po šešių. Administratorė pagailiai nužvelgė ją nuo galvos iki kojų ir paklausė:

– Sunki buvo diena?

– Gal bus dar sunkesnė. Ar Jiržis dar čia?

– Ne, ką tik išėjo. Nepasakė kur, bet...

Kaip tik tą akimirką iš lifto žengė maždaug keturiasdešimties metų moteris. Pamačiusi Snieguolę, moteris krūptelėjo. Sakytum atpažino, nors Snieguolė neprisiminė, kad būtų kada nors ją mačiusi. Jos akys pažvelgė taip baugiai, kad Snieguolę nupurtė šiurpas. Moteris paskubino žingsnį, priglaudė prie ausies mobilųjį ir, eidama pro duris, vėl dygiai žvilgtelėjo į Snieguolę.

– Kas ta moteris? – paklausė Snieguolė administratorės, kuri žiūrėjo į ją išplėtusi akis.

– Nežinai? Juk tai Vera Sovakova, viso *Super8* vadovė.

Snieguolė padėkodama tik mostelėjo ranka ir išbėgo.

Ji turi pasiekti sektantų namus, kol neįvyko tragedija.

24

Pirmiausia Jiržis pajuto kvapą – aitrų, nemalonų, dusinte dusinantį. Neatpažino, kol vaizduotė nesusiejo su viena vasaros stovykla prieš dešimt metų. Stovykla, kurioje kas vakarą visi sėdėdavo prie laužo. Nes vasara buvo lietinga, drėgnos šakos neįdegdavo vien nuo degtukų ir laikraštinio popieriaus. Degųjį skystį laistė litrais.

Ir čia buvo prilaistyta degiojo skysčio. Dar daugiau. Dešimtys, jei ne šimtai litrų. Jiržis turėjo žiūrėti, kad nesukluptų ant skudurų ryšulių, kurių buvo primėtyta ant grindų. Skudurai buvo sulaistyti degiuoju skysčiu.

Nebuvo matyti nė gyvos dvasios. Nieko nebuvo girdėti.

Jiržiui atrodė, kad tai negeras ženklas. Atrodė, kad tai labai blogas ženklas. Nė nepagalvojo, kad sektantų name nėra ir kad jie nusprendė nesižudyti. Niekas veltui ne-

švaistys šitiek laiko, energijos ir padegamojo skysčio, sumanęs sudeginti seną, aptriušusį medinį namą. Sektantai dar tikrai viduje. Kur nors namo gilumoje.

Pirmame aukšte nieko nebuvo. Durys, vedančios iš vieno kambario į kitą, žiojėjo atdaros. Degiuoju skysčiu sulaistyti skudurai buvo išmėtyti, sukabinti ant tų kelių namuose stovinčių baldų. Nuo vičvieno gero plykstelėjimo namą akimirksniu užlies ugnis. Jiržis neilgai svarstė, kol suprato, kodėl.

Jis nufilmavo bendrą pirmojo aukšto vaizdą, stengdamasis kuo tvirčiau laikyti kamerą, ir leidosi kopti laiptais į viršų. Dar tebetvyrojo mirtina tyla. Jiržis nuoširdžiai tikėjosi, kad atėjo ne per vėlai.

Lenka prisiminė mamą.

Jos rankas, kai glostė ir pynė plaukus. Jų švelnumą ir stiprumą. Tvirtas rankas, kurios buvo ryžtingos, bet niekada – šiurkščios. Mamos rankos viską mokėjo ir gebėjo. Vienodai mitriai iš tešlos formuodavo sviestinius raguolius, atkimšdavo užsikišusią kriauklę ir įstatydavo iš vyrių iškritusias duris.

Mamos plaukus, kutenančius veidą, kai pasilenkdavo pabučiuoti prieš užmiegant. Mama reikalaudavo, kad Lenka leistųsi pabučiuojama net tada, kai ši jau buvo tokiems bučiniams per didelė. Paauglystėje protestuodama ji užsitraukdavo ant galvos apklotą, pasislėpdavo po juo. Mama vis tiek pabučiuodavo per apklotą, pa-

likdama ant jo vos matomą įspaudą. Vienu metu Lenka vėl atsukdavo skruostą, kaktą ar pakaušį, kad mama pabučiuotų, slapta džiaugdamasi, kad mama nepaiso jos prieštaravimų.

Lenka suprato, kad nereikėtų prisiminti mamos. Ji turėtų galvoti apie Kristų. Turėtų galvoti apie rojų, į kurį jie tuoj keliaus. Namus, kuriuose jos šeima galų gale bus kartu, pas patį Dievą. Mama jau paliko šeimą. Mama ją išdavė.

Snaudulio apimta Lenka jautė, kad migdomieji veikia vis stipriau. Labai greitai ji peržengs sąmoningumo ir nesąmoningumo ribą. Jau nebeužuos padegamojo skysčio, kuriuo sulaistyta jos balta suknelė. Negirdės aplinkui gulinčiųjų, sunkiai murmančių ir kuždančių maldas. Greit ir jie nutils, užmigs. Lenka nesimeldė. Jai maldos nereikėjo. Ji tikėjo, ir tikėjimas ją iškėlė virš juodų baimingų minčių. Ji tenorėjo, liepsnoms laižant kūną, giliai miegoti ir nė trupučio šito nepajusti. Nejausti skausmo – net tolimo, pramušančio miego klodus.

Mama. Lenkos mintys atkakliai sukosi apie mamą. Gal nelabai protinga manyti, kad vis dėlto sutiks ją ir po šios mirties. Lenka troško tikėti malone ir atleidimu stipriau, negu šeima tikėjo. Nenorėjo galvoti, kad Dievas apleido mamą dėl jos paklydimo. Lenkos Dievas taip nepadarys. Šeima šito nesupranta. Jie mano, kad Dievas yra griežtas, negailestingas ir reiklus, priima tik nedaugelį, tik išrinktuosius ir nepaprastuosius.

Mirtyje gyvenimas.

Taip sakė šeima. Kad mirtyje jie gyvens kitą, tikrą gyvenimą.

Lenka jau nejautė kojų. Jau nejautė rankų. Jos kūnas jau buvo užmigęs, bet dvasia dar sklandė miego pariby.

Gyvenimas.

Ar toks jos gyvenimas čia, žemėje? Tiktai šitoks? Ji niekad nesilankė svetimoj šaly. Ji niekad nieko nebučiavo. Ji niekada nesišnekėjo su drauge kiaurą naktį. Niekada nebuvo taip įniršusi, kad norėtųsi tik šaukti ir raudoti. Nebuvo apsvaigusi. Nebuvo paklydusi svetimame mieste. Niekad nesijuokė taip, kad negalėtų atsikvėpti.

Miegas traukė Lenką, kai, apimta panikos, sąmonė sugriebė dar vieną mintį: aš nenoriu mirti. Noriu gyventi.

Noriu gyventi.

Noriu...

Snieguolė ropštėsi per aukštą geležinę tvorą. Iš nuovargio pasiutusiai drebėjo kojos, rankos taip prakaitavo, kad buvo sunku laikytis juodos kaltinės geležies strypų. Vis dėlto suprato, kad ne laikas irzti. Reikia kuo greičiau įsigauti vidun.

Geležinės tvoros smaigai buvo aštrūs. Snieguolė stengėsi kuo tvirčiau ir kuo aukščiau įsitverti tvoros pinučių ir lengvu judesiu persiversti per ją. Vis dėlto drėgna nuo prakaito ranka lemtingą akimirką neišlaikė, ji pajuto, kaip smaigas drėkstelėjo per šlaunį ilgą brėžį, ir iškart pradė-

jo sunktis kraujas. Be to, versdamasi per tvorą neišlaikė pusiausvyros, todėl žnektelėjo kieme ant šono – ne ant pėdų, kaip reikėjo. Bet paskutinį mirksnį priglaudė prie šonų alkūnes ir prilenkė prie krūtinės smakrą.

Krisdama Snieguolė persivertė porą kartų, sustojusi akimirką įkvėpė oro. Maudė šoną, peršėjo šlaunies žaizdą, bet šiaip ji buvo sveika. Nei kaulai sulūžo, nei skaudžių sumušimų jautė. Gyvenime buvo patyrusi gerokai baisesnių sužalojimų. Paršlubčiodavo į namus gerokai smarkiau prilupta ir apsimesdavo, kad yra sveikutėlė.

Snieguolė atsistojo. Nuo silpnumo linko kojos, truputį svaigo galva, bet paeiti galėjo. Dėl to, kad buvo praradusi daug skysčių, ko gera, jautėsi blogiau nei dėl kokio sumušimo. Prakaitas be paliovos tekėjo upeliu, nors atrodė, kad kūnas negali išspausti nė vieno nereikalingo lašo.

Kieme nebuvo nė gyvos dvasios. Tikriausiai ji nepavėlavo.

Ji nebuvo tikra dėl savo prielaidos, bet pamačius Verą Sovakovą susidarė nenuneigiamas įspūdis, kad moteris apie sektos savižudybę žino daugiau nei visi. Gal ji net kaip nors į ją įsipainiojusi. Kas iš grupinės savižudybės peša naudą? Aišku, Adamas Havelas-Smitas – jis pabėgs, palikęs sektantus, iš kurių daugiau negali pumpuoti pinigų ir kurie tapo jam našta. Ir žiniasklaida, kuri mėgaujasi tragiškom detalėm. Garsus *Super8* žurnalistas tyrė sektos veiklą. Viršininkė nusiunčia jį vieną rengti straipsnio

apie pavojingą sektą. Labai paranki informacija savižudybės dieną pirmiausia pasiekia būtent *Super8*...

Snieguolė pribėgo prie šoninių durų ir pastebėjo, kad jos išlaužtos. Prie durų pajuto pažįstamą kvapą. Jiržio losjonas. Vadinasi, jis čia ir atėjo neseniai. Ta mintis suteikė Snieguolei daugiau pasitikėjimo ir jėgų. Jiems drauge tai pavyks. Jei tik...

Tie žodžiai skaudžiai rėžė Snieguolei. Tie žodžiai išsiplėtė į sakinį, į mintį. Jeigu Jiržis į tai neįsipainiojęs? Tikrai įmanomas dalykas. Tiesą sakant, net akivaizdus. Juk išmintinga siųsti atlikti užduoties žinantįjį, kas dedasi užkulisyje.

O jeigu tai tiesa, nežinia – ko tame name reikia labiausiai bijoti. Bet nebuvo kada svarstyti. Nebuvo kada analizuoti. Snieguolė įžengė pro šonines duris į pastatą ir pajuto troškią padegamojo skysčio smarvę.

25

Vera Sovakova kelis kartus giliai įkvėpė, mėgaudamasi ta valanda. Štai dabar viskas prasidės. Ji ilgai ir kantriai rengė šį žiniasklaidos spektaklį. Prieš daugelį metų Adamas Havelas kreipėsi į ją pirmą kartą, siūlydamas galimybę išimtinėmis teisėmis ruošti straipsnį apie Baltąją šeimą – aišku, ne veltui. Bet Vera manė, kad reikėtų kai ko daugiau. Jiedu drauge ėmė rengti žmogiškąją tragediją, ji turėjo būti ganėtinai didelė, kad sukeltų žmonių susidomėjimą.

Vera įsivaizdavo, kaip Prahos kavinėse ir užeigose žmonės pamaži nuščiūva. Kas nors dar mėgina tęsti pokalbį, bet nutildomas: „Tss.“ Žmonės namuose žiūrėdami televizorių apstulbsta, kai per pramoginę viktorinos laidą pradedama tiesioginė žinių transliacija. Pirpia mobilieji: „Įsijunk televizorių, keisti dalykai dedasi.“

Ekraną, kurio apatiniame kampe šviečia pažįstamas *Super8* logotipas, staiga užlieja paprasta rankine kamera nufilmuotas seno, aptriušusio medinio namo vaizdas. Dalykiškas moters balsas – kurį, savo nuostabai, kai kas atpažįsta kaip *Super8* vadovės, ilgą žurnalistės kelią kitados nuėjusios Veros Sovakovos, – kalba, kad žurnalistui Jiržiui Hašekui pavyko įsibrauti į pavojingos religinės sektos – Baltosios šeimos – namus. Buvo manoma, kad sekta suplanavusi grupinę savižudybę ir rengiasi tai padaryti šiandien. Jiržis Hašekas pirmas atvyko į vietą ir, rizikuodamas gyvybe, didvyriškai puolė gelbėti aukų.

Verai kūnas šiurpuliukais nuėjo, pagalvojus, kaip žmonės prilips prie televizorių ekranų. Jie jausis taip, lyg tiesiogiai stebėtų realaus gyvenimo dramą su gera arba bloga pabaiga.

Vičvieno degtuko tikrai būtų užtekę. Vis dėlto Adamas Havelas nerizikavo. Jis pasvėrė rankoje sunkų butelį padegamojo skysčio ir sviedė į langą. Sužvangėjęs stiklas pabiro šukėmis. Ir iš karto plykstelėjo liepsnos.

Kvailiai. Patikėjo, kad įsitikinęs, jog visi giliai įmigo, Adamas pats paleis ugnį ir nusišaus. Kai ką jis ištesėjo. Pasižiūrėjo, ar visi tikrai miega. Paskui užrakino duris ir išėjo į lauką. Palaukė, kol tas kvailys žurnalistas įsilauš pro šoninį įėjimą.

Adamas Havelas mielai būtų pastovėjęs ir pažiūrėjęs, kaip tas bjaurus, nušiuręs namas liepsnoja nelyg deglas. Kaip ugnis ryja žmonių kvailumą ir lengvatikybę. Jautė šiokį tokį pasitenkinimą, kad šįkart sėkmingiau įgyvendino tai, ką Nebraskoje padarė aplaidžiai. Šįkart kantriai kūrė bendruomenę, kol įgijo besąlygišką visų pasitikėjimą. Jie klausė jo pasakų apie tai, kaip apvalanti ugnis jų sielas pakels tiesiai į dangų, kur klaidatikiai nepaklius.

Adamas mėgavosi valdžia, kurią turėjo kitiems. Retkarčiais net pažaisdavo mintimi, kad galėtų nieko nekeisti. Apie tikėjimą ir šeimą Adamas kalbėdavo taip įtaigiai, kad kartais pats imdavo tikėti. Bet bandą ganyti pasidarė sunku ir jis pats pradėjo senti. Sandėris su Vera Sovakova suteikė progą ištrūkti laisvam ir turtingam.

Adamas negalėjo stebėti savo įdegtos ugnies. Greitai turėjo pakilti jo lėktuvas ir su Veros Sovakovos sumokėtais pinigais, nauju vardu bei pasu jis išskris toli toli. Prieš akis – švari lenta. Švari ir balta kaip sniegas.

Adamas Havelas nusisuko ir užrakino didžiulius geležinius vartus. Šitai irgi sulaikys policiją ir ugniagesius. Veikiausiai lemtingą akimirką.

Stiklo šukės pažiro į Snieguolę ir ji susigūžusi greitai atšoko. Paskui rankas nutvilkė karštis nuo užsiliepsnojusių skudurų ryšulių. Snieguolė puolė į laiptinę. Viršutinėje aikštelėje ją pasitiko Jiržis su kamera.

– Ką tu darai? – sušnypštė Snieguolė, delnu uždengdama lęšį.

Jiržis prisitraukė kamerą.

– Filmuoju.

Snieguolė nurijo seiles. Įsitempė visu kūnu.

– Ar tu irgi į tai įsivėlęs?

– Apie ką tu kalbi?

Jiržio balse ir žvilgsnyje buvo matyti nuostaba. Per šitą pragarišką kelionę Snieguolė sužinojo bent jau tai, kad nesugeba taip gerai atpažinti melo, kaip iki šiol manė.

Bet gudriems žaidimams dabar nebuvo laiko. Reikėjo iš karto kloti visas kortas ant stalo.

– Vera davė nurodymus, kad... – pradėjo Jiržis.

– Manau, kad ir Vera Sovakova iš dalies prisidėjusi prie to, kas čia dedasi. Manau, ji jau seniai žinojo, kad šitai nutiks. Tikriausiai kaip tik ji užsiundė ant manęs žudiką. Galimas daiktas, net ta grupinė savižudybė – jos darbas.

Snieguolė greitai kalbėjo tyliu balsu. Iš apačios kilo karšti, bemaž juodi dūmai, buvo girdėti liepsnų traškėjimas. Juos abu ėmė dusinti kosulys. Snieguolė matė, kad Jiržis svarsto jos žodžius. Jis prisiminė kiekvieną įvykį, faktą, situaciją, atvedusią į tą namą. Jiržio akys išsiplėtė. Buvo aišku, jog priėjo prie išvados, kad galbūt Snieguolė teisi. Jis išjungė kamerą.

– Jų nėra trečiame aukšte, bet nėra ir antrame, – pranešė.

Snieguolė ėmė leistis laiptais žemyn.

– Palauk! Čia pavojinga. Turi išeit iš čia. Gelbėtojai greitai atvažiuos. Jie buvo informuoti iš anksto, – pasakė Jiržis. – Vera sakė, kad...

Jiržis nutilo, nebaigęs sakinio, nes suprato.

– Jie nieko nežinojo, – atsakė Snieguolė. – Dėl visa ko pakeliui užsukau į jų stotį. Niekas nė girdėti nebuvo girdėjęs apie grupinę savižudybę šituo adresu. Ir nežinau, ar jie manimi patikėjo. Gal palaikė pamišėle. Neturėjau kada jų įtikinėti. Gali būti, kad jie tik dabar gavo kokio nors kaimyno pranešimą apie šičia kilusį gaisrą.

– Paskambinsiu bendruoju pagalbos telefonu, – rikteléjo Jiržis, išsitraukdamas mobilųjį.

Ugnis sienomis lipo į trečią aukštą. Jai jau neužteko degiuoju skysčiu sulaistytų skudurų. Kildama aukštyn ji rijo medines sienas. Karštis buvo bemaž nepakeliamas. Ugnis suleido degančius dantis į viršutinę laiptų aikštelę ir medis pamažu pasidavė.

– Nespės! – sušuko Snieguolė.

Jie puolė laiptais žemyn.

Jiržis numetė kamerą. Viską, kas nereikalinga, sviedė į šalį.

– Sek paskui mane! – šūktelėjo Snieguolė ir leidosi pro liepsnas vieninteliu, dar ugnies jūros neužlietu keliu.

Ji išgirdo už nugaros plyštant audinį. Jiržis plėšė gabalais savo marškinius. Vieną skiautę ištiesė Snieguolei.

– Štai. Užsidenk burną.

Jie priėjo laiptus, vedančius į rūsį. Rodės, visiška kvailystė lįsti po žeme, į tikrą urvą, kai aplinkui traška medinis namas ir už nugaros girdėti nugriūvant kažkokį didelį daiktą. Tikriausiai griuvo laiptai, vedantys į trečią aukštą. Bet ne laikas buvo svarstyti, kas kvaila, o kas ne. Jiedu puolė rūsio laiptais žemyn.

Sandėliai. Maisto atsargų podėlis. Ir patalpa, kurios durys užrakintos. Jiržis su Snieguole susižvelgė, linktelėjo galvomis ir abu drauge stipriai spyrė į duris. Medis šiek tiek pasidavė, bet ne visai. Jiedu spyrė dar kartą. Durys sudejavo, bet išsilaikė.

Karštis kilo nepaprastai greitai. Požemio karalystė. Ugnies jūra. Pragaras. Snieguolės akys ašarojo. Lyg per miglą matė, kaip Jiržis susikūprinęs šoko į sandėlį. Po amžinybe virtusios akimirkos jis sugrįžo nešinas sunkiu grandininiu pjūklu.

Jiržis kelis sykius trūktelėjo paleidimo rankeną, bet pjūklas neišleido nė garso. Iš to, kaip laiko pjūklą, ir iš judesių Snieguolė suprato, kad Jiržis niekada nėra juo nieko pjovęs. Snieguolė šitai buvo dariusi ne sykį, kai su tėčiu ir mama vasarodavo Alandų salyne. Ji prišoko prie Jiržio ir šiurkštokai pastūmė jį nuo pjūklo. Mandagumui savas laikas ir vieta, o nei vieno, nei kito čia nebuvo.

Snieguolė tikėjosi, kad pjūklas neseniai naudotas, tokiu atveju paleisti jį bus lengviau. Pastačiusi ant že-

mės ji viena koja smarkiai prispaudė užpakalinę rankeną, kaire ranka stipriai suėmė priekinę. Dešine kelis kartus trūktelėjo paleidimo rankeną, o paskui patraukė ją iki galo.

Nieko.

Sukis. Sukis, varikliuk.

Snieguolė pamėgino dar kartą. Tris kartus trūktelėjo, kad degalai pakliūtų į cilindrą. Paskui vėl stipriai patraukė.

Variklis suburzgė.

Pjūklas buvo sunkus, bet Snieguolė vargais negalais pakėlė pjūklą. Rankų raumenys nuo įtampos drebėjo, kai pjūklo dantys prakando medines duris. Snieguolė nusuko veidą į šalį, kai pažiro skiedros ir pjuvenos. Triukšmas verte vėrė ausis. Jai pavyko padaryti duryse ilgą prorėžą, iki pasibaigė jėgos.

– Pasitrauk! – sušuko Jiržis jai už nugaros.

Snieguolė pasitraukė, Jiržis įsibėgėjo per porą žingsnių ir pašokęs spyrė į įpjautą vietą. Durys perlūžo. Patalpoje ant grindų gulėjo žmonės. Snieguolė suskaičiavo septyniolika. Jie atrodė negyvi, bet, palietusi arčiausiai gulinčios senutės kaklą, Snieguolė pajuto tvinksint pulsą.

– Jie apsvaiginti! – riktelėjo.

Ugnis traškėjo pyškėjo jiems virš galvų taip, kad bemaž nieko nebuvo girdėti.

– Adamo Havelo čia nėra! – sušuko Jiržis.

– Tai nesvarbu. Padėk man išnešti iš čia Lenką!

Snieguolė rado Lenką gulint tarp kitų sektantų. Pamėgino pastatyti ją ant kojų. Lenkos kūnas buvo suglebęs, sunkus. Jiržis prišoko padėti, jie drauge prilaikė Lenką. Snieguolė užsimetė jos ranką sau ant sprando, perimdama dalį kūno sunkio.

Jie ėmė lėtai ir atsargiai kopti siaurais laiptais iš rūsio. Dūmai veržėsi į akis, į nosį ir graužė plaučius. Į veidus tvoskė karštis.

Antrasis aukštas jau skendėjo liepsnų jūroje. Vis dėlto prie šoninių durų buvo galima prasibrauti. Snieguolė išniro iš po Lenkos rankos, paplekšnojo Jiržiui nugarą ir pro siaučiančios ugnies gausmą sušuko:

– Bėk!

Jiržis pasileido bėgti. Snieguolė sekė jam įkandin. Staiga nuo lubų nukrito deganti lenta. Snieguolė vos vos spėjo atšokti. Ji matė, kaip Jiržis nusigavo prie šoninių durų ir išnešė pro jas Lenką.

Ugnis šaukė dainavo aplinkui. Snieguolė pajuto, kad liepsnos liežuviai lyžčioja marškinėlius ir suprato, kad ugnis grybštelėjo nugarą.

Paskui ji tik bėgo bėgo bėgo per ugnį, išlėkė pro duris lauk, krito ant žolės ir raičiojosi raičiojosi raičiojosi, kol nugara nustojo degti. Matė ant žolės gulintį ir kosintį Jiržį. Matė Lenką, kuri tysojo ant žolės lyg giliai, ramiai įmigusi.

Liepsnos kilo į dangų.

Pro ugnies traškesį pasigirdo ugniagesių mašinų kauksmas.

BIRŽELIO 23-IOJI, KETVIRTADIENIS

EPILOGAS

Snieguolė žvelgė į baltą vatą, į plaktos grietinėlės kalną ir mėlyną gelmę pro lėktuvo langą ir pro ausines klausėsi Širlės Menson dainos apie skaisčiai švytintį pasaulį. Tai buvo neįprastai šviesi *Garbage* daina, bet kaip tik dabar Snieguolei ji patiko.

Protas, žvelgiant į vaizdą už lango, ilsėjosi. Poilsis. Poilsio jai reikėjo užvis labiausiai. Norėjosi užsidaryti namuose ir išmiegoti visą savaitę. Nepavyks. Laukia Joninės su giminėm. Turės papasakoti, kaip jai sekėsi Prahoje.

Buvo visai smagu.

Kaip visoje Vidurio Europoje.

Kultūra. Net šešėlių teatras.

Ji atsipalaidavo.

Tada galėtų papasakoti apie miesto kalvas ir parkus, daugybę tiltų, dienos kaitrą, kuri naktį pavirsta myluo-

jančia šiluma, seno miesto gatveles, statulas, kavines. Papasakoti apie viską, kas buvo gera ir lengva. O paklausta, ar keliautų į Prahą dar kartą, ji visiškai nuoširdžiai atsakytų, kad bet kada. Tik neužsimintų, kad tame mieste gyvena du žmonės, kuriuos netgi galėtų pavadinti draugais. Paskutinėmis kelionės dienomis ji beveik nesiskyrė su Jiržiu ir Lenka. Vera Sovakova tikriausiai buvo nurodžiusi žudikui nebesekioti paskui Snieguolę po grupinio bandymo nusižudyti. Snieguolė jau nebuvo pavojinga. Jau nebuvo svarbi. Ir ji dėl to buvo be galo laiminga.

Vis dėlto Snieguolė numanė, kad visi norės girdėti tiktai apie gaisrą ir didvyrišką žygdarbį. Vietinė žiniasklaida troško interviu su „nepaprasta mergina", kuri atsidūrė prie sektantų namo tuo metu, kai jie mėgino įvykdyti grupinę savižudybę, ir padėjo juos išgelbėti. Nors per interviu Snieguolė stengėsi šnekėti kuo mažiau ir mėgino kreipti žurnalistus Jiržio pusėn, tie labiau domėjosi ja. Žurnalistams Snieguolė atrodė simpatinga ir sykiu stipri bei jautri didvyrė, tokias skaitytojai myli. Apie ją pasakojo visos žinių laidos, buvo parodytas jos suodinas veidas ir suplėšyti drabužiai.

Ir dabar Snieguolė matė, kad kitoje lėktuvo eilėje verslininkas skaito poros dienų senumo žurnalą su jos nuotrauka viršelyje. Trumpi plaukai susivėlę, akys paraudusios, atrodo užverktos, nes buvo apsiašarojusi nuo dūmų, ant kairiojo skruosto skiedros brėžis, atsiradęs pjaunant duris. Snieguolė žinojo, kad žurnale atspausdinta ir ben-

zininio pjūklo nuotrauka, ir pasakojimas apie tai, kaip „drąsi, miške ir gamtos apsupty užaugusi suomė“ atidarė duris.

Kai verslininkas pakėlė akis, Snieguolė nusisuko ir atkakliai stebeilijo pro langą. Gal net nepažins jos švariu veidu ir tvarkingais drabužiais. Vis dėlto nenorėjo rizikuoti ir dar kartą nepažįstamam žmogui pasakoti, kas dėjosi per gaisrą.

Giminės, tėtis ir mama vis tiek išklausinės jos, kaip viskas vyko, nors Snieguolė užvis labiausiai norėjo tai užmiršti. Reportažai apie inscenizuotą tragediją ją pykino, nors tikrajai tragedijai kelias buvo užkirstas.

Štai taip. Vera Sovakova gavo progą platinti rėksmingus reklaminius plakatus, tik, matyt, menkesnius ir mažesnius, negu planavo. Per maža buvo mirties, nedidelė naujiena. Tik mirtis sukuria tikrą istoriją apie didvyrį. Ugniagesiai atvažiavo per anksti. Žinia apie senutės nudegimus žmonių neapstulbina taip, kaip pusės sektos narių žūtis.

Adamo Havelo sučiupti nepavyko. Policija paskelbė jo paiešką, bet bent jau Jiržis spėjo, kad jo niekas neras. Adamas Smitas taip pat buvo netikras vardas. Tikroji jo tapatybė nežinoma. Šią minutę jis gali būti bet kurioje pasaulio dalyje. Galbūt net buria apie save lengvatikius.

Apie tai, kad į įvykius įsivėlusi Vera Sovakova, aišku, jokių įrodymų nebuvo. Kai Jiržis pamėgino griežčiau išklausinėti savo viršininkę, ši pareiškė, kad už durų ri-

kiuojasi visa eilė kandidatų į *Super8* reporterius. Jiržis Snieguolei sakė, kad galbūt vieną dieną jis patars Verai Sovakovai vietoj jo pasikviesti vieną iš tos eilės. Bet ne dabar. Dabar jis turi rūpintis dar vienu žmogumi ir jam reikia pinigų.

Jei išgelbsti ką nors, tampi atsakingas, taip sakė Jiržis, priimdamas pagyventi Lenką. Bent kurį laiką. Kol ši pradės naują gyvenimą.

Oro uoste Lenka stipriai ir ilgai glėbesčiavo Snieguolę.

– Jeigu aš turėčiau seserį... – pradėjo ji.

Snieguolė nusišypsojo ir linktelėjo galvą.

Ji žiūrėjo į skaisčią saulę, baltus debesis ir galvojo, kad kelionė nepadėjo atrasti atsakymo į praeities klausimą, bet pamėtėjo užuominų. Snieguolė vis tvirčiau tikėjo, kad Lenkos pramanas buvo labai arti tiesos. Snieguolės sapnai ir prisiminimai buvo tikri. Savo melu Lenka juos sužadino. Snieguolė suprato, kad ji neišsigalvojo Baltuolės ir Rožytės žaidimo nei kitų dalykų. Visa tai nutiko iš tiesų.

Ji kažkada turėjo seserį.

Simukka, Salla

Si89 Balta kaip sniegas : antra „Raudona kaip kraujas" knyga : romanas / Salla Simukka ; iš suomių kalbos vertė Aida Krilavičienė. – Vilnius : Alma littera, 2015. – 224 p.

ISBN 978-609-01-1518-3

Antroji knyga apie nepamirštamąją Snieguolę Anderson iš mistiškosios šiaurės. Ji įpratusi apsiginti ir nuo kitų laikytis atokiau. Snieguolė laikosi principo nesikišti į svetimus reikalus, tačiau nuolat įsipainioja į mirtinai pavojingus įvykius. Karščio migloje skendinti Praha, netikra seserimi prisistačiusi nepažįstama mergina, paslaptinga sekta, mirtinai pavojingi įvykiai ir ilgai nuo visų slėptos paslaptys. Šįkart Snieguolės laukiantis nuotykis neleis atsikvėpti nė valandėlei...

Jaunimui skirtas įtempto siužeto detektyvinis trileris jau tapo sensacija visame pasaulyje. Knyga verčiama į beveik 50 kalbų ir lyginama su populiariąja suaugusiems skaitytojams skirta „Mergina su drakono tatuiruote".

Nors kuprinėje jau nešiojausi pradėtą skaityti kitą gerą knygą, Sallos Simukkos knygai atsispirti neįstengiau. Vos pateko man į rankas, lėkiau per jos puslapius visur, kur tik radau galimybę prisėsti, – bibliotekoje, akių gydytojo laukiamajame, autobuse ir namuose.

Anna minun lukea enemmän Literature Blog

Sallai Simmukai ypač gerai sekasi aprašyti jausmus. Jausmingą dviejų žmonių susitikimą autorė aprašo itin gražiai ir jautriai. (...) Ir labai tiksliai perteikia jaunos merginos vidinį pasaulį.

The Vuodatus Literature Blog

SALLA SIMUKKA (Sala Simuka, g. 1981) – Tamperėje (Suomija) gyvenanti rašytoja ir švedų kalbos vertėja. Parašė keletą romanų ir trumposios prozos rinkinį, į suomių kalbą išvertė nemažai romanų suaugusiesiems, knygelių vaikams, teatro pjesių. Rašo knygų recenzijas dienraščiams *Helsingin Sanomat* ir *Hämeen Sanomat* bei žurnalui *Suomen Kuvalehti*. Taip pat dirba jaunimo literatūros leidinio *LUKUfiilis* redaktorės pavaduotoja.

2013 metais ši jauna rašytoja buvo apdovanota prestižine Suomijoje Topelijaus vardo premija, kuri skiriama už nuopelnus vaikų ir jaunimo literatūrai.

UDK 821.511.111-93

Salla Simukka

BALTA KAIP SNIEGAS

Romanas

Iš suomių kalbos vertė *Aida Krilavičienė*

Redaktorė *Gražina Stankevičienė*
Korektorė *Marijona Treigienė*
Viršelio dailininkė *Laura Lyytinen*
Viršelį lietuviškam leidimui pritaikė *Albertas Rinkevičius*
Maketavo *Ligita Plešanova*

Tiražas 1500 egz.
Išleido leidykla „Alma littera", Ulonų g. 2, LT-08245 Vilnius
Interneto svetainė: www.almalittera.lt
Spaudė UAB „Petro ofsetas", Račių g.24, LT-03156 Vilnius
Interneto svetainė: www.petroofsetas.lt

Ji kiaurai permato žmones, bet niekam neleidžia prieiti per arti. Ji visada pietauja viena, bet niekada neatrodo vieniša. Ji tokia kaip visi ir nepanaši į nieką. Vieniša kovotoja, kuriai patinka pačiai rinktis priešininkus. Ji – dėlionės gabalėlis, kuris netinka niekur ir tinka visur.

Praėjusių metų įvykiai Snieguolei Anderson kainavo daug jėgų, todėl vasarą ji nusprendžia praleisti toli nuo namų – Prahoje. Vingiuotos seno miesto gatvelės ir paslaptingi kiemai, palaiminga vienatvė ir visiška laisvė. Tačiau Snieguolė džiaugiasi neilgai – nedidelėje kavinukėje prie jos prisėda keista mergina, Lenka, ir prisistato esanti… jos netikra sesuo. O kas, jei Lenka sako tiesą? Netrukus Snieguolė atsiduria keistame mediniame name toli nuo miesto centro ir susipažįsta su Lenkos šeima. Ore tvyro bloga nuojauta, ir Snieguolė jaučia – jos naujųjų pažįstamų ketinimai nėra tokie nekalti ir balti kaip sniegas. Negana to, mieste pasklinda gandas apie paslaptingą sektą…

Prahą apgaubia tiršto karščio migla, o Snieguolė vėl įsipainioja į mirtinai pavojingus įvykius, kurie neleis atsikvėpti nė valandėlei. Šįkart ant kortos pastatytos ne tik žmonių gyvybės, bet ir giliausiai slepiamos merginos paslaptys. Ko ji bijo ir ką slepia net nuo savęs pačios?

…jaučiausi taip, tarsi viskas vyktų su manimi. Kartais netgi užmiršdavau kvėpuoti, kai kartu su Snieguole lėkiau Prahos gatvėmis ir sulaikiusi kvapą laukiau, kaip įvykiai klostysis toliau.

HEMULIN KIRJAHYLLY LITERATURE BLOG

Copyright © Ida Saari 2013

knygų klubas

Tapkite Knygų klubo nariu!
- Naujausios ir populiariausios knygos
- Ypatingi pasiūlymai
- Knygų pristatymas į bet kurį pasaulio kraštą

www.knyguklubas.lt

9 786090 115183

www.almalittera.lt